

Riksdagens protokoll

2000/01:37

Torsdagen den 30 november

Kl. 11.00 – 16.59

Protokoll
2000/01:37

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 24 november.

2 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
Skrivelse
2000/01:46 till socialutskottet

3 § Förnyad bordläggning

Föredrogs men bordlades åter
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2000/01:SfU2

4 § Beslut om utskottsbetänkande som slutdebatterats den 29 november

KrU1 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Mom. 2 (nya mål för kulturpolitiken)

1. utskottet

2. res. 1 (fp)

Votering:

249 för utskottet

15 för res. 1

42 avstod

43 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 30 m, 37 v, 37 kd, 14 c, 14 mp

För res. 1: 15 fp

Avstod: 42 m

Frånvarande: 14 s, 10 m, 6 v, 5 kd, 4 c, 2 fp, 2 mp

Anna Lilliehöök (m) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Mom. 3 (utgångspunkterna för kulturpolitiken)

1. utskottet

2. res. 2 (m)

Votering:

236 för utskottet

73 för res. 2

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 37 v, 38 kd, 15 c, 15 fp, 14 mp

För res. 2: 73 m

Frånvarande: 14 s, 9 m, 6 v, 4 kd, 3 c, 2 fp, 2 mp

Mom. 4 (samhällets stöd till kultursektorn)

1. utskottet

2. res. 3 (kd)

Votering:

270 för utskottet

38 för res. 3

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 73 m, 37 v, 15 c, 14 fp, 14 mp

För res. 3: 38 kd

Frånvarande: 14 s, 9 m, 6 v, 4 kd, 3 c, 3 fp, 2 mp

Mom. 5 (kulturpolitiska utredningar)

1. utskottet

2. res. 4 (v)

Votering:

271 för utskottet

37 för res. 4

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 72 m, 38 kd, 15 c, 15 fp, 14 mp

För res. 4: 37 v

Frånvarande: 14 s, 10 m, 6 v, 4 kd, 3 c, 2 fp, 2 mp

Mom. 6 (kultur riktad till barn och ungdomar)

1. utskottet

2. res. 5 (c)

3. res. 6 (mp)

Förberedande votering:

19 för res. 5

14 för res. 6

275 avstod

41 frånvarande

Kammaren biträdde res. 5.

Huvudvotering:
269 för utskottet
15 för res. 5

25 avstod

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

För utskottet: 117 s, 62 m, 37 v, 38 kd, 15 fp,

För res. 4 15 c

Avstod: 11 m, 14 mp

Frånvarande: 14 s, 9 m, 6 v, 4 kd, 3 c, 2 fp, 2 mp

Cecilia Magnusson (m) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Prot. 2000/01:37
30 november

Mom. 8 (kulturinstitutionernas hyreskostnader)

1. utskottet

2. res. 7 (v)

Votering:

273 för utskottet

36 för res. 7

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 73 m, 1 v, 38 kd, 15 c, 15 fp, 14 mp

För res. 7: 36 v

Frånvarande: 14 s, 9 m, 6 v, 4 kd, 3 c, 2 fp, 2 mp

Mom. 15 (inrättande av ett nationellt uppdrag inom ämnesområdet politisk illustrationskonst)

Yrkanden:

1. utskottet

2. mot. Kr333 (s)

Kammaren biföll utskottets hemställan med acklamation.

Mom. 29 (museernas ekonomi och myndighetsstrukturen på museiområdet)

1. utskottet

2. res. 20 (kd, m)

Votering:

199 för utskottet

110 för res. 20

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 37 v, 1 kd, 15 c, 15 fp, 14 mp

För res. 20: 73 m, 37 kd

Frånvarande: 14 s, 9 m, 6 v, 4 kd, 3 c, 2 fp, 2 mp

Annelie Enochson (kd) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Mom. 31 (utredning av läns museernas ekonomiska situation)

1. utskottet

2. res. 21 (c, fp)

Votering:

278 för utskottet

31 för res. 21

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 72 m, 37 v, 38 kd, 14 mp

För res. 21: 1 m, 15 c, 15 fp

Frånvarande: 14 s, 9 m, 6 v, 4 kd, 3 c, 2 fp, 2 mp

Mom. 43 (ändring i lagen om TV-avgift)

1. utskottet

2. res. 29 (m, fp)

Votering:

221 för utskottet

88 för res. 29

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 37 v, 38 kd, 15 c, 14 mp

För res. 29: 73 m, 15 fp

Frånvarande: 14 s, 9 m, 6 v, 4 kd, 3 c, 2 fp, 2 mp

Mom. 49 (såvitt avser Göteborgsoperan)

Yrkanden:

1. utskottets hemställan

2. utskottets hemställan med den ändring som föranleddes av bifall till
mot. Kr248 (m, kd, c, fp, mp)

Votering:

290 för utskottet

15 för mot.

4 avstod

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 66 m, 36 v, 32 kd, 12 c, 13 fp, 14 mp

För mot.: 5 m, 5 kd, 3 c, 2 fp

Avstod: 2 m, 1 v, 1 kd

Frånvarande: 14 s, 9 m, 6 v, 4 kd, 3 c, 2 fp, 2 mp

Berit Jóhannesson och Rolf Olsson (båda v) anmälde att de avsett att
avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Mom. 49 (såvitt avser Göteborgsmusiken)

Yrkanden:

1. utskottets hemställan

2. utskottets hemställan med den ändring som föranleddes av bifall till
mot. Kr304 (kd, v, fp)

Kammaren biföll utskottets hemställan med acklamation.

Övriga moment
Kammaren biföll utskottets hemställan.

5 § Rikets styrelse

Rikets styrelse

Föredrogs
konstitutionsutskottets betänkande 2000/01:KU1
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse (prop. 2000/01:1 delvis och redog.
1999/2000:RfK1).

Anf. 1 NILS FREDRIK AURELIUS (m):

Fru talman! Utgiftsområde 1, som konstitutionsutskottet har att ta ställning till, är icke speciellt stort när det gäller pengar, i varje fall inte jämfört med vad vissa andra utskott har att ta ställning till. Dessutom har riksdagens majoritet, på grund av ett olycksaligt beslut den 22 november i år, beslutat att fastställa ekonomiska ramar på ett sätt som gör att andra förslag, t.ex. från Moderata samlingspartiet, är något överspelade. Våra synpunkter på hur ramarna borde ha varit och hur det då skulle ha yttrat sig inom detta utgiftsområde finns därför i ett särskilt yttrande, nr 1. Att det också finns med en reservation från vår sida beror på att det rör utgifter för år 2002.

Det är egentligen två saker som är lite principiellt intressanta i det här betänkandet, som vi ser det, och det är presstödet i första hand och i någon mån också partistödet. Det är inga helt nya synpunkter, men jag ska ändå kort redogöra för en principiell inställning.

Fru talman! Presstödet infördes en gång i förhoppningen att det skulle bidra till att värna mångfalden på dagstidningsmarknaden och därmed främja en allsidig nyhetsförmedling och opinionsbildning. De positiva effekter som man hoppades på vägde då tyngre än de invändningar som fanns redan då, nämligen att delar av pressen skulle bli beroende av statligt stöd.

Nu är det ganska tydligt att tilltron till stödets positiva effekter för mångfalden, det fria ordet och den fria opinionsbildningen har fått sig en törn. Det stora antalet tidningsnedläggningar – nu senast av Arbetet – visar att medlet inte har varit uthålligt effektivt.

Tanken var ju att presstödet skulle vara en tidsbegränsad kapitalinjektion och leda till modernisering och bättre konkurrenskraft för andra tidningarna. Men i verkligheten har stödet till stor del använts för att täcka tidningarnas löpande utgifter. Därmed, menar åtskilliga, har det snarast motverkat nödvändiga rationaliseringsåtgärder. Tidningarna har helt enkelt anpassat sig till systemet och i vissa fall blivit permanent stödberoende.

Dessutom har naturligtvis konkurrensen snedvridits som en följd av att vissa tidningar fått stöd och andra inte. Man kan vidare hävda att diskussionen om mångfalden i fråga om nyhetsförmedling och opinionsbildning kommit i ett något annat läge genom utvecklingen av nya me-

dier – alltså i ett något annat läge än på 70-talet. Massmedielandskapet har onekligen förändrats.

Också för de traditionella papperstidningarna sker nu snabba förändringar av konkurrenssituationen, inte minst genom nya distributionssätt. Vi lever alltså i en tid som har förändrats mycket sedan presstödet infördes på 70-talet. Men presstödet finns kvar och har vuxit och uppgår nu till 539 miljoner om året, vartill kommer kostnader för Presstödsnämnden. Då kan man kanske tycka att 539 miljoner inte är så lite pengar, så att nu om inte förr tycker jag att det finns anledning att fråga sig om inte dessa pengar kan användas på ett bättre sätt.

Sammantaget talar alltså mycket för att presstödet bör utmönstras. När presstödet försvunnit behövs inte längre Presstödsnämnden rimligt nog, utan de uppgifter som återstår kan skötas av Kammarkollegiet.

Några ord om partistödet också: De politiska partierna bör förstås ha sin lojalitet hos väljarkåren. Att många sympatisörer regelbundet betalar in små bidrag är ett bättre och sundare system än att partierna är beroende av statligt och kommunalt stöd. Demokratiutredningen och Demokratirådets årsrapport nu senast visar att partierna i dag befinner sig i svårigheter med bl.a. starkt vikande medlemsutveckling. Den förtroendekrisen kan inte avhjälpas med partistöd. Vore partistödet en förutsättning för högt medlemstal, skulle ju icke den nuvarande krisen ha uppkommit. Vi menar i stället att det är rimligt att det statliga partistödet, som ju är den del av partistödet som vi har att ta ställning till här, minskar.

Fru talman! Låt mig till protokollet meddela att det har blivit ett litet fel i sista meningen i det moderata särskilda yttrandet på s. 40. Där ska siffran vara 25 % och inte, som det står, 21 %.

Jag yrkar bifall till reservation 2.

Anf. 2 INGVAR SVENSSON (kd):

Fru talman! Vi befinner oss nu i budgetprocessens andra steg. När vi i Riksdagsutredningen för ett antal år sedan fastnade för rambudgetmodellen tänkte vi oss att det andra steget i budgetprocessen skulle vara fyllt av flexibilitet och vitalitet. I stället har vi fått ett system som innebär låsning och rigiditet. Där ser man hur lätt det är att misslyckas i politiken. Vägen till ett visst ställe är helt uppenbart stensatt med goda föresatser.

Det påstås visst också att en viss potentat finns i detaljerna. Och så är det verkligen i det här fallet. Detta med att både anslag och anslagsvillkor för ett helt utgiftsområde ska tas i ett enda klubbslag är förstås *gefundenes fressen* för en regering, och speciellt för en minoritetsregering.

Nu har vi förstås en situation för närvarande där minoritetsregeringen har två bakbundna stödpartier till sitt förfogande. Men faktum är att en minoritetsregering har betydande svängrum även utan stödpartier genom det system som finns.

Fru talman! Det här rigida systemet minskar riksdagens makt och innebär en nedgradering av det andra steget i budgetprocessen. Varje parti – varje oppositionsparti – vill i budgetbesluten visa upp sina helhetsbilder. Det borde ju varje politisk bedömare förstå. Men för att i någon liten fråga faktiskt kunna hitta en majoritet för en viss justering är den enda möjligheten att i alla andra frågor ställa upp bakom regeringsförslaget. I praktiken är därmed majoritetsbesluten i sådana frågor borta ur bilden.

Fru talman! Nu hade visserligen Riksdagskommitténs referensgrupp för utvärdering av budgetprocessen att ta upp denna frågeställning, men se av detta bidde inte ens en tumme. Gruppen som först visade betydlig handlingskraft fastnade så småningom i ett harvande kring frågorna om att komma ifrån dubbelbehandlingen av budgetfrågorna på vår och höst. Den första enigheten slutade i att gruppen lämnar två förslag till Riksdagskommittén. Så vi får tills vidare fortsätta med denna bisarra beslutsordning i det andra steget.

Fru talman! Vi kristdemokrater har en reservation till betänkandet. Den ligger utanför utgiftsområdesbeslutet. För att underlätta kammarens arbete kommer jag inte att yrka bifall till den. Men kravet i den är högst motiverat. I fjol införde vi en regel som gäller fr.o.m. år 2000 för regionala endagstidningar med minst 2 000 exemplar i upplaga. Det är en sviktbräda som medger att man under ett par års tid kan doppa under 2000-nivån men över 1500-nivån och ändå få behålla fullt presstödd. Motionskravet från oss gäller endags rikstidningar som ju har en motsvarande gräns vid en upplaga på 7 000 exemplar. Vi menar att det är rimligt att det finns kongruens i systemen och att motsvarande sviktbräda införs på den nivån. Men logik och sammanhang är inget som regeringssidan känner något särskilt varmt för i det här sammanhanget.

Fru talman! På tal om presstödet vill jag också notera att Moderaterna har en principreservation om detta. Där vill man avveckla presstödet som helhet. Vår syn är följande och avviker från reservationens linje.

Dagstidningarna har länge haft en stark och särskild ställning när det gäller förutsättningarna för demokratin i Sverige. Det behövs medier som på ett heltäckande sätt kan fylla uppgiften att främja demokratin genom den fria åsiktsbildningen. Inget annat medium har på samma fullständiga sätt som dagspressen fyllt en sådan uppgift. I det nya mediasamhället får dock pressen och speciellt dagspressen finna sig i att dess starka ställning hotas.

Men det får fortfarande ses som en politisk uppgift att dagspressen ges bästa möjliga förutsättningar att upprätthålla och fördjupa sin roll i det demokratiska systemet. Målet med presspolitiken är därvid att dagstidningarna ska medverka till att främja demokratin genom en allsidig, vital och fri åsikts- och opinionsbildning. Utan en stark, mångsidig och differentierad dagspress går mycket av den totala mångfalden förlorad och det kan inte utan vidare kompenseras av utvecklingen inom andra medier.

Presstödet har betytt mycket både för mångfald i opinionsbildning och för övrig publicistisk mångfald. Genom strukturförändringar, dels på annonssidan, dels vad gäller förändrade krav hos läsarna, tror vi dock att presstödet så småningom av sig självt kommer att fasas ut genom t.ex. samverkan och fusioner av olika slag. Vår åsikt är att statsmakterna bör stödja sådana strukturförändringar i syfte att få en livskraftig dagspress. På den punkten vill vi alltså ge regeringen råg i ryggen.

Fru talman! I våra budgetkrav har vi dock motsatt oss en uppräknings driftstöd, både för i år och för nästa år. Samtidigt har vi pekat på att det är onödigt att bevilja anslag på 90 miljoner kronor som skulle ha gått till en tidning som nu är nedlagd. Det får vara någon måtta på den typen av planerat anslagssparande.

Fru talman! Sedan kan jag notera att vi även hade velat ha en mindre neddragning av resurserna till Datainspektionen.

Över Regeringskansliet har det nu under ett antal år regnat manna, eller ska man säga att man har gödslat med medel? I alla fall gäller det att inte gödsla för mycket. Den spröda plantan kan ju ha problem att ta sig genom massan. Vi tycker nog att det är rimligt att man vet vad man satsar resurserna på. Vi är väl inte helt entusiastiska inför redovisningen av effektiviteten inom Regeringskansliet. Och nu efter alla gödslar ska man försöka sig på att undersöka behovet av dimensionering för myndigheten. Det är väl lite som att kasta in jästen efter degen. Den här enorma satsningen kanske också kan betecknas som ett skott i natten, kanske t.o.m. ett kanonskott i natten. Vi vill alltså spara några hundra miljoner på den andra sidan Strömmen.

Fru talman! Vi kristdemokrater har redovisat vår alternativa budget i ett särskilt yttrande och kommer därför att avstå vid en eventuell omröstning om innehållet i utgiftsområde 1. Men avstående baseras på att vi vill visa upp en helhetsbild av partiets politik. Vi står alltså bakom utskottets budgetförslag i de delar som inte berörs av punkterna i vårt särskilda yttrande.

Anf. 3 ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Dagens debatt berör konstitutionsutskottets ansvar för budgetens utgiftsområden. Det är kanske inte den mest dominerande debatten bland alla budgetdebatter, och kanske inte heller den mest åsiktsskiljande om man som hastigast studerar underlaget. Men, fru talman, inom utgiftsområdet Rikets styrelse återfinns dock för Centerpartiet viktiga politiska ställningstaganden och också, som reservationerna visar, viktiga ideologiska skillnader.

Fru talman! I dag tryggas mångfalden inom tidningsvärlden till stor del genom presstödet, som garanterar många tidningars existens. Det är inte aktuellt att avveckla eller minska presstödet. Snarare påbjuder situationen att det befintliga presstödet förenas med särskilda insatser för att underlätta för alla tidningsföretag att utveckla teknik och arbetsformer för att vara med på den digitala mediemarknaden och möta framtidens krav i 2000-talets mediavärld samt riktade åtgärder för att återfå 2000-talets nya tidningskund.

Tidningarna, och en mångfald i fråga om det skrivna ordet, har en avgörande roll i en demokrati som värnar det fria ordet och debatten. Men alla människors mediekonsumtion förändras. Det märks tydligt genom dagstidningarnas utveckling. Sedan början av 1990-talet har dagspressens upplagor visat en vikande utveckling. Morgontidningarna har hållit sin position bättre än kvällstidningarna. Tidningsläsandet är fortfarande högt, men intresset är klart åldersberoende. Yngre läser tidningen i mindre utsträckning än äldre. Därför är det avgörande att tidningsbranschen skapar en ny press som möter 2000-talets nya och yngre kunder.

Fru talman! Det är bra att regeringen har lyssnat på Centerpartiet och höjt tidningarnas driftstöd. Med den inriktningen stöder Centerpartiet förslaget. Men det är inte tillräckligt, och det är snarare inriktningen som borde ha förändrats. Presstödsnämnden visade i sin senaste årliga rapport från 1999 att dagspressen har sjunkande upplagor och en vikande an-

nonsvolym trots konjunkturuppgång. Det är en rapport som ska tas emot med stor oro i ett samhälle som värnar det fria ordets mångfald.

Regeringen föreslår vidare att endagstidningar ges rätt att ingå i samdistributionen till samma pris som flerdagartidningar om de har minst 1 % hushållstäckning i den region där tidningen är belägen. Det är bra. Det är ett logiskt och efterlängtat förslag eftersom endagstidningarna har hamnat i ett sämre konkurrensläge än de samdistribuerade tidningarna.

Skulle endagstidningarna slås ut, fru talman, skulle det starkt påverka hela mediebilden. Det skulle innebära ett allvarligt hot mot mångfalden inom dagstidningsmarknaden. Därför är förslaget att ge endagstidningar möjlighet att ingå i samdistribution till lika pris en vinst för abonnenterna, som därmed får förbättrad service, och också en vinst för endagstidningarna, som får höjd status.

Men, fru talman, många av landets endagstidningar har det i dag mycket besvärligt. Det är de tidningar som har det svårast att trots högkonjunkturen återfå den annonsmarknad som försvann i samband med konjunkturedgången. För att underlätta för dessa tidningar samt för att motverka det ständiga existenshotet vore det rimligare om man följde den lösning som gällde i samband med det tillfälliga driftstödet under 1997 och 1998, då endagstidningar fick ett ökat basstöd.

Ett ökat stöd skulle möjliggöra för endagstidningar att utvecklas. Då det under hösten har skett förändringar på tidningsmarknaden borde det också finnas möjlighet och utrymme att genomföra en förändring i riktning mot ökat basstöd. Det är därför beklagligt att socialdemokraterna inte anser att det finns skäl att förändra driftstödet i den riktning som Centerpartiet har föreslagit.

Fru talman! Centerpartiet har konsekvent genomlyst de olika budgetförändringar som föreslagits. Inom området Rikets styrelse återfinns en del höjningar som vi känner igen sedan tidigare år, t.ex. höjningen av Regeringskansliets budget, där det återigen hänvisas till EU-ordförandeskapets halvår.

Centerpartiet är mycket angeläget om att ordförandeskapet ska bli ett framgångsrikt halvår men anser att ytterligare 100 miljoner kronor inte är nödvändigt. Dessutom borde vi med tanke på tidigare omstruktureringar inom Regeringskansliet nu kunna kräva att få se en effektivisering av detsamma.

Likaså anser Centerpartiet att regeringens utökade budgetanslag för Radio- och TV-verket inte är nödvändigt. Därmed avslår vi detta, liksom ökningen till Kungliga hov- och slottsstaten.

Fru talman! Jag yrkar härmed bifall till reservation 1.

Anf. 4 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Fru talman! Folkpartiet liberalerna har i en rad motioner föreslagit en alternativ budget för år 2001. Vårt budgetförslag innebär i sina huvuddrag sänkta skatter för ökat företagande, en långsiktig och uthållig tillväxt och en mer rättvis skattepolitik för bl.a. barnfamiljer. Det innebär också utgiftsökningar när det gäller vård och omsorg, utbildning, forskning, bistånd, miljö och rättssäkerhet.

Fru talman! Riksdagens budgetprocess är, precis som Ingvar Svensson nyligen beskrivit, väldigt komplicerad. Jag måste medge att jag fort-

Prot. 2000/01:37
30 november

Rikets styrelse

farande har svårt att riktigt få grepp om den. Inte minst komplicerat blir det med tanke på att varje parti lägger fram sitt budgetförslag som en helhet. Redan förra året diskuterade vi här i kammaren vid den här tidpunkten om vi skulle presentera våra avvikande synpunkter i reservationer eller i särskilda yttranden. Jag väljer att redovisa Folkpartiets synpunkter i ett särskilt yttrande.

Vårt förslag till utgiftsram för utgiftsområdet Rikets styrelse var 760 miljoner kronor mindre än regeringens förslag. Men det har ju avstyrkts i budgetprocessens första steg. Då Folkpartiets budgetförslag är en helhet är det inte meningsfullt att fullfölja våra anslagsyrkanden i detta andra steg.

Jag vill särskilt markera att vi ställer oss bakom utskottets förslag när det gäller avskaffande av sjukvårdsförmåner och ersättning för läkemedelskostnader för riksdagsledamöterna.

Folkpartiet har alltså i sin partimotion väckt förslag som innebär en sänkning av ramen med totalt 760 miljoner kronor. Det innebär att vi vill sänka anslaget till Regeringskansliet med 330 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Enligt vår mening har Regeringskansliet vuxit orimligt mycket under den socialdemokratiska regeringens tid. Självklart är det viktigt att standarden är hög och att Regeringskansliet kan erbjuda sina anställda konkurrenskraftiga löner och inte minst erbjuda bra löner till sina kvinnliga anställda. Det är litet si och så med den saken. Men den nuvarande regeringens politiska ambitioner har enligt vår mening blivit alltför stora. Och det är ju trots allt så att kvaliteten på arbetet i Regeringskansliet inte automatiskt är beroende av antalet anställda. Misstag kan förekomma, och vi har ju nyligen haft ett flagrant sådant. Men genom en mer begränsad utgiftsökning så kan ändå de krav som EU:s ordförandeskap kommer att ställa på Sverige under nästa halvår tillgodoses. Det är vår bedömning.

I vår partimotion föreslår vi också i likhet med tidigare år att partistödet minskas med 30 miljoner kronor för år 2001. Partiernas beroende av offentliga medel måste begränsas. Därför är vår minskning av partistödet motiverad. Flera talare har här tidigare tagit upp presstödet. Och Folkpartiet föreslår en kraftig besparing på 400 miljoner kronor. Presstödet har under de senaste 30 åren haft i stort sett samma inriktning. Men det snedvrider enligt vår mening konkurrensen, inte minst med tanke på att medielandskapet nu förändras i en rasande takt. Det är väldigt spännande och positivt med dessa databastidningar. De ger oss politiker ännu fler arenor där vi kan föra fram våra åsikter, och det är ju mycket att vara tacksam för. Men vad som är så orättvist är att dessa nya tidningar inte har några möjligheter att söka presstöd. Presstöd får bara traditionellt tryckta papperstidningar. Om man kunde hitta en modell som skapade rättvisa mellan databastidningar och papperstidningar så vore det bra. Men jag betvivlar att detta är möjligt. Därför är en minskning av presstödet med 400 miljoner kronor mycket motiverad i dagsläget. Som det nu ser ut så måste pressen börja kunna fungera utan statligt stöd.

Fru talman! Jag har naturligtvis också tittat på de andra partiernas budgetförslag, och jag kan se att vi i mycket är överens med de andra borgerliga partierna. Det gäller bl.a. neddragningen av anslaget till Regeringskansliet.

Jag vill också säga något om Kungliga hov- och slottsstaten. Det har föreslagits en höjning av detta anslag, och jag tycker faktiskt att den är väl motiverad. Det handlar bl.a. om driftstödet för de olika slotten. Vi vet ju att de är mycket omtyckta. Det är väldigt många turister som kommer för att titta på slotten. Inte minst det nya museet, Museum Tre Kronor, har väckt ett väldigt stort intresse. Men det handlar också om ett ökat anslag med anledning av att Kronprinsessan Victoria nu ska börja jobba. Och som ordförande för ett kvinnoförbund tycker jag att det är väldigt viktigt att duktiga kvinnor får bra ersättning. Det gäller också om man är kronprinsessa.

Fru talman! Som jag inledningsvis sade har vårt besparingsförslag inte tillstyrkts i budgetprocessens första del. Därför deltar vi inte i beslutet om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 1.

Anf. 5 PER LAGER (mp):

Fru talman! Jag yrkar till att börja med bifall till hemställan i betänkandet i dess helhet med undantag av mom. 6, där Miljöpartiet har fogat en reservation till betänkandet. Jag har också skrivit ett särskilt yttrande som jag återkommer till.

Samernas kultur, i likhet med andra kulturer, kännetecknas av att det finns egna idéer, värden, normer och ett eget sätt att se på omgivningen, skapa sammanhang och uttrycka just dessa.

Samerna var länge en bortglömd del av befolkningen i uppbyggnaden av det generella svenska välfärdssamhället. Samernas kulturella behov och önskningsar negligerades samtidigt som en generellt ökad jämlikhet var ett av riksdagen uttalat mål.

Miljöpartiet välkomnar därför att Sverige har anslutit sig till Europarådets konventioner om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Det innebär att samiska erkänns som ett minoritetsspråk i Sverige. Enligt Minoritetsspråkskommitténs betänkande och regeringens proposition senare sägs att tidningen Samefolket i princip faller inom ramen för presstöd. Den har en upplaga på ca 2 000 exemplar och finansieras till 50 % av Sametingets kulturanslag. Miljöpartiet anser att det bör inrättas ett särskilt presstöd för tidningen Samefolket i enlighet med Minoritetsspråkskommitténs betänkande och att regeringen därför bör tillsätta en utredning med uppgift att klarlägga hur ett sådant presstöd ska utformas. Men eftersom det finns skäl att också se över frågan om särskilt presstöd till andra tidningar som helt eller delvis ges ut på invandrar- och minoritetsspråk bör dessa också ingå i ett sådant utredningsuppdrag. Flera av dessa har för närvarande små möjligheter att klara presstödsförordningens krav. Icke desto mindre spelar de en stor roll i integrationshänseende samtidigt som de är viktiga för minoritetens möjlighet att kommunicera med sitt eget språk och sina egna traditioner.

I den här frågan finns det motioner också från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna med ungefär samma innehåll och yrkanden. Därför vill jag yrka bifall särskilt till reservation 4.

Fru talman! Det finns också ljusa stunder i det här arbetet och undantag från i förväg förväntade avslag i utskottsbehandlingen av enskilda motioner. I det här betänkandet finns ett sådant där det plötsligt bildades en majoritet kring två motioner, en från Miljöpartiet och en från Vänsterpartiet, enligt vilka man vill avskaffa ersättningen för riksdagsledamöter-

nas sjukvårds- och läkemedelskostnader. Det är besvärande för oss som själva har fria läkemedel och subventionerad läkarvård att fatta beslut om kostnadsökningar för ekonomiskt svaga grupper. Av rättviseskäl och med tanke på de märkbara löneökningar som vi riksdagsledamöter har fått under senare år bör vi inte ha sådana förmåner. Nu beslutade utskottet att skriva ett tillkännagivande riktat till riksdagsstyrelsen om en snabb utredning om hur ändringar i ersättningssystemet ska göras. Det är utmärkt. Vi tackar för stödet i denna fråga.

Fru talman! Till betänkandet har jag också fogat ett särskilt yttrande som handlar om riksdagsledamöternas arvoden. 1998 då riksdagen tog saken i egna händer och körde över den för ändamålet tillsatta Arvodesnämnden reserverade sig Miljöpartiet som enda parti mot beslutet. Det var då inte bara ett skifte mellan kostnadsersättning och arvode utan faktiskt en reell höjning, detta utan att det fanns pengar i budgeten. Man fick helt enkelt låna av kommande budget. Anledningen var att arvodena varit frusna under ett antal år och nu ansågs behöva komma i fas med löneutvecklingen för grupper som riksdagsledamöterna jämförs med, nämligen statsråd och vissa statstjänstemän, främst då domare i s.k. rådsklass. Vad vi i Miljöpartiet såg och fortfarande ser som ett problem är inte själva arvodet – det är mer än tillräckligt – utan behovet av mer stöd för ledamöterna. Särskilt för ledamöter i de mindre partierna är arbetssituationen i dag mycket tuff, och satsningen på mer politiska sekreterartider är därför den rätta vägen att göra riksdagsledamöternas arbete mer attraktivt och mänskligt.

Förra året höjdes arvodet igen – den här gången av Arvodesnämnden – till 38 000 kr i månaden. Det var enligt Miljöpartiet en onödig höjning men eftersom vi respekterar Arvodesnämndens beslut reserverade vi oss inte. Att vi i år, i oktober, åter fått en höjning, nu med 5 %, är enligt min mening olyckligt.

Samtidigt, fru talman, har jag nu liksom då åsikten att det är en av riksdagen oberoende nämnd som ska avgöra våra arvoden. Nå, kan man säga, då är det väl inget att prata om. Nej, kanske inte. Men vi ska heller inte bara låtsas som att ingenting hänt. Det finns ju många och stora grupper i vårt samhälle som sliter oerhört hårt för inte ens halva summan.

Det är inte min mening att försöka plocka billiga politiska poäng i frågan, att vara populist i negativ bemärkelse, utan det är helt enkelt fråga om en konsekvens av min och Miljöpartiets inställning och den vill vi markera. Vi anser nämligen att riksdagsledamöternas insatser är viktiga och värdefulla men vi är ju också folkets representanter. I den meningen är tanken populistisk – folklig, passande. Därför bör inte våra klyftor ökas. Vi ska väl heller inte lönemässigt fjärma oss ännu mer från merparten av dem som vi representerar. Det kan lätt bli en ny grogrund för det ofta orättvisa politikerförakt som de flesta av oss någon gång råkar ut för.

Höjningen av arvodet för riksdagsledamöterna och de svenska EU-parlamentarikerna är drygt 3,6 miljoner kronor i år. Nästa år, år 2001, kostar höjningen drygt 14,5 miljoner kronor. För hela den här höjningen finns ingen beslutad finansiering i budgeten, där man räknat med bara 3 %. Detta ryms ändå enligt utskottet inom anslaget. Först till år 2002 räknar man med en riktig permanent finansiering. Vilka andra utgiftshöj-

Anf. 6 INGVAR SVENSSON (kd) replik:

Fru talman! Per Lagers ambitioner när det gäller tidningen Samefolket och tidningar av den karaktären är kanske vällovliga. Problemet är närmast att Miljöpartiet väl har vänt sig till fel instans, för egentligen borde det inte handla om ett särskilt presstöd. Presstödsreglerna är väldigt speciella och bygger på vissa specifika kriterier, t.ex. på en upplagenivå om minst 2 000 eller utgivning minst en gång i veckan.

Ska man gå in och ändra det här regelverket blir det väldigt omfattande, t.ex. med en lägre upplagenivå och en annan utgivningsfrekvens. Däremot pekar Minoritetsspråkskommittén – Per Lager var inne på detta – på att det bör finnas ett särskilt statligt stöd till kulturtidskrifter av den här typen. Men detta är egentligen inte en presstödsfråga, utan det är en fråga för kulturutskottet.

Anf. 7 PER LAGER (mp) replik:

Fru talman! Nu ligger frågan i vårt utskott och hanteras i samband med presstödet. Vad vi pratar om här är att det behövs ett särskilt stöd för minoritetstidningarna, vilket jag antar att Ingvar Svensson och jag är överens om. Om vi sedan kallar det för särskilt presstöd eller om vi har ett annat uttryck för det är en annan sak. Det viktiga är att finna en möjlighet för dessa tidningar att överleva, med tanke på deras betydelse för just de minoriteter som läser dem.

Anf. 8 INGVAR SVENSSON (kd) replik:

Fru talman! Vad jag försöker säga till Per Lager är att om det här riktas på rätt sätt, nämligen så att det handlar om ett särskilt stöd för kulturtidskrifter, så hamnar det nästkommande år i rätt utskott och kan då kanske få bättre behandling.

Anf. 9 PER LAGER (mp) replik:

Fru talman! Får vi inte igenom detta här får vi väl återkomma nästa år med en formulering som har större lycka. Men med tanke på att flera partier haft samma tankegångar hoppas jag trots allt på att det kan bli en majoritet här.

Anf. 10 BRITT-MARIE LINDKVIST (s):

Fru talman! Vi behandlar just nu konstitutionsutskottets betänkande KU1 och 19 motioner från den allmänna motionstiden. Dessutom gäller det fyra reservationer till förman för vissa av dessa motioner.

Inledningsvis vill jag passa på att yrka avslag på reservationerna och bifall till utskottets hemställan.

Moderaterna yrkar, som vanligt, på att presstödet helt ska upphöra och på att Presstödsnämnden därmed kan avvecklas. Moderaternas motiv är bl.a. att regeringen tycks ha en överdriven tilltro till presstödet positiva effekter på mångfalden, det fria ordet och opinionsbildningen. Men jag vill nog påstå att moderaterna har en överdriven tilltro till detta med att alla klarar sig bättre utan stöd. Denna överdrivna tilltro gäller inte

bara presstödet och partistöd utan människor i allmänhet – det är bättre att marknaden styr så att vi kan sänka alla skatter.

Folkpartiet vill också minska presstödet – med 75 %, alltså med 400 miljoner kronor – med motiveringen att det snedvrider konkurrensen och att pressen bör fungera utan statliga bidrag. Men att minska presstödet med 400 miljoner kronor är nästan detsamma som att helt ta bort det.

Vi menar att presstödet är en nödvändig del i en mediepolitik som syftar till att upprätthålla mångfald i svensk press. Lokala och regionala dagstidningar är av utomordentlig betydelse för en fri och allsidig bevakning i hela landet.

Lokalpressen fyller en viktig funktion. Det måste finnas forum för kritik och debatt även ute i landet och i glesbygden. Alla åsikter och debatter behöver dock inte skötas av de stora dagstidningarna i storstäderna. Åsiktsfriheten och demokratin ökar om fler röster hörs i pressen.

Utskottet anser således – till skillnad från moderater och folkpartister – att det finns, och under överskådlig tid kommer att finnas, ett stort behov av statligt stöd till dagspressen för att värna mångfalden och främja en allsidig nyhetsförmedling och opinionsbildning.

Vidare avstyrker Centerpartiet förslaget om en höjning av anslaget till Radio- och TV-verket med hänsyn till att man gjort goda resultat när det gäller att främja möjligheterna till mångfald inom radio och TV.

Fru talman! Åsa Torstensson har rätt i att Radio- och TV-verket har gjort goda resultat under år 1999 men Radio- och TV-verket har befunnit sig i ett uppbyggnadsskede och har inte fullt ut kunnat genomföra vissa av sina arbetsuppgifter. När det gäller anslagssparandet från år 1999 väntas de pengarna förbrukas under år 2000, bl.a. för personalkostnader i samband med nya arbetsuppgifter som ålagts verket och som man inte fått medelstillskott för. Låt oss därför avvakta och se!

När det gäller utgiftsposten Regeringskansliet m.m. har Centerpartiet en reservation och Kristdemokraterna och Folkpartiet ett särskilt yttrande.

En oberoende forskare har i en rapport till regeringen dragit slutsatsen att Regeringskansliet med nuvarande arbetsuppgifter är underfinansierat. Enligt utredarens grova beräkning är resursgapet ca 300–400 årsarbetskrafter. Regeringen avser att under hösten analysera rapporten och att i den ekonomiska vårpropositionen år 2001 återkomma med en samlad bedömning och ett preciserat förslag om Regeringskansliets dimensionering.

Sverige står i hela Europas blickfång första halvåret 2001 då vi har ordförandeskapet i EU:s ministerråd. Vi är alla överens om att vi ska genomföra detta på ett bra sätt. Ändå tycker vissa partier att vi ska reducera anslaget till Regeringskansliet ganska kraftigt.

Sedan vill jag ytterst kort kommentera det särskilda yttrandet vad gäller partistödet. Moderaterna vill i stort ta bort partistödet fram till år 2003. Folkpartiet vill minska det med 30 miljoner. Att partierna har detta stöd är av stor betydelse för demokratin, så att partierna förhåller sig oberoende till särintressen. Partierna ska bedriva opinionsbildande verksamhet. Partierna har också en stor uppgift när det gäller att motarbeta populistiska strömningar med odemokratiska inslag som lätt kan attrahera vilsna själar. Stödet till de politiska partierna har alltså ett gott ändamål och behövs.

Så till avskaffandet av riksdagsledamöternas sjukvårds- och läkemedelsförmåner. Vi socialdemokrater tog initiativ till ett tillkännagivande angående just avskaffandet. Det blev ett enigt utskott som föreslår ett tillkännagivande till riksdagsstyrelsen om att skyndsamt utreda hur förändringarna i ersättningssystemet bör utformas.

Prot. 2000/01:37
30 november

Rikets styrelse

Anf. 11 NILS FREDRIK AURELIUS (m) replik:

Fru talman! Britt-Marie Lindkvist gjorde inledningsvis en liten allmänideologisk jämförelse. Hon sade ungefär: Moderaterna menar att alla, såväl tidningar som enskilda, klarar sig bättre utan stöd. Den analogin är väl kanske något haltande. Det är åtskilliga skillnader exempelvis mellan tidningar och enskilda som jag här inte ska gå in på. Det är kanske också skillnad på stödbehov.

Vår åsikt rent allmänt om stöd exempelvis till enskilda medborgare är att i ett bra samhälle ska så många som möjligt klara sig utan stöd. Felet i det nuvarande samhället är väl snarast att så många har blivit stödberoende. Men det är en annan fråga.

När det gäller dagstidningar, Britt-Marie Lindkvist, är ju frågan i stället: Har presstödet varit uthålligt effektivt? Har det lett till att bra tidningar – Arbetet och vad de nu kan heta – på grund av presstödet har kunnat överleva och utvecklas? Det är den frågan vi ställer.

Vi är säkert alla överens om att det är trevligt med dagstidningar och att dagstidningarna i det nya medielandskapet fortsatt har en viktig roll att spela. Men frågan är: Har presstödet varit effektivt?

Det är det vi ser att det inte har varit. Vore det inte anledning att fundera lite vidare kring den här frågan i stället för att hela tiden bara ösa på med samma bidrag, och t.o.m. något utökade sådana?

Beträffande partistödet vill jag också fråga Britt-Marie Lindkvist: Är det inte ett sundare system att medlemmarna genom sina avgifter i stor utsträckning bär upp partiernas verksamhet än att även partierna ska vara beroende av staten?

Anf. 12 BRITT-MARIE LINDKVIST (s) replik:

Fru talman! När det gäller presstödet tar Nils Fredrik Aurelius upp att det inte är uthålligt effektivt på lång sikt. Han tar tidningen Arbetet som ett exempel.

Jag beklagar djupt att tidningen Arbetet behövde läggas ned. Vi förlorade en röst i hela Skåne. Debatten vi hade i tidningen Arbetet har dött ut. Men det bevisar ju tvärtom att presstödet behövs. Vi har många tidningar i dag som har minskat i upplaga. Det skulle vara förfärligt om de försvann. Därför anser vi att presstödet är väldigt viktigt.

Nils Fredrik Aurelius säger att det inte har med människor att göra, osv. Men faktum är att i valrörelsen 1998 tog moderaterna upp vikten av att sänka alla skatter. Det kunde man göra bl.a. genom att presstöd och partistöd försvann. Det räcker ju inte lång väg. Det rör sig om 700 miljoner sammantaget.

Sedan använder moderaterna argumentet att om partistödet försvann skulle partiernas lojalitet med väljarna öka.

Jag tycker att det är en märklig motivering. Visserligen skulle effekten om era förslag genomfördes bli att partierna blev lojala med vissa utvalda genom sitt ekonomiska beroende av olika särintressen. Partierna

skulle tvingas hålla sig mest väl med dem som betalar bäst. Den sortens lojalitet tycker jag inte ska styra våra politiska prioriteringar. Det vill inte utskottet heller.

Anf. 13 NILS FREDRIK AURELIUS (m) replik:

Fru talman! När Britt-Marie Lindkvist här talar om särintressen som styr politiken tror jag att det är hämtat ur egen fatabur, från socialdemokratiska erfarenheter med starka särintressen som förmår påverka politiken. Det må vara LO eller någon annan grupp.

Vad jag däremot sade var att det som är sunt i ett partisystem är att partierna är beroende av bidrag från många väljare genom insamlingar och på annat sätt, vilket också förekommer.

Sedan tycker jag faktiskt inte att 700 miljoner årligen är en alldeles föraktlig summa. Det är naturligtvis inte så att den besparingen ensam räcker till de stora skattesänkningar som är nödvändiga, inte minst för mindre och medelstora inkomsttagare. Men många bäckar små, etc.

När det gäller presstödet återstår för Britt-Marie Lindkvist ändå att svara på den avgörande frågan. Jag kan formulera den lite annorlunda den här gången: Tycker Britt-Marie Lindkvist att presstödet har räddat Arbetet? Det kanske förefaller vara en retorisk fråga. Men vad jag avser är kanske tydligt nog. Man måste ändå ställa sig frågan: Är presstödet ett effektivt och rimligt sätt att hålla liv i tidningar? Tanken från början var ju att de skulle kunna utvecklas, att de skulle få en kapitalinjektion för strukturrationalisering och på det sättet så småningom klara sig utan stöd.

Nu visar i stället utvecklingen att stödet i många fall inte leder till att tidningarna klarar sig uthålligt, kanske delvis om än icke helt beroende på att man inte har vidtagit de strukturella förändringar som hade varit nödvändiga.

Anf. 14 BRITT-MARIE LINDKVIST (s) replik:

Fru talman! Nej, det hjälpte inte tidningen Arbetet, i alla fall inte nu, för då hade tidningen inte varit nedlagd. Så är det ju. Men stödet har hjälpt många andra.

Vi ska värna det fria ordet och medierna, som jag sade, även ute i landsbygd och glesbygd. Det är målsättningen. Och det är även utskottets mening.

Nils Fredrik tar också upp det här med särintressen. Det verkar som om moderaterna tycker att offentliga medel är särintressen. Det tycker inte vi. Det tycker inte utskottet heller.

Anf. 15 HELENA BARGHOLTZ (fp) replik:

Fru talman! Visst är det viktigt att värna det fria ordet och att ha en fri och stark press. Det tycker verkligen vi liberaler.

Men, fru talman, jag vill ändå fråga Britt-Marie Lindkvist: Hur vill socialdemokraterna få fram ett rättvist system när det gäller finansieringen av databastidningarna och de traditionellt tryckta tidningarna? Ska också webbtidningarna kunna få presstöd i fortsättningen?

Webbtidningarna har ju möjlighet att nå överallt i landet, också långt ut i de glesast befolkade delarna av vårt land. Finns det möjlighet, överväger socialdemokraterna att inrätta ett system som också omfattar databastidningarna? Vad har man i så fall för kriterier på detta?

Det är det som är ett starkt skäl för oss i Folkpartiet att säga att vi inte kan ha kvar presstödet i sin nuvarande form. Det är så orättvist. Det slår ju mot databastidningarna.

Prot. 2000/01:37
30 november

Rikets styrelse

Anf. 16 BRITT-MARIE LINDKVIST (s) replik:

Fru talman! Nu är det ju så att många människor i samhället inte har datorer och inte kan gå in på webbsidor. Så länge som det ändå är så få som har det – det är i alla fall halva befolkningen som inte har det – är det ju ett problem. Men sannolikt kommer tidningarna att behöva ett utvecklingsstöd inom en snar framtid, inte minst med tanke på Internet-utvecklingen och behovet av att finnas på en webbsida.

Kulturdepartementet har för avsikt att ge Presstödsnämnden i uppdrag att utreda hur ett sådant stöd ska se ut.

Direktiven är ännu inte klara, men de är nära förestående. Troligtvis kommer en förändring, så vi får väl avvakta den utredningen.

Anf. 17 HELENA BARGHOLTZ (fp) replik:

Fru talman! Det är verkligen så att alltför många skaffar sig Internet i dag och kan koppla upp sig till webbtidningar. Det gäller inte minst pensionärer som är den stora grupp som nu skaffar sig både datakunskaper och datorer.

Jag tror att det bara är fråga om en mycket kort tid innan de flesta kommer att ha detta. Precis som Britt-Marie Lindkvist säger kommer det att finnas några som av olika skäl inte vill ha Internet, och därför är det naturligtvis viktigt att på olika sätt ha kvar de tryckta tidningarna.

Det var en intressant information jag fick av Britt-Marie Lindkvist, att Kulturdepartementet nu vill se över frågan om presstödet. Man får då vara medveten om att om det inte ska kosta väldigt mycket mer än presstödet gör i dag, kommer det att bli många små skärvar som måste delas ut eftersom antalet databastidningar växer lavinartat.

Anf. 18 BRITT-MARIE LINDKVIST (s) replik:

Fru talman! Hur utvecklingsstödet kommer att se ut vet vi ju inte i dag. Därför tycker vi inte att vi kan sänka presstödet med så mycket som Folkpartiet begär. Man begär att man ska ha olika stöd, men ändå ska man sänka presstödet.

Det är ju som Helena Bargholtz säger att fler och fler naturligtvis får Internet och datorer. Men jag tror att vi får vänta ett par generationer innan hela svenska folket har det. Det är väldigt många som är oerhört beroende av den tryckta tidningen.

Anf. 19 INGVAR SVENSSON (kd) replik:

Fru talman! Britt-Marie Lindkvist gör det något enkelt för sig när hon försöker hävda att alla medel till Regeringskansliet har med ordförandeskapet att göra. Så är det ju inte.

I vårt särskilda yttrande pekar vi på besparingar som ligger utanför det området. Vi berör inte de extra pengarna för EU-ordförandeskapet. Vi sade i fjol, tror jag, att man kunde tänka sig en mindre besparing. Då hade man beslut på 735 miljoner sammanlagt, i år vill man lägga på

ytterligare 100 miljoner. De pengarna har vi inte velat röra eftersom processen har gått så långt att de i stort sett är intecknade.

Våra besparingar gäller de övriga insatser som skett under några år på Regeringskansliet. Det finns mycket där man kan ifrågasätta effektiviteten i Regeringskansliet.

Britt-Marie Lindkvist, är det inte rimligt att man först analyserar vilken dimensionering man behöver och sedan lägger in anslag, i stället för tvärtom?

Anf. 20 BRITT-MARIE LINDKVIST (s) replik:

Fru talman! Just att se över dimensioneringen är vad regeringen kommer att göra och lägga fram ett förslag till vårpropositionen 2001.

Jag skulle inte tro att Regeringskansliet inte ser över både rationaliseringar och effektiviseringar. Självklart förekommer det med jämna mellanrum. Konstitutionsutskottet har ju också till uppgift att granska detta.

Anf. 21 KENNETH KVIST (v):

Fru talman! Vi har i dag diskuterat utgiftsområde 1 Rikets styrelse, och Vänsterpartiet har varit med och förhandlat om budgetpropositionen. I konstitutionsutskottet står vi helt lojala med detta förhandlingsresultat. Vi tycker att det är en väl avvägd budget som läggs fram. Jag kan, för att något korta debatten, ansluta mig till det som Britt-Marie Lindkvist har anfört.

Samtidigt vill jag understryka det som Ingvar Svensson tar upp om vårt system för budgetbehandling och budgetdebatt. I referensgruppen nådde vi kanske inte ända fram på denna punkt som handlar om dragning av beslut i ett sammanhang och att man sedan har en debatt som, i synnerhet för oppositionen, får karaktär av jästen efter degen.

Det är ett problem. Där får vi arbeta vidare för att få en process där riksdagen har ökade möjligheter att ändra också i enskildheter, om så skulle önskas.

Polemiken mot det som anförs i reservationerna från Moderaterna, framför allt, men också från Folkpartiet när det gäller presstödet, tycker jag att Britt-Marie Svensson har utvecklat bra.

Det är viktigt för mångfalden att stödet finns. Jag tror inte heller att man ska insinuera att det skapar någon sorts beroende av staten, så att de tidningar som får ett sådant stöd skulle vara okritiska mot den förda politiken, eller liknande.

Som prenumerant på Svenska Dagbladet t.ex. vill jag inte säga att den tidningen, som ju mottar ett stort presstöd, är särskilt okritisk mot den förda regeringspolitiken, utan uppträder på ett oberoende sätt, trots att den uppbär presstöd.

Det är ändå bra att tidningen kan leva vidare. Jag tror nog att vi får leva vidare med denna tingens ordning.

Marknadskrafterna drar mot koncentration och sammanslagning av kapital, och detta i synnerhet på mediemarknaden. Vi måste hitta former för att motverka koncentration och bevara den mångfald och den möjlighet till åsiktsspridning som finns. Ännu finns det ingen bättre metod än det statliga presstödet.

Eftersom jag ser att det finns debattlystna kolleger från skatteutskottet i kammaren, vill jag inte vidare förlänga diskussionen, utan yrkar bifall till hemställan i KU:s betänkande i dess helhet.

Prot. 2000/01:37
30 november

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 10 §.)

6 § Anslagen till Skatteförvaltningen och Tullverket, m.m.

*Anslagen till
Skatteförvaltningen
och Tullverket, m.m.*

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2000/01:SkU1
Anslagen till Skatteförvaltningen och Tullverket, m.m. (prop. 2000/01:1 delvis).

Anf. 22 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Fru talman! Visserligen har det moderata budgetförslaget fallit, och med den budgetordning vi har i riksdagen kan vi i dag endast redovisa vårt förslag till anslag för Skatteförvaltningen och Tullverket i ett särskilt yttrande.

Jag kommer att helt kort beröra anslaget till Tullverket.

Jag vill börja med vår kritik mot regeringen och utskottsmajoritetens sätt att finansiera det tillskott som man ger till Tullverket.

Regeringen har föreslagit att flera myndigheter ska finansiera sin verksamhet genom att de avgifter som de tar in ska kunna behållas av myndigheten. Detta gäller bl.a. tullen.

Den teknik regeringen valt, och som utskottsmajoriteten ställt sig bakom, är en form av manipulation av utgiftstaket. Det rätta hade varit att redovisa denna typ av utgift som en utgiftsökning på vanligt sätt. Tullen bedriver en samhällsnyttig verksamhet som är nödvändig bl.a. genom att upprätthålla ett gränsskydd – inte minst i kampen mot narkotikasmugglingen. Sådan verksamhet ska inte vara beroende av inflöde av avgifter som kan variera mellan olika år.

Tullens ambition att i allt större utsträckning kunna använda sig av avgiftsfri automatklarerung kommer i konflikt med regeringens och utskottets förslag till avgiftsfinansiering av verksamheten. Dels kan den nya ordningen leda till att strävan till rationaliseringar och ianspråktagande av ny teknik kan komma att bromsas upp, dels leder avgiftsfinansieringen inte till någon långsiktig inkomstkälla för Tullverket. Vi har därför avvisat den här finansieringen för Tullverkets del.

Vi anser att tullen behöver större resurser för att via ökade kontroller kunna bekämpa smuggling av alkohol, cigaretter och narkotika. Därför anvisar vi 50 miljoner kronor mer per år för åren 2001–2003 än utskottsmajoriteten. Vi bedömer att denna satsning ökar intäkterna till statskassan med minst motsvarande del. Det är nödvändigt att tullen får riktiga pengar och inte är beroende av att få intäkter som är avhängiga av hur man lyckas på annat sätt.

Anf. 23 KENNETH LANTZ (kd):

Fru talman! Kristdemokraterna anser det vara viktigt med tydlighet i skattepolitiken. Vi borde sträva efter att tydligt tala om hur de pengar som samlas in i form av t.ex. fordonsskatt och sjukavgifter ska användas. Då skulle vi förmodligen också möta större förståelse från skattebetalarna när vi bedriver svensk skattepolitik. Ett bra exempel på detta är ”raka rör” till skatteförvaltningen och till Tullverket. Regeringen anslår drygt 6 miljarder till utgiftsområde 3.

Kristdemokraterna anför i sin motion att behovet är större än vad regeringen anser. Det är dessutom så att pengar som investeras i större och bättre verksamhet i detta sammanhang kommer tillbaka med god avkastning. Jag påstår inte att verksamheten i dag är dålig, men genom ett högre anslag blir insatserna ännu mer effektiva. Därför anser vi att denna investering kommer att ge god avkastning. Kristdemokraterna anvisar ytterligare 70 miljoner kronor till skattemyndigheterna och 50 miljoner till Tullverket.

Ett väl fungerande beskattnings-, uppbörds- och folkbokföringsväsende är av grundläggande betydelse såväl från statsfinansiell som från samhällsekonomisk synpunkt. Kristdemokraterna anser att den svarta marknaden har en skadlig omfattning i Sverige. Ett flertal studier och utredningar bekräftar detta. Den svarta sektorn snedvrider konkurrensen mellan företag och förändrar affärsmoralen på ett negativt sätt. Enbart när det gäller redovisning av mervärdesskatt beräknas undanhållandet uppgå till minst 20 miljarder kronor. Det totala skattefelet beräknas ligga i storleksordningen 80–90 miljarder per år.

I syfte att hålla tillbaka den svarta sektorn måste man effektivisera skattekontrollen ytterligare. Därför vill vi anslå 70 miljoner kronor mer per år än regeringen för ökad skattekontroll. Det handlar delvis om att öka beskattningens effektivitet, dvs. förhållandet mellan debiterad skatt och faktiskt inbetald skatt. Tidigare dokumenterade erfarenheter, bl.a. från Riksdagens revisorer, visar att satsningar på detta område ger minst sex gånger pengarna tillbaka skattemässigt.

Vilken finansminister säger nej tack till en så pass säker och effektiv investering? Det torde snarast vara dumdrigt att inte anslå ännu mer medel till förmån för en effektiv skatteförvaltning och indrivning. Jag inser att denna kurva så småningom planar ut, av förklarliga skäl.

Under innevarande år har det skett stora förändringar i tullsystemet i Europa. Vi har upplevt förändringarna inom taxfreeområdet och höjda gränser för införsel av bl.a. alkohol. Dessa förändringar kommer inte nämnvärt att påverka den smuggling som finns utmed Sveriges gränser. Vi har dock ett ökat samarbete mellan medlemsländerna, och detta är alldeles utmärkt. Vi har redan sett tydliga exempel på effektiv tullverksamhet i Europa, men det kommer att behövas ännu mer. Vi måste fortsätta vår kamp mot smuggling och annan ekonomisk brottslighet. Detta kräver ökade resurser.

Kristdemokraterna anser att anslaget till Tullverket ska ökas med 50 miljoner kronor per år utöver vad regeringen har föreslagit. Dessa medel ska investeras i människor som ska arbeta med en förstärkt kontroll och med spaning mot illegal införsel av bl.a. narkotika, vapen, alkohol och tobak. Utöver detta finns det många exempel på varor som är skattepliktiga, och dessa ska solidariskt bära sin del av införselskatterna.

Kristdemokraterna har med anledning av här nämnda synpunkter avgivit ett särskilt yttrande, som jag härmed refererar till.

Prot. 2000/01:37
30 november

Anf. 24 JOHAN PEHRSON (fp):

Fru talman! Jag vill understryka argumenten för att skatteförvaltningen och Tullverket borde få lite mer resurser nästa år. Folkpartiet har föreslagit att de ska tillföras 50 respektive 25 miljoner extra för nästa budgetår. Behoven är stora, även om utmaningarna är delvis olika.

Låt mig först beröra skatteförvaltningen.

Skattemyndigheterna tillförs ett välkommet och förhoppningsvis välmotiverat resurstillskott om 125 miljoner. De senaste årens besparingar inom statsförvaltningen har ofta motiverats med att ny teknik har utvecklat produktiviteten. Den nya tekniken har sparat in många sköna skattekrönor för medborgarna, och det är bra. Den omfattande och snabba datoriseringen hos bl.a. skattemyndigheterna var sannolikt dock inte så bra förberedd som man kunde ha önskat. Detta har vi diskuterat tidigare. Trots modern teknik fortsätter kontrollverksamhetens omfattning stadigt att minska. Så har skett under många år.

Varje år går staten och kommunerna till följd av den bristande effektiviteten hos skattemyndigheterna miste om stora skatteintäkter. Det s.k. skattefelet brukar ibland uppskattas till närmare 100 miljarder. Det faktum att det i dag genomförs väldigt få revisioner, både av företag och av privatpersoner, har inneburit att alltför utnyttjar den låga kontrollfrekvensen. Den särskilda skatterevisionen vid Skattemyndigheten i Stockholm gav i år en upptaxering om 5,8 miljarder. Med en bolagsskatt om 28 % innebär detta mer än 1,6 miljarder i ökade skatteintäkter att användas för goda ändamål, som t.ex. vård, skola och omsorg.

Det handlar inte bara om att i princip få in mer skattepengar i enlighet med gällande lag, utan jag tycker att det lika mycket handlar om att hederliga medborgare ska skyddas mot att andra skor sig på deras bekostnad. Det gäller att försvara en sund marknadsekonomi och rättvisa villkor för småföretagare. Rätt skatt behöver faktiskt inte vara hög skatt.

Fru talman! När det gäller Tullverket kan man notera att Schengensamarbetet snart ska omsättas i verkligheten. Det kommer att innebära nya utmaningar för Tullverket. Vi vet att man redan i dag har stora problem med bl.a. smuggling av alkohol och narkotika. Få saker är så personalkrävande som en kontrollverksamhet i enlighet med lagens föreskrifter.

Jag hade nyligen möjlighet att besöka verkligheten. En fredagskväll vid tullen i Helsingborg gav mig nya insikter. Där finns det milt uttryckt stora utmaningar. Färjorna lastar var 20:e minut av bilar, bussar och lastbilar från Danmark. Med de resurser som finns står tullen sig slätt. Här har man verkligen inte märkt av bron så att det stör.

Mest intressant var det väl att följa kontrollen av de s.k. spritbussarna. Tullarna för en nästan löjeväckande kamp mot alkoholsmugglarna. Man hinner på grund av resursbrist kontrollera kanske endast var åttonde buss som rullar av, men den kontroll som sker resulterar i skatteintäkter som inte är att förakta och framför allt i hundratals eller ibland tusentals liter sprit i beslag per buss.

*Anslagen till
Skatteförvaltningen
och Tullverket, m.m.*

Jag och Folkpartiet tror att ett ökat anslag även här skulle kunna generera en bättre kontroll och kraftigt minskad smuggling av alkohol, narkotika och illegala vapen.

Anf. 25 PER ERIK GRANSTRÖM (s):

Fru talman! Det betänkande från skatteutskottet som vi nu behandlar gäller anslagen till skatteförvaltningen och Tullverket för det kommande budgetåret. I betänkandet tillstyrker utskottet regeringens förslag i budgetpropositionen till anslag och avstyrker samtliga motioner.

Skatteförvaltningen och Tullverket ingår tillsammans med exekutionsväsendet i politikområdet skatt, tull och exekution.

Utskottet är enigt om att det av regeringen föreslagna målet för politikområdet ska vara att eftersträva skatte-, tull- och avgiftsintäkter ska säkerställas på ett rättssäkert och ekonomiskt effektivt sätt, samtidigt som enkelhet ska eftersträvas och brottslighet motarbetas.

I regeringens proposition anges vidare vilka verksamhetsmål för enheterna som ska gälla för att det här gemensamma målet ska uppnås. I fortsättningen ska jag begränsa mina kommentarer till skatteförvaltningen och Tullverket, eftersom anslaget till exekutionsväsendet inte behandlas i detta betänkande.

Målet för politikområdet ska främst underlätta avvägningar och prioriteringar inom de gemensamma verksamhetsgrenarna. Med den utgångspunkten är utskottet enigt om att riksdagen kan godkänna regeringens förslag till målformulering.

Samstämmigheten om målen och de förslag som förs fram i de särskilda yttrandena tolkar jag så att samtliga partier är överens om vikten av att bekämpa smuggling, annan ekonomisk brottslighet och skattefusk.

Jag vågar t.o.m. påstå att vi är eniga om att det är viktigt att myndigheterna har tillräckliga resurser för att bedriva verksamheten på ett kraftfullt sätt.

När det gäller anslagen till Riksskatteverket, skattemyndigheterna och Tullverket råder däremot inte enighet om nivåerna. Moderata samlingspartiet och Centerpartiet begränsar förslagen om ökning av resurserna riktade till Tullverket, medan Kristdemokraterna och Folkpartiet har, som vi tidigare hört, förslag på ökning av resurser till såväl skattemyndigheterna som till Tullverket. Centerpartiet vill för sin del minska resurserna till Riksskatteverket.

Utskottsmajoritetens uppfattning är att myndigheterna med de av regeringen föreslagna anslagen bör kunna ha förutsättningar för att lösa sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt.

Fr.o.m. 2001 får, med utskottsmajoritetens förslag, skattemyndigheterna ett varaktigt resurstillskott på 125 miljoner kronor som bl.a. ska användas för att höja kontrollen i riktning mot 1997 års nivå, en kontrollnivå som anses vara en rimlig utgångspunkt för att klara målsättningen för skattekontrollen.

Även tullen tillförs ytterligare resurser genom ett varaktigt resurstillskott på 10 miljoner kronor för att möta merkostnader i samband med den nya Öresundsförbindelsen. På tilläggsbudget i årets vårproposition har tullen fr.o.m. den 1 juli 2000 bemyndigats att uppbära vissa av de avgifter som tas ut i verkets verksamhet. Detta tillskott beräknades uppgå till 25 miljoner kronor.

Resursförstärkningarna bör som vi i utskottsmajoriteten ser det öka effektiviteten i myndigheternas arbete med att bekämpa och förebygga felaktigheter och skattebrottslighet.

Jag har själv under hösten tillsammans med partivänner och kolleger i utskottet besökt skattemyndigheter ute i landet. Vid de träffarna har jag fått bekräftelse på att myndigheterna nu verkligen kan öka sina resurser. Vi kan också se att det pågår ett arbete med att rekrytera personal.

Naturligtvis kan inte resursförstärkningen genomföras på en gång. Det tar tid att rekrytera och utbilda ny personal. Resursförstärkningen kommer därför att genomföras på ett väl planerat sätt och ske successivt.

Förutom att tullen redan i dag har ett långtgående internationellt samarbete har riksdagen dels beslutat godkänna den s.k. tullsamarbetskonventionen, dels antagit en lag om internationellt tullsamarbete. Härigenom ökar tullens möjligheter att ytterligare skärpa kampen mot den organiserade och grova gränsöverskridande brottsligheten.

Även genom beslut om ny smugglingslag har riksdagen markerat en skärpt hållning till den gränsöverskridande brottsligheten. I dag kommer också riksdagen att behandla förslaget om en ny tulllag.

Utskottsmajoriteten bedömer att dessa åtgärder, tillsammans med ökade resurser, ytterligare kommer att förbättra tullens möjligheter att ingripa mot t.ex. smuggling av narkotika, sprit och cigaretter.

Fru talman! Med det som jag här har anfört yrkar jag bifall till skatteutskottets hemställan i betänkande SkU1.

Anf. 26 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m) replik:

Fru talman! Per Erik Granström säger att vi är eniga om att myndigheterna ska ha tillräckliga resurser för att kunna bedriva en effektiv verksamhet. Det är vi. Visserligen ligger vi på lite olika nivåer, men det stora är hur man finansierar de extra tillskotten. Per Erik Granström bekräftar själv att Tullverkets tillskott 25 miljoner finansieras genom att man är bemyndigad att använda en del av de avgifter man tar in. Då vill jag fråga om Per Erik Granström anser att principen att myndigheten, t.ex. Tullverket som vi nu diskuterar, får behålla en del av sina avgifter för att finansiera sin verksamhet är en bra och långsiktigt hållbar lösning.

Anf. 27 PER ERIK GRANSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är bra med den markeringen. Vi är eniga om målen, men jag sade i mitt inlägg att vi inte är eniga om nivåerna.

När det gäller finansiering genom avgifter tyckte jag att Marietta de Pourbaix-Lundin gjorde en bra beskrivning i sitt anförande. Den effektivisering av verksamheten som Tullverket håller på att arbeta med innebär på sikt minskade avgifter. Det ska förhoppningsvis slå igenom genom att tullen då får en sänkning av sina kostnader.

I ett långsiktigt perspektiv kan det finnas vissa risker om det får den effekt som Marietta de Pourbaix-Lundin anförde i sitt inlägg, om tullen inte använder möjligheten att effektivisera sig. De föredragningar från tullmyndigheten som åtminstone jag har tagit del av har visat att tullen inte har för avsikt att ta detta till intäkt för att avstanna i sin effektiviseringssträvan. Med det menar jag att det långsiktigt är möjligt att tillämpa den princip som vi nu infört.

Anf. 28 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m) replik:

Fru talman! Det tror jag också att tullen kommer att fortsätta med, men det ger vissa signaler att det kanske inte alltid är så bra att ligga i frontlinjen när det gäller teknikutvecklingen, för då får man inte de pengar man behöver. Tullen har egentligen inte sökt pengar för teknikutveckling utan sökt pengar för att kunna ge ett effektivt gränsskydd i samband med Schengen, Öresundsbron osv. Det betyder att ju bättre man är på teknik, desto mindre pengar får man.

Jag kan göra en jämförelse med polismyndigheten. Skulle polisen få behålla en del av de böter som man skriver ut och vara helt beroende av det för att bedriva sin verksamhet blir det lite snett. Som jag upplevt det är detta bara för att komma ifrån utgiftstaket.

Vi anser fortfarande att det är en mycket tvivelaktig finansiering. Såvitt jag förstår säger man från tullen att man klarar sig några år på den här finansieringen, men om några år håller den inte längre. Då undrar jag vad Per Erik Granström har för lösning om några år.

Anf. 29 PER ERIK GRANSTRÖM (s) replik:

Fru talman! När det gäller Schengensamarbetet och den gränsöverskridande brottsligheten har vi, som jag nämnde, i riksdagen fattat beslut om ökat samarbete. Att medverka i Schengensamarbetet är också ett arbete som på sikt, som vi från socialdemokratin ser det, ger möjligheter att effektivisera verksamheten. Skulle det däremot visa sig att användandet av avgifter skulle bli kontraproduktivt då får vi överväga det i det skedet, men några sådana signaler har vi inte i dag. Därför vidhåller jag det förslag som nu ligger i utskottets betänkande.

Anf. 30 JOHAN PEHRSON (fp) replik:

Fru talman! Vi är självfallet överens om de tjusiga mål som analyser och slutsatser leder oss fram till. Det är inga problem, men bakom detta finns en verklighet. Riksskatteverket har i en rapport för inte så länge sedan redovisat hur det ser ut i bl.a. Skåne på gränsen mot Danmark, i Malmö och Helsingborg. Där görs enligt de människor som jobbar där den bedömningen att upp till 200 personer livnär sig, och livnär sig väldigt gott, på att dagligen göra spritsmugglingsresor över till vårt grannland – egentligen till Tyskland med Danmark som transitland. Det är mycket billigare sprit där. En del människor gör 15–20 resor per gång.

Per Erik Granström talar om effektiviseringar. Det är självklart önskvärt i alla statliga förvaltningar, och det finns fortfarande mycket att göra. Men det går inte att trolla. Den enkla vanliga kontrollen av spritbussarna kräver mellan åtta och tio personer per gång, och det tar upp till två timmar beroende på hur fullastade bussarna är. Detta är verkligheten bakom den s.k. effektiva gränskontrollen. Det går åt så många personer. Jag har väldigt svårt att se hur det skulle kunna effektiviseras ytterligare.

Slutsatsen i dag: Om vi menar allvar med alla andra mål vi ställer upp här i riksdagen på t.ex. alkoholpolitiken – vi upprätthåller höga skatter på alkohol på goda grunder osv. – måste vi ha en effektiv gränskontroll, mycket folk som kontrollerar. Vad har Per Erik Granström för synpunkter på den verkligheten?

Anf. 31 PER ERIK GRANSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Det är väldigt bra att vi har den debatt som vi nu för, nämligen om vikten av att vi har ett gott gränsskydd, en bra efterlevnad av våra skatteregler. På den punkten är vi överens. Den problembeskrivning som Johan Pehrson här gör ställer jag till stora delar upp på. Det är också därför som vi är beredda att sätta in mer pengar till tullen nu. Det är därför som vi från socialdemokratiskt håll verkligen stöttar det internationella tullsamarbetet – för att vi ska bli effektivare när det gäller att följa kedjorna från produktion till kund. På det sättet får vi en effektivare efterlevnad.

Vi ska också komma ihåg att det i årets budget – om vi ser till den totala budgeten, utanför utgiftsområdet – anslås inte föraktliga budgetförstärkningar till rättsväsendet för att hantera de här frågorna. De redovisningar som vi fick i samband med tullens besök i utskottet visade också på att tillslagen ökar. Sedan kan vi naturligtvis fråga oss om det är en effekt av en ökad illegal verksamhet eller av effektivare övervakningsåtgärder. Det får vi anledning att även fortsättningsvis diskutera både i utskott och i den här kammaren.

Anf. 32 JOHAN PEHRSON (fp) replik:

Fru talman! Jag återkommer till min ögonblicksbild av tullen i Helsingborg. På den plan där man egentligen ska kontrollera lastbilar har man 15 smockfulla stora containrar med sprit och ett överfyllt lager med öl och sprit. Man kontrollerar i dag var åttonde buss. Den cynism som finns här är att människor glatt åker och hämtar fulla lastbilar. Blir man tagen så betalar många skatt och lämnar den sämsta spriten till tullen att ta hand om – det brukar bli mellan 100 och 1 000 liter per buss. Man vet om att man kan åka nästa dag igen och att man slipper då.

Så här är det med de medel vi har i dag. Inom tullen menar man på fullt allvar att de inte räcker till, utan det handlar bara om en sak om det inte ska bli så här löjeväckande: Mer resurser eller sänkta spritskatter. Jag tror att man kanske behöver göra båda för att motverka detta. Vi kan nämligen inte skaka fram så mycket resurser att man kan kontrollera varje buss, men det borde vara fler än var åttonde.

Anf. 33 PER ERIK GRANSTRÖM (s) replik:

Fru talman! I princip är vi överens. Vi kommer att få lov att följa frågan framöver. Utskottsmajoritetens ståndpunkt är att när vi vägt samman den totala budgeten så har detta varit den nivå som har varit lämplig att ange till det här utgiftsområdet.

I och med det, fru talman, så har jag inget mer att kommentera vad gäller Johan Pehrsons repliker.

Anf. 34 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! Jag har några reflexioner med anledning av betänkandet.

För det första har vi en förnyad målformulering. Jag skulle vilja säga några saker kring den. Den är en del i ett nytt arbete som vi har inom riksdagen för att uppnå en bättre mål- och resultatstyrning över huvud taget. Vi håller inom ramen för det s.k. VESTA-projektet på att arbeta med att helt enkelt göra om vårt budgetsystem till att passa mer redovisningsmässiga principer. På sikt kommer det naturligtvis att förändra

budgetarbetet och villkoren för oss här i kammaren. Jag tror också att vi på ett mycket bättre och mer precist sätt dels kommer att kunna fastställa framtida budgetar, dels kommer att kunna göra en bättre avstämning gentemot statens årsredovisning, vilket inte minst är ett vällovligt syfte.

För det andra har vi då skatte- och tullförvaltningarna. Framför allt skatteförvaltningen får ett rejält tillskott i år. Jag tror att det gör att man i varje fall är på väg att komma uppemot 1997 års kontrollnivå, som man själv har som målsättning inom förvaltningen.

Jag vill också notera att det s.k. skattekontosystemet som medförde en hel del problem till att börja med trots allt har börjat fungera. Det gör förhoppningsvis också att förvaltningen därmed har frigjort resurser.

Till våren kommer vi att få en proposition som kommer att beröra problematiken kring reavinster i utländska aktiefonder. Det kommer förmodligen också att påverka arbetssituationen vid våra skattemyndigheter, där jag vet att man i dag får ägna mycket tid och kraft åt just problem kring rea- och kapitalbeskattning.

Tullen har diskuterats. Jag är nästan villig att säga att jag till viss del kan instämma i den kritik som kommer från det moderata hållet om den kreativa bokföring som vi använder oss av. Jag ser detta mer som en del i den allmänna kritiken som jag och mitt parti har gentemot det budgetsyste-
stem som finns i dag. Det inbjuder kanske till den här typen av abrovin-
ker.

När det gäller skattemyndigheten och de s.k. skattefelen som bl.a. Johan Pehrson tog upp och som i dag uppgår till ca 100 miljoner kronor så måste man ta dem på stort allvar. Det handlar dels om ett preventivt arbete, dels naturligtvis också om att informera osv. Vi har alla ett ansvar här. Det stora problemet är att den yngre generationen är mer benägen att ta svartjobb och att inte ta så hårt på det här med att betala skatt som man skulle kunna önska.

Jag tycker också att vi skattedebattörer ska ta detta på fullaste allvar. Det finns framför allt ett parti här, det moderata partiet, som i alla lägen vill låta påskina att det här med att betala skatt – det är nästan mer eller mindre av ondo. Man kan fråga sig vad det ger för signaler till den upp-
växande generationen och dess vilja att göra rätt för sig och betala skatt. Framför allt måste vi koppla detta till att man också får någonting för sina skatter.

Jag kan dra mig till minnes den aktuella debatt som moderaterna själva kallade till i går angående den nya fattigdomen och vägarna till en ökad social rörlighet, som man kallade det. Det genomgående receptet i debatten var att skatterna är för höga. Jag tycker nog att man kan tänka sig för lite grann. Det kan vara en viss hjälp för dem som jobbar med skatter att man har de andra idéerna med sig också.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets hemställan i betänkandet.

Anf. 35 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Fru talman! Marie Engström började med att i princip instämma i den kritik som vi moderater har mot hur man finansierar tilläggsanslagen till Tullverket. Hon kallade det för en form av kreativ bokföring. Jag måste fråga Marie Engström en sak. Ni ingår ju i dem som har förhandlat fram budgeten. Ni står bakom den. Ni måste bestämma er för vilket ben ni står på! Är ni i opposition eller ingår ni i den s.k. majoritet som står bakom

detta? Det är ofta som vi hör någon säga från talarstolen: Vi tycker ju egentligen inte så här. Men ändå är ni med! Man måste bestämma sig, tycker jag, för var man befinner sig någonstans. Man får titta på sig själv och fråga: Är jag i opposition eller tillhör jag majoriteten? Det har även Marie Engström tydligen väldigt svårt för.

Hon säger också att vi moderater tycker att det är av ondo att betala skatt. Ja, vi tycker att skatterna är för höga. Det är alldeles riktigt. Men vi har aldrig, aldrig sagt att man inte ska följa lagen och betala skatt enligt de regler som finns i dag. Däremot vill vi sänka skatterna. Skulle vi komma i majoritet och få möjlighet till det så skulle vi också sänka skatterna. Men man ska inte göra sken av att moderaterna säger till folk att de inte ska betala sin skatt. Det har vi aldrig gjort!

Anf. 36 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! Jag tog upp denna fråga eftersom jag tycker att det är viktigt att man tar ett visst ansvar för vilka signaler man skickar ut till en uppväxande generation. Här sätter man likhetstecken mellan höga skatter och fattigdom. Då tycker jag att man också ska tänka på vad detta kan leda till. Tycker man därmed att låga skatter leder till att vi inte har någon fattigdom? Det är bara att göra den jämförelsen och dra den vidare.

Vad gäller mitt deltagande i majoriteten så står jag självklart bakom den. Jag avslutade hela mitt anförande med att yrka bifall till utskottets hemställan i betänkandet. Jag står bakom hela budgeten.

Jag inledde mitt anförande med att prata om det nya budgetsystemet. Jag förbehåller mig rätten att framföra s.k. systemkritik. Jag tycker att vi har ett budgetsystem i dag som inbjuder till den här typen av kreativ bokföring. Jag tycker att det inte är hållbart i längden, i synnerhet inte i det här fallet eftersom hela systemet därmed också kan bli kontraproduktivt.

Anf. 37 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Fru talman! Jag tackar för erkännandet att Moderaterna prickat rätt när det gäller finansieringen av Tullverket.

Men det är fortfarande så att Marie Engström å ena sidan tillhör majoriteten och å andra sidan oppositionen. Det är ju inte bara Marie Engström inom Vänsterpartiet som använder den tekniken. Den är väldigt vanlig hos er.

Sedan har vi plötsligt fått en skattedebatt också, och den tar jag gärna. Man kan börja med att fråga sig så här: Vems är pengarna som politikererna får för att använda? Jo, det är faktiskt medborgarnas pengar. Det visar sig att väldigt många som behöver bidrag betalar ungefär lika mycket i skatt som de får i bidrag. Vad ger det för självkänsla och trygghet? Ingen alls. Det är därför vi moderater vill sänka skatterna så folk kan känna att de faktiskt har sina egna liv i sina egna händer och har makten över sig själva. Det har de inte i dag. Marie Engström vill ju plocka in så mycket pengar som möjligt och sedan fördela ut dem på det sätt Marie Engström och Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna finner bäst. Ni vet alltså vad som är bäst för medborgarna. Vi anser faktiskt att medborgarna vet det själva.

Anf. 38 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! Detta är ju den bärande tanken som Moderaterna alltid framför när det gäller skattefrågor. Man tar in pengar i ena änden, och samma pengar går ut i andra änden – något slags system med raka rör. Men så fungerar ju faktiskt inte skattesystemet, Marietta de Pourbaix-Lundin. Det fungerar ju på det sättet att man tar in skatter och fördelar om pengarna till dem som bäst behöver dem. Det är det som är den bärande tanken med ett solidariskt skattesystem, och jag har förstått att Moderaterna inte vet vad det är.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 10 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.51 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 13.00 då miljöminister Kjell Larsson skulle lämna information från förhandlingarna i Haag om FN:s klimatkonvention.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 13.00.

*Information från
regeringen*

7 § Information från regeringen om förhandlingarna i Haag om FN:s klimatkonvention

Anf. 39 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! Jag hade naturligtvis hoppats att komma till riksdagen denna informationsstund och redovisa en bra överenskommelse från överläggningarna i Haag, en överenskommelse som dessutom levde upp till kraven på miljömässig integritet, som man kan säga har varit sammanfattningen av Sveriges och EU:s krav på en överenskommelse. Det kan jag inte göra. Vi nådde inte en överenskommelse den här gången.

Utgångspunkten för diskussionerna i Haag är Kyotoprotokollet, som innebär åtaganden från industriländernas sida att minska sina utsläpp av växthusgaser, framför allt koldioxid. De minskningarna är 5,2 % på global basis. EU har åtagit sig sammantaget 8 %, USA 7 %.

I Kyoto lyckades man inte lösa alla praktiska frågor om hur man ska se på åtagandena att åstadkomma nedskärningar av koldioxidutsläppen. Det var de praktiska frågorna, som naturligtvis också innehöll en hel del principiella ställningstaganden, som vi inte lyckades komma överens om vid Haagmötet.

Framför allt gällde det fyra viktiga områden.

Det första, de s.k. u-landsfrågorna, handlar bl.a. om att samarbeta med u-länderna så att de får bättre möjligheter att möta de påfrestningar som klimatförändringarna kommer att innebära för de länderna. Det

innebär också samarbete med dem för att se till att de får tillgång till ren teknik, vilket naturligtvis också är ett viktigt inslag i den globala strategin för att möta klimatförändringarna.

Bakgrunden till detta är inte bara att vi ska vara hyggliga mot u-länderna. Bakgrunden är självfallet också att det är de rika länderna som står för den absolut dominerande delen av koldioxiden och andra växthusgaser i atmosfären, och att det är utvecklingsländerna som förmodligen kommer att drabbas hårdast och dessutom har sämst möjlighet ekonomiskt att möta de förändringarna.

I Haag kom vi mycket nära en lösning på det här problemet. Och det är mycket glädjande. Våldigt mycket av de grundläggande motsättningarna kunde vi utjämna. Jag tror att om vi hade lyckats komma överens på andra områden, hade vi också haft en överenskommelse när det gäller u-landsfrågorna.

Det andra huvudområdet vi diskuterade var vilken legal internationell regim, vilka sanktionsmöjligheter, vi kan sätta i sjön för att se till att alla länder lever upp till sina åtaganden, när vi nu närmar oss den budgetperiod, 2008–2012, som åtagandena gäller.

Också här kom vi en bra bit närmare varandra. Vi är nu överens om att det behövs ett sådant system. Vi kommer annars inte att kunna få ett godkännande av EU, som har en mycket sträng syn på de här frågorna. Men jag tror att det också här inom nära räckhåll finns en överenskommelse som vi kan leva med.

I de övriga två frågorna av vikt, supplementaritet och s.k. sänkor – jag ska förklara lite grann vad det innebär – var skillnaderna desto större. Man kan säga att det var oenigheten på de områdena som gjorde att vi inte heller kom överens om helheten.

Supplementaritet är det tekniska uttryck vi använder när vi diskuterar hur mycket av utsläppsminskningarna som man kan använda i t.ex. utsläppshandel för att klara av sitt åtagande och hur mycket man måste åstadkomma inom varje land med egna interna åtgärder i landet.

Här har EU:s inställning varit att 50 % ska åstadkommas genom egna åtgärder och att man kan acceptera att 50 % åstadkoms genom de flexibla mekanismerna, där utsläppshandel är en av delarna. Det har då funnits länder, inklusive USA, som menat att man inte behöver några sådana här begränsningar, utan att allt kan åstadkommas genom flexibla mekanismer.

Här lyckades vi alltså inte komma överens. Däremot är vi nu eniga om att det behövs någon form av supplementaritetsregel. Det erkänner även USA för närvarande. Den kommer inte att kunna bli så stark, den kommer förmodligen inte heller att kunna bli så tydligt kvantifierad som EU har som sin grundinställning, men det finns ändå en gemensam uppfattning om att det finns ett behov av någon form av supplementaritetsregel.

De s.k. sänkorna kan man enkelt uttryckt säga handlar om hur mycket man ska acceptera att t.ex. växande skog, som otvivelaktigt binder koldioxid i t.ex. cellulosan, får användas för att räkna av åtagandena om att minska koldioxidutsläppen. Här har EU haft en restriktiv linje, medan andra länder, inklusive USA, Kanada och framför allt Japan, har menat att man ska kunna använda mycket stora sådana här sänkor för att komplettera minskningen av koldioxidutsläppen.

Prot. 2000/01:37
30 november

*Information från
regeringen*

Inte heller här kunde vi komma varandra tillräckligt nära. Vi har ändå inför det fortsatta arbetet en samstämmig syn på att det här finns ett viktigt skalproblem. Släpper man hanterandet av sänkor fritt kommer det kanske inte att bli några utsläppsreduceringar alls. Vi är alltså överens om att omfattningen av sänkor är någonting som på något sätt måste begränsas i de fortsatta samtalen.

Vi nådde alltså ingen överenskommelse, men jag tror att man kan säga att vi har möjligheter – naturligtvis lite beroende på hur en ny amerikansk administration ser på de här frågorna – att nå fram till en överenskommelse med lite mer tid.

Vår ambition i det här läget måste naturligtvis vara att försöka nå en sådan överenskommelse under den vår vi har framför oss. Om vi gör det kommer det fortfarande att vara möjligt att nå det mål för ratificering av Kyotoavtalet senast 2002 som vi har, som EU har och som väldigt många länder har. Det ligger också ett symboliskt värde i detta, eftersom Kyoto-protokollet är ett barn av Rioöverenskommelsen. Det vore en utmärkt signal om vår möjlighet att åstadkomma resultat om vi till det möte som ska äga rum tio år efter Riomötet också kunde ha ratificerat det här protokollet.

Hur påverkar då det här Sverige framöver? Först och främst innebär det naturligtvis en mycket kraftigt ökad börda och utmaning för vårt ordförandeskap, därför att vi kommer att vara företrädare för EU i de förhandlingar som jag hoppas leder fram till en uppgörelse sent i vår.

Som jag sade tror jag att vi fortfarande kan hålla fast vid målet att ratificera Kyotoprotokollet senast 2002. Vårt praktiska arbete på att begränsa klimatförändringarna, de lokala investeringsprogrammen, de tekniska ambitioner vi har att utveckla bättre teknik och grön skatteväxling måste naturligtvis fortsätta oberoende av att vi inte nådde en överenskommelse i Haag.

Vi kan också säga att utmaningen för teknikutveckling kan ha stärkts av det som har hänt i Haag. Jag läste med en viss belåtenhet den av företagsamheten mycket respekterade tidningen *The Economist*, som tidigare tillhörde dem som var mycket skeptiska inför klimatförändringarna. Där säger man nu att det krävs krafttag, dels därför att dagens trender är alarmerande och att *global warming* kommer att skada den ekonomiska utvecklingen i världen, dels därför att skarpa åtgärder kommer att stimulera utvecklingen av ny teknik, effektivare användning av teknik och därmed den ekonomiska tillväxten i dessa sektorer.

Vi arbetar nu med en klimatproposition. Det faktum att vi inte nådde en överenskommelse kan i viss utsträckning påverka den klimatpropositionen. Vi är inte färdiga med vår bedömning, men självfallet arbetar vi med den.

Dagarna före jag åkte till Haag besökte jag Arvika och såg vad som möjligen är ett direktresultat av klimatförändringen, i varje fall stämmer med det mönster om ökade vattenmängder och ökade risker som vetenskapsmännen och klimatforskarna nu talar om. Inte minst i samband med händelserna i Arvika och i Dalsland, händelserna i somras med översvämningar i stora delar av mellersta Norrland och norra Svealand, har jag upplevt att människors medvetenhet och oro för klimatförändringarna ökar. Det är många som i dag ställer frågan om vad det är som sker och hur vi politiker hanterar den situationen. Därför är det naturligtvis viktigt

att vi fortsätter att arbeta aktivt för att förebygga en fortsatt klimatuppvärmning.

Vi ska också vara medvetna om att om den dominerande andelen vetenskapsmän har rätt är vi på väg in i en klimatförändring som vi inte kan undvika. Vi kan möta den på ett sätt som minskar omfattningen av den, men vi kan inte i dag vidta åtgärder som vrider utvecklingen tillbaka. Utvecklingen är alldeles för stark för detta.

Bert Bolin, en av världens mest ledande klimatforskare och dessutom ordförande i FN:s vetenskapliga panel på området, sade till mig under Haagmötet att utan Kyotoprotokollet kommer andelen koldioxid i atmosfären att öka med 10 %, med ett effektivt Kyotoprotokoll kommer den att öka med 9 %. Det visar att detta bara är början på en lång politisk, ekonomisk kamp för att kraftfullt minska vårt beroende av koldioxid och fossila bränslen.

Vi ska göra vad vi kan för att ändra utvecklingen. Vi måste också nu titta på Sveriges beredskap för de förändringar som vi måste räkna med kommer att ske. Händelserna i Arvika och övriga ställen i landet är en påminnelse om att vi fortfarande har en sårbarhet för den typen av förändringar.

Jag kommer därför att inbjudas till en bred konferens med vetenskapsmän, med experter, med representanter för myndigheter, och ställa frågan om vilken den bästa bedömningen är, vilket riskscenario vi ska se fram mot för Sveriges del när det gäller klimatförändringen. En del av svaret har vi troligen redan fått. Vi kan räkna med att på hundra år kommer regnmängden för Norrlands inland och Svealands inland att öka med omkring 30 %.

Vi får ställa oss frågan vilka påfrestningar detta innebär för bebyggelse, infrastruktur, vägar, järnvägar, villkoren för jordbruk och skogsbruk i vårt land, villkoren för den biologiska mångfalden med en sådan sannolik klimatförändring och villkoren för turism och friluftsliv. Den slutliga frågan blir hur vi bör och kan öka beredskapen för att så bra som möjligt och med så stor trygghet och säkerhet som möjligt möta dessa sannolika förändringar.

Anf. 40 LENNART DALÉUS (c):

Fru talman! Det var intressant information kring en fråga som är viktig, både sakligt och politiskt. Det är trist att Haagmötet gick som det gick. Nu är det inte mycket att sura över, utan nu måste man gå vidare.

Först gör jag en liten titt bakåt och sedan två tittar framåt.

Först tittar bakåt: Hur har Sverige utnyttjat att man har suttit med i trojkan inför ordförandeskapet? Hur har man påverkat Frankrike för att åstadkomma någonting som hade kunnat bli bättre i Haag?

Vi tittar framåt: Kjell Larsson berörde att Sverige kommer att ta ansvar som ordförande. Hur kommer man mer konkret att utnyttja ordförandeskapet? Hur tänker sig Larsson och regeringen driva frågan under ordförandetiden?

Hur kommer forskningsfrågorna att behandlas? Har regeringen någon strategi för den forskningsverksamhet som bedrivs inom ramen för sjätte ramprogrammet om alternativa forskningskällor och förändring av Euroatomverksamheten? Finns det gemensamma forskningsinsatser för att klara klimatförändringarna?

Prot. 2000/01:37
30 november

*Information från
regeringen*

Anf. 41 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! Vi har självfallet spelat en aktiv roll när det gäller vårt medlemskap i trojkan. Vi har haft en stor grupp experter som har förstärkt EU:s expertis i Haag. Jag har själv varit aktiv tillsammans med Dominique Voyet, ordföranden i miljöministerrådet, för att utvärdera förhandlingsläget, för att diskutera hur vi taktiskt ska driva förhandlingarna under Haagmötet. Vi har vunnit en hel del erfarenheter genom medlemskapet i trojkan som kommer väl till pass när vi nu tar över det omfattande ansvar vi nu får.

Som Lennart Daléus säger är frågan hur vi ska utnyttja det ansvaret. Jag har redan gett besked till mina tjänstemän att jag vill att de ska utvärdera situationen efter Haag, att de ska titta ordentligt på hur motsättningarna ser ut när vi trots allt i Haag lyckades komma varandra mycket närmare på viktiga områden. Med utgångspunkt i detta ska de börja skissa på tänkbara kompromissmöjligheter. Vi har ett internat om fyra fem dagar för att diskutera just detta.

Jag kan nog garantera Lennart Daléus att vi kommer att vara oerhört väl förberedda för att ta över ansvaret. Vi kommer att ha väldigt klart för oss var de möjliga kompromisserna ligger. Här är det också viktigt att vi inser att vi måste räkna med att göra kompromisser. Vi kan inte från EU:s sida, hur vällovligt det än skulle vara, diktera villkoren. För att få ett ratifierat Kyotoprotokoll måste vi ha medverkan av USA och andra stora länder.

Jag vill inte hävda att jag är särskilt påläst om forskningsfrågorna. Men jag utgår från att vi fortfarande har en hög profil i att driva dessa frågor i riktning mot hållbar utveckling.

Anf. 42 LENNART DALÉUS (c):

Fru talman! Det är uppenbart att man tänker ha fler möten och att man är väl förberedd, men jag hade förstås gärna sett lite mer konklusion i svaret.

Fru talman! Jag flyttar konklusionen till den svenska scenen som Kjell Larsson berörde i att det kommer en klimatproposition och ett fortsatt arbete i Sverige. Det framgår av finansplanen som regeringen, Miljöpartiet och Vänsterpartiet står bakom att man vill lägga på en fiskal skatt på biobränslen. Är Kjell Larsson, regeringen, Miljöpartiet och Vänsterpartiet inför det fortsatta arbetet beredda att ompröva att lägga en skatt på biobränslen som så uppenbart kommer att minska deras utvecklingskraft? Kan vi se fram emot en sådan omprövning i kommande ekonomiskt material från regeringen och i en kommande klimatproposition?

Anf. 43 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! Det som Lennart Daléus nu beskriver handlar om en ändring som i så fall inträffar på mycket lång sikt. Jag tror att vi alla är överens om att för att få i gång en utveckling mot mer av biobränslen, vilket är bra inte minst ur klimatpolitisk synpunkt, kommer det att krävas den typen av skatteundantag under den överblickbara tiden framöver.

Anf. 44 HARALD NORDLUND (fp):

Fru talman! Rapporterna från Haagöverläggningarna säger att man från svensk sida har varit mycket aktiv i förhandlingarna, vilket är glädjande.

I informationen från miljöministern nu kunde vi höra att de negativa resultaten troligen kommer att påverka klimatpropositionen på något sätt. Avser miljöministern även tidpunkten för framläggande av propositionen, eller kan vi förvänta oss en proposition före jul?

Jag skulle också vilja ställa en fråga när det gäller målabitionen: Ligger den fast? Kan man lova att den ligger fast vid minst -2 %?

Kan miljöministern också säga att vi från svensk sida kommer att lova att göra minskningarna i vårt eget land oberoende av vad som händer vid mötet i maj/juni?

Jag skulle också vilja rikta en fjärde fråga till miljöministern: Kan miljöministern lova att vi inför och i de fortsatta förhandlingarna inte kommer att gå med på att man räknar in kolsänkorna?

Anf. 45 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! Ambitionen är fortfarande att vi ska lägga fram en klimatproposition före jul. Det kan naturligtvis bli förseningar, och de beror i så fall förmodligen inte så mycket på Haagöverläggningarna. Det är en omfattande materia, och utfallet av Haagöverläggningarna ökar naturligtvis arbetsbördan på oss allmänt sett. Några längre förseningar tror jag inte ska bli nödvändiga.

När det gäller målabitionen är det nu gällande nationella målet, som riksdagen har ställt sig bakom, att vi i år ska nå nollutsläpp jämfört med 1990 för att sedan minska utsläppen. Klimatkommittén har lagt ett förslag om att vi ska specificera minskningen till -2 %. Det är naturligtvis någonting som vi funderar på, vad man ska välja för preciserat långsiktigt mål i arbetet på klimatpropositionen. Vi återkommer alltså till det.

Får jag passa på att lägga till en sak. Många har trott att det har varit omöjligt för oss att nå målet med oförändrade utsläpp i år jämfört med 1990. Statistiken, senast från Energimyndigheten, tyder på att vi kommer att lyckas och t.o.m. komma en bit under nollmålet för i år. Det beror delvis på de åtgärder som vi har vidtagit och som nu börjar ge konkreta resultat. Det beror också på att vi har fått ökade priser på olja, som har varit återhämtande för utsläppen. Vi har en strukturell förändring i ekonomin som leder mer mot tjänstesektorn, som är mindre beroende av fossila bränslen. Det beror självfallet också på att det är osedvanligt varmt i år. Det kan vi iaktta bara genom att gå ut genom dörren, med 10 graders stabil temperatur när december knackar på. Det är en exceptionell situation.

Anf. 46 HARALD NORDLUND (fp):

Fru talman! Jag vill tacka för det svaret. Det finns en del i svaret som jag vill dröja kvar vid, och det gäller målabitionen. Jag blir en aning orolig när miljöministern svävar på målet om -2 %. Ska svaret tolkas på det sättet att man överväger att lämna den procentsatsen? Eller på vilket sätt ska det tolkas?

Anf. 47 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! Regeringen och riksdagen har aldrig beslutat att vi ska ha -2 % som mål, och därför går det inte att lämna det målet. Det mål som gäller är att det ska vara en minskning efter 2000. Sedan finns det, som jag sade, ett utredningsförslag om att precisera minskningen till -2 %. Det förslaget har remissbehandlats, precis som gäller på alla andra områden, och vi funderar nu på hur vi ska hantera det när vi jobbar med den proposition som vi ska lägga fram.

Jag svävar inte alls på målet. Jag svarar som vi måste göra i en massa sådana här fall, att regeringen överväger frågan och kommer med förslag om detta till riksdagen, precis på samma sätt som gäller alla andra frågor.

Anf. 48 BIRGER SCHLAUG (mp):

Fru talman! Först vill jag säga att jag tycker att det är utmärkt att regeringen börjar utreda vilken beredskap vi behöver för de förändringar som sker. Det är jag jätteglad för. Vi hade det uppe i budgetförhandlingarna, men då var intresset från Finansdepartementet inte så stort. Med gemensamma krafter kanske vi kan komma dit.

Haagmötet gick inte alls så bra, och jag skulle vilja ställa två olika frågor om det.

Den första frågan är hur miljöministern ser på den amerikanska situationen. Bush har sin inställning, som vi har sett i TV och hört på alla möjliga sätt. Det skrämmande är att den administration som nu satt nästan var en Goreadministration. Hur ser miljöministern på det här? Kan det bli ännu värre än med dagens amerikanska administration om Bush kommer till makten?

Den andra frågan gäller de praktiska frågorna. Miljöministern sade att man inte kom fram i Haag men att man ändå måste fortsätta med de praktiska frågorna. Då blir en naturlig fråga: Kommer regeringen nu att gå på – som jag uppfattar det i alla fall i medierna – miljöministerns linje när det gäller majoritetsbeslut i fråga om koldioxidskatt inom EU, alltså majoritetsbeslut för den lägsta acceptabla nivån? Jag tror nämligen att det är en väldigt viktig åtgärd. Jag är ledsen att Göran Persson är så envis i den här frågan, och det är dags att köra över honom rejält. Hur ser miljöministern på det?

Anf. 49 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! Jag tror inte att man ska spekulera för mycket i hur den amerikanska situationen utvecklar sig. Det är många som är lite besvikna på Gore- och Clintonadministrationens hantering av de här frågorna, inte minst därför att Gore är en av de ledande toppolitiker i världen som tidigt såg klimatförändringarna som ett stort och viktigt politiskt problem.

Det är ju i USA som det är här. Administrationen har inte den enda makten. Man har haft en besvärlig situation att hantera i kongressen, och det är trots allt kongressen som avgör ratificering av utländska avtal. Det har man naturligtvis varit tvungen att hantera på något sätt.

Den framtida amerikanska administrationens inställning kommer naturligtvis att vara viktig. Som jag sade, tror jag att man ska vara försiktig med att spekulera i vad som kommer att hända med utgångspunkt i valrörelsen och kanske tillspetsade ställningstaganden av olika kandidater i valrörelsen. När den som blir president i USA får sätta sig in i situationen

och har haft sina diskussioner med de tjänstemän som arbetat med de här frågorna kan det hända, hoppas jag, att inställningen blir något anorlunda.

Det allra viktigaste kanske är att vi inte ska underskatta det faktum att det även i USA sker en förändring av människors attityd till de här frågorna, med en ökad medvetenhet om problemen och därmed också starkare krav på det politiska systemet att ta hotet om klimatförändringar mer på allvar.

När det nu finns politiker som tycker att det är svårt och besvärligt att försöka övertyga väljarna om behovet av höga bränsleskatter, höga bensinskatter och annat kan det mycket väl vara så att om ett antal år kommer samma väljare att ställa oss till svars för att vi inte i tid vidtog tuffare åtgärder på det här området.

Anf. 50 BIRGER SCHLAUG (mp):

Fru talman! Det var svaret på den första frågan, men hur var det med att köra över Göran Persson när det gäller det lägsta golvet för koldioxidskatt inom EU, att man kan ta det med kvalificerad eller enkel majoritet?

Jag ska haka på den frågan också och ställa en annan fråga till miljöministern. Schweiz har infört kilometeravgifter när det gäller landsvägs-transporter och godstransporter. Det finns ett övervakningssystem, och man betalar lika mycket per kilometer oavsett om man är schweizisk, holländsk eller skånsk åkare. Det är ett väldigt bra system. Både vi i Miljöpartiet och t.o.m. Åkeriförbundet tycker att det är en vettig modell, därför att den är konkurrensneutral. Kan vi få se ett förslag från regeringen om att införa rättvisa och höga vägavgifter?

Anf. 51 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! När det gäller majoritetsbeslut och skattelagstiftningen inom EU är regeringens inställning väl känd vid det här laget. Jag är själv medlem i regeringen och ansluter mig självfallet till denna regerings hållning. Vi har också haft en diskussion i regeringen om hur man ska se på dessa frågor.

Det är lika intressant varje gång en miljöpartist eller för den delen en vänsterpartist försöker att utnyttja något slags spricka i regeringen. Det här handlar faktiskt om att införa någon form av överstatlighet inom EU på ett område – skattepolitiken – där vi är ganska känsliga. Det gäller t.ex. frågan om vi ska kunna behålla den svenska skattefinansierade välfärden, om man ser det i ett brett perspektiv.

Men jag hoppas att den inställning som Miljöpartiet och Vänsterpartiet nu har när det gäller miljöskatter så småningom kommer att leda till att ni, liksom era partivänner i alla andra europeiska länder, ser EU som det fantastiska verktyg för en bättre framtida miljö som det faktiskt är. Det finns ingen som är gladare än jag när Birger Schlaug har gått hela vägen fram. Då ska jag välkomna Birger Schlaug i miljöförnufts läger.

Jag har sagt att jag är anhängare av en kilometerskatt. Vi arbetar på det inom EU, och vi diskuterar det också inom Regeringskansliet.

Prot. 2000/01:37
30 november

*Information från
regeringen*

Anf. 52 PER LAGER (mp):

Fru talman! Supplementariteten och sänkorna verkar som ett sätt att komma undan kravet på en aktiv handling – åtminstone när man ser det så här lite utifrån. Framför allt ter det sig som att dessa frågor inte står i paritet med u-landsfrågorna, dvs. hur vi ska kunna hjälpa u-länderna på ett trovärdigt sätt när vi själva har dessa undantag vad det gäller utsläppen med hjälp av sänkor och supplementaritet. Jag hoppas att regeringen kommer att driva frågan om begränsningen av dessa möjligheter väldigt starkt.

Sedan skulle jag vilja fråga en annan sak. När det gäller utsläppen är det inte 0 % i förhållande till 1990 vi behöver. Vi behöver betydligt starkare begränsningar. Vi vet att vi skulle behöva 80–90 % för att över huvud taget påverka det som nu sker när det gäller koldioxiden.

Därför undrar jag om det inte vore bra om Sverige gick före och handlade aktivt. Vi har t.ex. början på en grön skatteväxling, som vi är glada över har kommit i gång. Miljöpartiet har helt andra utgångsvärden. Vi skulle kunna tänka oss 100 miljarder på tio år i stället för 30 miljarder, som vi har kommit överens om. Är det inte så att vi skulle kunna skärpa detta och helt enkelt höja ribban när det gäller dessa förändringar och omställningar i samhället, för att just gå före och visa att man faktiskt praktiskt kan sänka koldioxidutsläppen?

Anf. 53 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! Vi kommer naturligtvis att fortsätta att driva frågan om begränsningar av möjligheten att använda s.k. sänkor och de flexibla mekanismerna. Det är precis det som ligger bakom när jag säger att det är viktigt att värna den miljömässiga integriteten i Kyotoprotokollet. Vi måste alltså se till att det blir reella minskningar av själva koldioxidutsläppen och utsläppen av andra växthusgaser.

Som jag sade får vi välja. Antingen blir det en överenskommelse med en viss användning av sänkor och en viss försvagning av EU:s ursprungliga position när det gäller supplementaritet eller ingen uppgörelse alls. Det är ett väldigt besvärligt val vi står inför. Ambitionen måste vara att göra nästa överenskommelse så stark som det någonsin är möjligt.

Jag håller också med om – det sade jag egentligen i mitt anförande – att det vi nu ser är en ganska blygsam början på någonting som vi måste göra betydligt mer kraftfullt under de kommande åtagandeperioderna. Där kommer det att ställas krav på helt andra utsläppsreduktioner än dem som vi diskuterar för närvarande.

På frågan om Sverige ska gå före vill jag säga att jag menar att Sverige *går* före på många sätt. Det gäller det vi gör konkret, lokala investeringsprogram och allt annat som jag var inne på tidigare. Det är ordentliga konkreta vardagliga insatser för att minska koldioxidutsläppen. Vi måste också mer och mer diskutera livsstilsfrågorna i detta perspektiv, och vi måste naturligtvis också förbereda olika åtgärder när det gäller att fortsätta och intensifiera teknikomvandlingen för att få en hållbar utveckling, som också innefattar klimatfrågorna.

Sverige är kanske det land i EU och i Europa som har de minsta utsläppen av koldioxid per capita. Vi ligger på 6 ton per invånare och år. EU ligger på 10 ton och USA på ungefär 20 ton. Om vi gjorde oss av

med samtliga koldioxidutsläpp i Sverige skulle det motsvara 0,9 % av USA:s totala utsläpp.

Prot. 2000/01:37
30 november

Anf. 54 PER LAGER (mp):

Fru talman! Jag menar att det är oerhört viktigt att vi kommer fram till en ratificering av Kyotoprotokollet 2002 och att det sätts i sjön, även om det är en sämre överenskommelse än vad vi hade hoppats. Sedan är det viktigt att vi går före. Jag menar att det är det som visar på den politiska viljan och det politiska ansvaret inte minst gentemot u-länderna. Jag menar att vi måste hitta de praktiska framgångsvägarna. Det är en konferens och en proposition på gång. Det är väldigt intressant, och det är viktigt att vägarna framåt stakas ut där.

Man kan bl.a. ta frågan om långtradartrafiken, som jag själv motionerat om. Man kan se om man inte kan införa dessa regleringar av långtradartrafiken, som står för en stor del av de utsläpp vi vill komma åt, för att kunna göra en omställning till järnvägen när det gäller tunga transporter.

Anf. 55 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! Jag är helt överens med Per Lager i det han säger inte minst när det gäller möjligheten att påverka långtradartrafiken, något som jag tyvärr saknade i den artikel Birger Schlaug skrev tillsammans med Åkeriförbundet. Vi måste se vilka möjligheter det trots allt finns att föra över landsvägstransporter till räls, vilket naturligtvis ur miljö- och klimatsynpunkt skulle vara en väldigt tilltalande lösning.

Anf. 56 ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Det är lätt att konstatera att västvärldens oförmåga att komma överens vad gäller de frågor som är vid handen i dag hotar framtida generationer, de fattiga länderna och t.o.m. vårt välstånd och vår välfärd. Ändå tycks det vara så att det fortfarande finns människor som faktiskt inte tror på växthuseffektens varande och ifrågasätter densamma. Det verkar t.o.m. som att det finns stora politiska partier i denna kammar som ifrågasätter växthuseffekten.

Avser miljöministern att göra några särskilda opinionsbildande insatser för att upplysa omkring denna fråga, så att den på ett bättre sätt blir allmänt känd bland svenska folket och hos en del svenska politiska partier?

Jag skulle också vilja återvända till frågan om skatt på biobränsle. Det är onekligen så att det i finansplanen har aviserats ett införande av skatt på biobränsle. Det är ett faktum som miljöministern inte kan förneka. Då måste jag fråga om miljöministern är beredd att ompröva detta ställningstagande tillsammans med de samarbetspartner som regeringen har för närvarande, eftersom denna avisering motverkar de syften som vi i denna debatt vill uppnå. Den motverkar de långsiktiga investeringar som behöver göras bl.a. på energiområdet, som industrin och andra efterlyser. Man vill alltså ha långsiktighet när det gäller dessa saker. Det är aviserat en skatt på biobränsle i närtid.

*Information från
regeringen*

Anf. 57 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! Min tolkning av de rader i finansplanen som Eskil Erlandsson hänvisar till är denna: När vi inte behöver undantag vad gäller energiskatten för att få fram biobränslen ska vi betrakta energiskatten som en skatt på energi och inte på särskilda energislag. Koldioxidskatt och annat ska däremot inte läggas på denna typ av bränslen.

Min bedömning är att vi har ganska långt kvar innan vi är i den situationen och att vi under överskådlig tid behöver olika typer av stimulanser för att få fram detta bränsle och göra det konstnadseffektivt, och dessutom för att man ska forska och jobba med teknisk utveckling på detta område.

Sedan tar Eskil Erlandsson upp en avgörande fråga, nämligen människors och grupper syn på växthuseffekten. Vi har ett förslag från Klimatkommittén som vi nu diskuterar inför klimatpropositionen om en informationskampanj. Vi får återkomma till hur vi väljer att hantera det förslaget. Men låt mig säga så här i den här grundläggande frågan:

Jag kan ha respekt för människor som är skeptiska inför klimatförändringen, som menar att det här är så komplicerade och omfattande förändringar och så komplicerade sammanhang som bestämmer klimatet under lång tid framåt. Jag kan ha respekt för det även om jag inte delar den skeptiska grundhållningen, men jag har svårt att ha respekt för dem som säger att vi inte ska göra någonting förrän vi vet exakt hur klimatförändringarna påverkar oss under 10, 20, 30, 40 och 100 år framöver.

Alla som bedömer den här frågan måste inse att man, när det stora flertalet av vetenskapsmän är överens om grunddragen när det gäller hur den här faran ser ut, måste vara beredd att diskutera att sätta in åtgärder i förebyggande syfte av rena försiktighetsskäl. Det tycker jag är väldigt viktigt att säga.

Anf. 58 ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! I den sista delen vad gäller opinionsbildning och liknande tycks miljöministern och jag vara helt överens. Det är utomordentligt viktigt att vi sprider kunskap kring de här frågorna och att vi på så sätt får alla med på vagnen.

Men jag ska vända åter till det här om biobränslen. Den uppfattning som miljöministern här redovisar överensstämmer i mitt tycke inte med det som de facto står i finansplanen. Rimligen borde då miljöministern här och nu kunna lova att det i nästa ekonomiska dokument från regeringen kommer en skrivning som överensstämmer med det som miljöministern nu står här inför kammaren och talar om och vilket jag kan instämma i.

Anf. 59 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! Om det är formuleringar som vi kan läsa på lite olika sätt ska vi naturligtvis försöka klara ut det, så att Eskil Erlandsson och jag åtminstone blir överens om vad som står i finansplanen. Det hoppas jag att vi kan göra.

Anf. 60 INGEGERD SAARINEN (mp):

Fru talman! Sammanbrottet i Haag gör det om möjligt ännu mer viktigt att komma åt trafikens ökande, för att inte säga skenande, koldioxidutsläpp.

Meningen med koldioxidbeskattningen är ju att göra koldioxidneutrala bränslen och drivmedel mer konkurrenskraftiga, så att de ska kunna komma fram på marknaden. Då är det väldigt destruktivt att mineraloljedirektivet och lagen om skatt på bränslen innebär att man lägger koldioxidskatt på koldioxidneutrala drivmedel. Det är ett stort hinder för att de alternativ som ändå finns någonstans på marknaden ska kunna komma fram.

Jag undrar om miljöministern är villig att verka för att mineraloljedirektivet och lagen om skatt på energi ska ändras, så att det blir möjligt att befria koldioxidneutrala drivmedel från koldioxidskatt.

Anf. 61 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! Vi diskuterar den här frågan just nu på Miljödepartementet. Det förefaller som om det finns en hel del oenighet om vad mineraloljedirektivet egentligen låter oss göra, och vi försöker nu att klarlägga vilka handlingsmöjligheter som mineraloljedirektivet ger.

Sedan är jag självfallet rent allmänt intresserad av att det skapas möjligheter. Det behövs möjligheter, särskilt i en inledningsfas, för att man ska kunna stödja den här typen av bränslen. Och jag tror att behovet av sådana möjligheter kommer att öka efter hand som det blir uppenbart att vi behöver göra mer också på det här området för att ersätta fossila bränslen med från klimatsynpunkt acceptabla bränslen.

Anf. 62 INGEGERD SAARINEN (mp):

Fru talman! Biogasen har ju ett undantag från mineraloljedirektivet och lagen om skatt på energi, och det finns pilotprojektsdispenser för viss produktion av etanol. Men i övrigt koldioxidskattebeläggs koldioxidneutrala drivmedel. Det är väldigt olyckligt.

Jag är väldigt glad om miljöministern vill ta tag i den här frågan eftersom den naturligtvis är central för utvecklingen framöver.

Anf. 63 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! Koldioxidskatt har vi ju därför att vi vill låta den typ av bränslen som har en klimatpåverkan vara med och bära kostnaderna för själva klimatpåverkan. Det är den grundläggande tanken. Då är det klart att bränslen som inte har den här egenskapen – bränslen som är förnybara och som finns med i ett kretslopp med skogen eller jorden – inte ska beläggas med koldioxidskatt. I den grundläggande frågan är vi fullständigt överens. Och det är klart att jag verkar även gentemot EU med den grundläggande utgångspunkten.

Anf. 64 KIA ANDREASSON (mp):

Fru talman! Jag tycker att det är sorgligt att miljöministern fick återvända från Haagmötet utan att konkreta handlingsplaner hade skrivits under. Jag beklagar det djupt. Detta skedde trots att det nu, som miljömi-

nistern här har deklarerat, finns en så stor samstämmighet om vad en fortsatt fossil förbränning kommer att orsaka.

Men vi får väl som miljöministern sade nu koncentrera oss på det svenska ordförandeskapet. En punkt som jag skulle vilja kom upp överst på den dagordningen gäller flygtrafikens utveckling. Både här i Sverige och i Europa ökar flygtrafiken stort. Och flygtrafiken bär inte sina egna miljökostnader. Hur kommer Sverige att hantera denna punkt under ordförandeskapet?

Jag vill också, som Birger Schlaug sade, att koldioxidskatten ska vara gemensam för EU. Visserligen är Miljöpartiet inte för gemensamma skatter, men även om vi inte hade haft EU skulle vi behöva ett forum där man just diskuterar och kommer överens om miljöskatter. Detta är en så stor och angelägen fråga eftersom det här gäller över landgränserna. Det gäller också flygtrafikens utveckling. Den berör de länder som flygplanen hela tiden passerar. Det är uruselt att flygtrafiken ska komma så lätt undan när koldioxidutsläppet är så stort jämfört med andra transportslag.

Anf. 65 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! Jag tycker att det är trevligt att få fortsätta diskussionen med Kia Andreasson från i tisdags kväll, då vi hade en interpellationsdebatt om flygtrafikens påverkan.

Kia Andreasson och andra vet att jag många gånger har sagt: Visst bör vi se till att flygtrafiken får bära sina miljökostnader på samma sätt som trafiken i övrigt åtminstone bär en del av sina miljökostnader.

I det här fallet är det lite svårare att komma fram – det vet ju alla – eftersom det här är en så internationell företeelse. Men den svenska inställningen både i EU-arbetet och i det internationella arbetet inom ramen för ICAO är att vi ska hitta lösningar på det här problemet.

Jag tror också här att det finns en ökad medvetenhet om detta i de inblandade länderna, men det är en trög process. Tyvärr tar det väldigt lång tid att nå de resultat som vi vill ha.

Sedan undrar jag om det möjligen är en liten missuppfattning när det gäller det här med Sveriges inställning till koldioxidskatt inom EU. Visst vill vi ha en gemensam koldioxidskatt i EU. Det skulle inte finnas någonting som vore bättre för Sverige än om alla andra EU-länder införde koldioxidskatt och lyfte sin koldioxidskatt till den svenska nivån. Självfallet vill vi det, av miljöskäl, av konkurrensskäl och av alla tänkbara skäl. I det fallet råder det ingen som helst tvekan om den svenska grundhållningen, och det har jag upprepat vid flera tillfällen, naturligtvis också i diskussionen med mina kolleger i det europeiska miljørådet.

Anf. 66 KIA ANDREASSON (mp):

Fru talman! Det är ju bra att miljöministern har den inställningen. Men jag har hört Bosse Ringholm på EU-nämnden. Han vill inte gå denna väg och jobba för en gemensam koldioxidskatt i EU. Och det är det här som vi ideligen träffar på. Jag säger inte detta för att raljera eller för att försöka få en spricka i regeringen, men faktum är att ministrarna uttalar sig på olika sätt i de olika frågorna.

Anf. 67 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! Jag har oerhört svårt att tro att Bosse Ringholm skulle ha några invändningar om Spanien lade koldioxidskatten på den svenska nivån. Tvärtom skulle han självfallet välkomna det. Jag har väldigt svårt att tro att Björn Rosengren, som näringsminister, eller Leif Pagrotsky, som handelsminister, skulle ha någonting att invända mot att vi utjämnade villkoren för konkurrensen genom att alla länder tog på sig en högre miljöbeskattning.

Anf. 68 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! Man kan väl säga att Haagöverenskommelsen utgjorde halva vägen i arbetet med att godkänna Kyotoprotokollet. Så här i efterhand kan man väl också säga att det kanske var bra det som skedde. Miljöministern är ju nu ändå så pass aktiv i sitt arbete för att vi som ordförandeland ska driva den här frågan vidare. Jag tror att vi kan lyckas ganska bra, eftersom jag anser att vi i Sverige ligger i framkant i de här frågorna. Där lyckönskar jag miljöministern, och jag ser fram emot det arbetet.

Det är bara det att ska vi få resultat måste vi också få med stora länderna – Kanada, USA, Japan – på båten. Kanske har någon här tidigare sagt detta. Risker är nog stor att vi får rucka lite framför allt på de mål vi har satt upp inom EU, dvs. att åtgärder ska ske till minst 50 % inom landet och till lika stor del utanför landet. Det ser jag som en uppenbar risk.

Jag skulle vilja fråga miljöministern en gång till: Vad är strategin för att verkligen få med de här stora drakarna i båten? Det är nästan en förutsättning för att vi ska komma i land.

Sedan vill jag ta upp en liten sak till, nämligen detta med att få acceptans hos befolkningen. Jag välkomnar verkligen den klimatkonferens som miljöministern nu pratar om, men det handlar ju också om att inte bara se miljöfrågorna som en tagelskjorta som ska vara på utan att också finnas med själv i arbetet. Här vill jag än en gång framhålla det arbete som sker inom ramen för utmanarkommuner. Vad kan miljöministern göra för att lyfta upp det arbetet, där man själv ser resultat i olika transportlösningar, i utbyggnad av fjärrvärme osv. och där man också kan avläsa lokala resultat?

Anf. 69 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! Jag ser också väldigt positivt på utmanarkommunernas arbete, och också på den respons som andra kommuner har gett på de här utmaningarna. Jag har bett att få träffa utmanarkommunerna så snart som möjligt för att med dem diskutera deras erfarenheter och vad vi kan göra i framtiden tillsammans med kommunerna.

Glöm heller inte att vi har ett oerhört viktigt klimatpolitiskt instrument i lokala investeringsprogram. Jag tror att alla utmanarkommuner har använt sådana som en del av sina ansträngningar för att minska utsläppen av koldioxid. Här finns det redan nu ett mycket aktivt samspel mellan staten och kommunerna, där staten kan bidra med pengar för angelägna miljöinvesteringar i kommunerna. Vi har redan åstadkommit beslut om investeringar i storleksordningen 20–25 miljarder kronor och

därigenom minskat koldioxidutsläppen med i storleksordningen 1,7–1,8 miljoner ton, vilket är ett bra resultat.

När det sedan gäller det fortsatta arbetet efter Haag är strategin helt enkelt att med ledning av de erfarenheter vi nu har gjort försöka hitta olika tänkbara möjligheter till kompromisser – för kompromisser måste det bli – som vi sedan kan diskutera med de ledande grupperna i världen. Jag har själv vid flera tillfällen träffat – jag har besökt henne och hon har besökt mig – fru Ebtekar, som är vicepresident och miljöminister i Iran och som nu kommer att tillträda som ordförande i den viktiga G 77-gruppen, dvs. utvecklingsländernas grupp. Jag kommer naturligtvis att besöka Washington så fort det är meningsfullt, dvs. när man har fått den nya administrationen på plats, för att med den börja föra de här diskussionerna. Vi kommer redan om två veckor i miljørådet att ha en diskussion där vi utvärderar Haag och diskuterar hur vi lägger upp strategin framöver.

Anf. 70 BJÖRN VON DER ESCH (kd):

Fru talman! Klimatfrågor var tidigare något som framför allt vetenskapsmän sysslade med. Därefter har, sedan några år, politikerna gjort detta till en stor fråga. Men i och med det har också argumenten, tror jag mig våga säga, både förenklats och förgrovats. Just nu är det koldioxiden som man skjuter in sig på, och det gör att många framstående forskare är mycket olyckliga över att de har svårt att få anslag till att forska om andra orsaker till klimatförändringar än de som har ett direkt samband med koldioxid. För några år sedan talade man om att det var havsströmmar. Det var El Niño i Stilla havet och det ena med det andra. Detta är det mycket svårt att få gehör för i dag.

Den här politiska accenten tyckte jag framkom på ett rätt allvarligt sätt när miljöministern tog Arvika som ett exempel. Den översvämning som de boende i Arvika har råkat ut för är oerhört tragisk. Men globalt sett, och det är ju det vi talar om, är trots allt Arvika en mycket liten del av vårt jordklot. Jag tror att det är fel att ta detta som exempel på den pågående miljöförstörelsen.

Dessutom skulle jag vilja fråga miljöministern: Är det inte klokt att poängtera hur enormt stor osäkerheten är kring all klimatforskning, inklusive koldioxiden, och att varje klimatförändring inte nödvändigtvis är en förändring till det sämre?

Anf. 71 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! Det har självfallet funnits klimatförändringar under jordens hela sex miljarder år långa historia. Växthusgastäcket runt jorden bidrar nu till att vi har en medeltemperatur på jorden på ungefär +15 °C. Utan växthusgaser hade vi haft -15 °C. Växthusgaserna är på så sätt en förutsättning för livet på jorden. Sedan industrialismen började har vi ökat växthusgaskoncentrationen i atmosfären med 35–40 %. Om man tänker på vilken oerhörd kraft det låg i växthusgaserna redan tidigare måste man förstås fundera över vilken kraft som ligger i den här ökningen och den fördröjning som klimateffekterna bevisligen har. Under de senaste 12–14 åren har 10–11 varit de varmaste vi uppmätt sedan vi började mäta genomsnittstemperaturer på jordklotet i mitten av 1800-talet.

Det vi nu upplever stämmer väldigt väl med klimatforskarnas modeller. Det finns inget miljöområde som varit utsatt för en sådan ingående vetenskaplig granskning som klimatpolitiken. FN:s internationella expertpanel om klimatförändringar har 3 000 forskare jorden runt som hela tiden jobbar för att hitta en vetenskaplig konsensus i den här viktiga frågan. Man kommer nästa år att lägga fram en rapport, och vi vet redan att man där skärper sina varningar jämfört med den förra rapporten.

Men även om vi säger att man nog inte ska ge sig tusan på att det är så här tycker jag att det faktum att så många framstående forskare är så eniga i en sådan här fråga gör att ingen egentligen har den moraliska rätten att säga: Vi ska inte göra någonting, för jag vet att det inte sker någon klimatförändring. Alla måste vara inställda, på grund av försiktighetsprincip och annat, på att ändå vidta åtgärder, både för att hejda klimatförändringen och för att se vilken sårbarhet ett samhälle som t.ex. det svenska har inför de förändringar som kommer att ske.

Anf. 72 BJÖRN VON DER ESCH (kd):

Fru talman! Jag håller helt med om att detta naturligtvis inte är ett argument för att inte göra någonting. Det är det inte heller tal om. Frågan är: Kan man även forska på andra områden? Kan det finnas andra faktorer än CO₂ i dag? Att det finns omfattande forskning på området är vi säkert alla bara tacksamma och belåtna för.

Detta är dock en paradox för många som sysslar med t.ex. kärnkraftsavfallet. Vad sysslar man med där? Jo, hur vi ska begrava kärnkraftsavfallet så att det överlever en ny istid. Samtidigt bekymrar vi oss för hur vi ska få stopp på växthusgaserna. Det här är förbryllande för många.

Anf. 73 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! Självfallet bör och ska man forska på andra områden också. Såvitt jag förstår pågår det i dag forskning om t.ex. solfläckarnas påverkan på klimatet. Jag förstår inte riktigt frågan. Jag har inte upplevt att det är något slags forskningsförbud kring alla andra förklaringar till klimatförändringarna än just koldioxidutsläppen.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Frågestund

Frågestund

Anf. 74 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Då återupptar kammaren sina ajournerade förhandlingar. Vi övergår till frågestund. Följande statsråd kommer att delta: Statsrådet Ingela Thalén, kulturminister Marita Ulvskog, statsrådet Mona Sahlin, statsrådet Ulrica Messing och miljöminister Kjell Larsson.

Statsrådet Ingela Thalén besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde inom regeringen. Frågor till övriga statsråd förutsätts beröra deras ansvarsområde inom regeringen. Jag vill erinra om att frågor och svar ska vara korta och inte överstiga 1 minut.

Frågestund

Anf. 75 AGNE HANSSON (c):

Herr talman! Jag skulle vilja fråga kulturministern. Enligt uppgifter som har läckt ut i dag avser Sveriges Television att lägga ned de digitala sändningarna dagtid de åtta första månaderna nästa år. Det gör man samtidigt som riksdagen i dag har beslutat att vi ska satsa mer pengar och bygga ut digital-TV-verksamheten. Detta kan få oanade konsekvenser för *public service* framtid.

Delar kulturministern min upfattning att det är ett märkligt beteende? Vad avser kulturministern vidta för åtgärder för att göra det möjligt att tekniken ska kunna byggas ut även i framtiden, att alla ska kunna se TV överallt i landet i fortsättningen och att *public service* ska räddas?

Anf. 76 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Herr talman! Dessa uppgifter är nya för mig. Jag kan alltså inte reagera på dem. Det enda jag kan säga är att riksdagen har fattat ett beslut med anledning av regeringens förslag som innebär att vi lyfter bort det förbud som har legat för Terracom att se till att den analoga tekniken skiftas till digital teknik i hela landet.

Det finns nu en möjlighet att bygga ut den digitala verksamheten i marknätet i hela landet. Det är en väldigt viktig markering. Det betyder väldigt mycket för *public service* framtid. Jag utgår från att styrelsen för Sveriges Television också är uppmärksam på det.

Anf. 77 AGNE HANSSON (c):

Herr talman! Jag tackar för det svaret. Det är en viktig markering. Det är egentligen en vida större fråga än just en fråga om de åtta månaderna. Det gäller att *public service* får grepp om den nya tekniken. Jag förstår att kulturministern avser att reagera. Jag utgår från att så sker.

Anf. 78 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Herr talman! Vi befinner oss just nu mitt uppe i arbetet med det nya avtalet mellan *public service*-företagen och staten, där riksdagens samtliga partier också är involverade i Public service-beredningen.

Där är frågan om den digitala sändningstekniken i marknätet en central framtidsfråga. Det finns här inga delade meningar i förhållande till *public service*-företagens styrelser.

Jag utgår från att det finns någon förklaring till det här beslutet, om nu uppgifterna som läckt ut är korrekta.

De funktionshindrades rättigheter

Anf. 79 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Herr talman! FN:s internationella handikappdag, som är nu på söndag, uppmärksammades här i riksdagen i går och i dag bl.a. genom en konstutställning och ett antal seminarier.

Under gårdagens seminarier blev vi nog alla ganska chockade och mycket upprörda när vi fick höra att det fortfarande i f.d. kommunistländer förekommer mycket omänsklig behandling av funktionshindrade.

Jag kan ta ett exempel. I ett hus som är avsett för 12 personer bor det 80 personer. Det finns inga fönsterrutor i fönstren. Det är tre personer som personal. Det finns inget rinnande vatten.

Bland dessa länder är flera ansökarländer till EU. Deras regeringar försöker att dölja problemet. Jag vet att inget EU-land har tagit upp den här frågan än.

Därför är min fråga till Ingela Thalén, eftersom Sverige är ordförandeland nästa år: Är Sveriges regering bredd att lyfta den här frågan och få upp den på bordet?

Anf. 80 Statsrådet INGELA THALÉN (s):

Herr talman! Barnens rättigheter över huvud taget, och naturligtvis gäller dessa också barn som har särskilt skyddsbehov, är sådana frågor som ingår i diskussionen kring det vi kallar för den sociala agendan. Sverige har i olika sammanhang lyft upp barns rättigheter.

Det är självklart att det som nu har lyfts fram vid konferensdagarna är sådana saker som också måste tas upp när man diskuterar de sociala skyldigheterna i ansökarländerna. Sverige kommer som ordförandeland att också bevaka dessa frågor.

Anf. 81 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Herr talman! Nu gäller det kanske inte i första hand barn. De kan ibland få en lite bättre behandling. Det här gäller vuxna.

Vi har fått dessa uppgifter från Bengt Lindqvist, f.d. socialminister, som är FN:s speciella rapportör om handikappfrågor. Vi som har lyssnat på dessa seminarier representerar alla partier, och vi är lika mycket upprörda allihop.

Bengt Lindqvist sade i klartext att inget land bör slippa in i EU så länge detta förhållande råder. Det är fråga om mänskliga rättigheter. Den här frågan kanske behöver lyftas fram separat och inte kopplas till barnens rättigheter utan till de funktionshindrades rättigheter.

Det är inte bara i den här frågan ansökarländernas regeringar försöker dölja förhållandena och inte vill diskutera dem. På samma sätt är det med *trafficking*. Man försöker att inte diskutera det.

Sveriges regering har en väldig chans att lyfta fram frågan om funktionshindrade och ställa lite krav på ansökarländerna att de följer de mänskliga rättigheterna även när det gäller funktionshindrade.

Anf. 82 Statsrådet INGELA THALÉN (s):

Herr talman! Det är alldeles riktigt. Sverige känner ett stort ansvar och kommer att efter bästa förmåga fullfölja det ansvaret och driva frågan.

När det gäller funktionshindrades rättigheter över huvud taget kommer ett särskilt möte att arrangeras under vårt ordförandeskap just för att diskutera bl.a. dessa frågor.

Precis som Marietta de Pourbaix-Lundin sade finns det anledning för oss att understryka detta i våra bilaterala kontakter med ansökarländerna.

Prot. 2000/01:37
30 november

Frågestund

Frågestund

Anf. 83 BIRGER SCHLAUG (mp):

Herr talman! Jag har en fråga till miljöministern.

Ett holländsk fartyg som är lastat med avfall har stoppats av Greenpeace. Det visade sig att det var "olagliga" sopor. Det var inte anmält som det skulle, osv.

Jag ser ett problem. Det är att Sverige håller på att bli en stor importör av avfall. Utvecklingen har varit väldigt kraftfull. År 1996 importerades 53 000 ton. År 1998 importerades 110 000 ton, och i år ser det ut att bli nästan 300 000 ton. Det är en ökning med 600 %. Det kan man också kalla tillväxt, men det är inte någon lysande tillväxt.

Vi är många i denna kammare som skulle vilja ha en förbrännings-skatt när man förbränner avfall. Regeringen har diskuterat det lite grann. Hur är stämningarna i regeringen just nu när det gäller avfallsskatt? Är vi på väg att få en eller inte?

Anf. 84 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Herr talman! Jag har tidigare också oroat mig för den ökning som finns av import av avfall. Jag lämnade ett uppdrag till Naturvårdsverket för ungefär ett halvår sedan för att få ett underlag till att gå vidare och diskutera det eventuella behovet av en avfallsskatt.

Beskedet jag fick från Naturvårdsverket är att även om det importerade avfallet ökar är det fortfarande väldigt små kvantiteter i jämförelse det vi producerar själva. Det är ungefär 2 %. Den omfattningen gör inte att det är ett akut behov av att införa en avfallsskatt, men naturligtvis ska vi följa utvecklingen ytterligare.

Just nu funderar jag på hur vi ska gå vidare. Importen av avfall är ett problem, men det finns andra problem. Det problem jag är mest oroad för är om förbränning av avfall inkräktar på biologisk behandling av avfall. Det gäller om vi förbränner i stället för att t.ex. röta organiskt avfall och får fram biogas. Det stämmer inte heller med den avfallshierarki som jag tycker att det är rimligt att vi ska arbeta med utgångspunkt från.

Anf. 85 BIRGER SCHLAUG (mp):

Herr talman! Jag delar Kjell Larssons uppfattning i den frågan, att det finns flera skäl som talar för en avfallsskatt. Många länder har ju en avfallsskatt. Det är därför som man exporterar avfall till länder som inte har det. Det blir för dyrt att ta hand om avfallet hemma.

På det här sättet konkurreras biobränslen ut. De som har satsat på energiskog känner att de är orättvist behandlade. De har fått en massa löften om ett visst pris, men så blir det inte och då blir det marigt för dem att överleva.

Om jag förstår Kjell Larsson rätt är Socialdemokraterna vågmästare i den här kammaren när det gäller denna fråga. Det står mellan Moderaterna och oss andra. Det är dags nu att sätta ned foten och införa en skatt på förbränning av avfall.

Kan denna vågmästarsituation bidra till att regeringen påskyndar sitt tänkande i denna fråga?

Anf. 86 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Herr talman! Det kan ju vara tvärtom också. Det är väldigt behagligt att vara vågmästare, det vet ju Birger Schlaug bättre än någon annan. Man känner en stark makt och en stor möjlighet till inflytande. Det är möjligt att vi har lust att suga på den goda karamellen.

Jag ser också det stora problemet med om förbränningen inkräktar på den biologiska hanteringen av avfallet. Det är bedömningar som vi nu håller på att göra. Import av avfall är egentligen inte det stora problemet.

Det allra viktigaste är att vi behandlar förbränning av avfall så att vi inte får de negativa miljökonsekvenser som vi annars skulle ha fått. Där införde Sverige redan under 1980-talet de då strängaste reglerna för hur avfallet från söfbränning ska renas och vilka krav som man ska ställa på detta.

Nu har vi arbetat med ett EG-direktiv som kommer att skärpa kraven ytterligare på ett sätt som också kommer att påverka oss i Sverige, och det träder i kraft så småningom.

Det är klart att det är oerhört viktigt att om vi ska tillgodogöra oss energiinnehållet i avfall – vilket det finns många skäl för – ska vi också garantera att det inte blir några farliga utsläpp från den förbränningen.

Tillväxten i Stockholmsregionen

Anf. 87 FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag vill fråga storstadsministern vilka skälen är till den rapporterade tillväxtavmattningen i Stockholms län.

Anf. 88 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Herr talman! Jag vet inte riktigt vilket underlag som Fredrik Reinfeldt stöder sig på när han talar om den pågående tillväxtavmattningen i Stockholms län. Däremot vet jag att regeringen arbetar hårt. Jag önskar att de ansvariga politikerna i Stockholms stad och Stockholms län arbetade ännu hårdare med att förstärka kampen mot segregationen och arbetslösheten och för att få fart på byggandet av hyreslägenheter i storstadsområdena.

Det är detta som storstadsministern jobbar med. Och jag kan ju fråga: Vad gör Fredrik Reinfeldt och hans parti för att få fart på tillväxten i storstadsområdena?

Anf. 89 FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Det är väl ändå bra, storstadsministern, om vi börjar med att vara överens om att det finns sådana siffror. Merita Nordbanken har pekat på att trots utvecklingen under 1998 och 1999, då Stockholm var en sorts motor för tillväxten, går det nu ned. Man spår att redan nästa år kommer tillväxten i Stockholm att vara lägre än i övriga delar av landet. Motorn blir ett släpänkare.

De flesta torde vara överens om att det beror på en lång rad bristsituationer som nu uppträder. Det är brist på bostäder trots att det finns en omfattande politisk planering för att bygga, men det finns många processer som håller byggandet tillbaka. Det är brist på infrastruktur. Regering-

en skickar inte några pengar till regionen eftersom man är så upptagen med att skicka pengar till andra ställen.

Det pågår en regional straffbeskattning av Stockholmsregionen med värnskatter, med utjämningskatter och med höga fastighetsskatter som regionalt brännmärker Stockholmsregionen.

Det är nog inte så att jag ska stå här och svara för vad mina partivänner gör i Stockholms stad och i Stockholmsregionen, utan det är dags för storstadsministern att tala om vad agendan blir för att få fart på tillväxten i Stockholmsregionen igen. Utan tillväxt i Stockholmsregionen stannar nog tillväxten av i resten av Sverige.

Anf. 90 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Herr talman! De bristsituationer som Fredrik Reinfeldt talar om gäller t.ex. bristen på bostäder. Då kan vi gemensamt anstränga oss mer, herr Reinfeldt, för att bygga t.ex. fler hyreslägenheter i storstadsområdena.

Det finns också en begynnande brist på arbetskraft, samtidigt som det är en stor grupp människor – akademiskt utbildade, men med utländsk bakgrund – som inte har arbete. Då kan vi gemensamt anstränga oss mer för att dessa människor ska få delta i uppbyggandet av tillväxten i storstadsområdena.

Stockholm är en nettobidragstagare och inte ett område som – vilket Fredrik Reinfeldt beskrev – straffbeskattas för att hjälpa andra regioner. Hela Sverige behöver leva, och det gäller både storstadsregioner och glesbygdsområden. Vårt skattesystem syftar till att bidra till att utveckla alla delar av Sverige. Där finns Stockholm med.

Med en annan politisk ledning i storstadsområdena skulle tillväxten möjligen kunna fördelas på ett annat sätt i Stockholm.

Opus Dei

Anf. 91 CARINA HÄGG (s):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till statsrådet Ingela Thalén. Det handlar om Opus Dei. Opus Dei är en konservativ, fundamentalistisk katolsk rörelse med sitt ursprung i Spanien. Man har ca 80 000 medlemmar i över 100 länder. Det finns delar av den här rörelsen i dag även här i Sverige.

Katolska kyrkan har inte velat ta i itu med den här frågan. Opus Dei erhåller också statliga och offentliga medel för att bygga upp sin verksamhet.

Jag vill fråga statsrådet om man från regeringen upplever att det är ett problem att EU-kommissionens vice president är Opus Dei-medlem.

Anf. 92 Statsrådet INGELA THALÉN (s):

Herr talman! Jag måste säga att jag har ingen som helst möjlighet att gå in i en diskussion vare sig om denna rörelse – som jag är mycket litet orienterad om – eller huruvida dess medlemmar finns i centrala positioner i Europa eller i något annat land. Jag måste be Carina Hägg att återkomma till frågan i ett annat sammanhang.

Anf. 93 CARINA HÄGG (s):

Herr talman! Jag tror att det av svaret framgår att det är ett problem som är vidare, och det är att vi inte observerar den här typen av rörelser. Vi är vana att observera politiska partier och deras inflytande. Andra mycket starka organisationer som också har en politisk agenda har vi inte samma beredskap för att bemöta och hantera.

Jag hoppas att man från regeringen framdeles kommer att följa Opus Dei och dess inflytande över kommissionen, och inte minst över andra organisationer såsom biståndsverksamheten.

Anf. 94 Statsrådet INGELA THALÉN (s):

Herr talman! Den senaste kommentaren som Carina Hägg gör vidgar ju begreppet något. På vilket sätt ska de parlamentariska församlingarna och Europaorganisationen – EU-samarbetet – vara vaksamma på de politiska partiernas inflytande? Det gäller kanske i fler sammanhang än just det som Carina Hägg tar upp.

Men när det gäller ursprungsfrågan vill jag ändå be Carina Hägg att återkomma i ett annat sammanhang.

Arbetslösheten bland ungdomar

Anf. 95 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till statsrådet Mona Sahlin, och det gäller arbetslösheten bland unga.

Jag läste en debattartikel i går i Dagens Nyheter, som jag förmodar att statsrådet också har läst, där Ungdomsstyrelsens generaldirektör Leif Linde är mycket kritisk till hur utvecklingsgarantin, som ska hjälpa unga att få jobb, fungerar.

Ungdomsgarantin infördes 1998, och den har inte alls fungerat som det var tänkt i form av en experimentverkstad där man skulle sammanföra företag, studieförbund och ungdomar för att hjälpa de ungdomar som har svårt att få jobb.

Det är bra att väldigt många ungdomar i dag får jobb, men de som inte får det har det värre än någonsin. Jag vill gärna höra vad statsrådet avser att göra med anledning av den rapport om dessa frågor som kommer från Ungdomsstyrelsen.

Anf. 96 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Herr talman! Jag har tyvärr inte läst artikeln. Dessutom är det statsrådet Björn Rosengren som är ansvarig för arbetsmarknadspolitiken när det gäller unga. Däremot försöker jag följa denna fråga noga. Jag känner igen mycket av det som Helena Bargholtz här uttryckte.

Arbetslösheten bland unga har gått ned oerhört mycket under de senaste åren, och den fortsätter också att minska. De grupper som fortfarande står utanför berör mitt område, därför att dit hör t.ex. ungdomar med en annan etnisk bakgrund. Jag följer frågan noga och ska också ha diskussioner med AMS om hur vi ytterligare kan förstärka kampen för att se till att också dessa ungdomar får plats på arbetsmarknaden tidigt.

Men jag får återkomma när jag har läst artikeln.

Anf. 97 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Herr talman! Jag får be om ursäkt för att jag inte riktigt kunde hålla isär fögderierna. Det har ju skett en viss växling av arbetsuppgifter.

Statsrådet har ju som storstadsminister en viktig funktion här, eftersom det är många ungdomar i storstäder som tillhör den kategori som nu inte får jobb och som verkligen kommer att bli den nya underklassen. Jag kanske ändå kan få en synpunkt från statsrådet om hon anser att utvecklingsgarantin förefaller vara bra eller om hon vid kontakterna med Björn Rosengren anser det vara värt att ta upp en diskussion om ifall den ska förändras eller avskaffas.

Anf. 98 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Herr talman! Självfallet är det så att så länge det finns unga människor som får vänta alltför länge med att bli ianspråktaga på arbetsmarknaden, alltså att bli behövda och få en plats, fungerar inte systemet tillfredsställande.

Jag ska själv titta närmare på det här och diskutera det med Björn Rosengren. Men jag kan i dag inte svara närmare på om det sker ett arbete för att förändra just utvecklingsgarantin.

Porrindustrin

Anf. 99 ULLA-BRITT HAGSTRÖM (kd):

Herr talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till kulturminister Marita Ulvskog. Den handlar om okulturen.

Natten mellan fredagen och lördagen följde jag med Norrmalmspolisen ut på stan. Vi var då inne på två porrklubbar och såg en mycket kvinnoförnedrande verksamhet med danser i enbart tunna stripteasekläder. Samtidigt visades otäcka porrfilmer och serverades champagne som förberedelse för massage.

Nu undrar jag: Vad gör kulturministern för att höja kvinnans värde i kulturen? Förs det diskuteras inom regeringen om att stänga dessa bordeller? Jag må tyckas vara gammaldags och konservativ, men detta var något av det värsta jag har upplevt.

Anf. 100 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Herr talman! Porr är inte kultur enligt min mening. Däremot är vi många engagerade ministrar i regeringen som tycker att exploateringen av barn och kvinnor är något som vi bör mota på olika sätt; med lagstiftning, genom alternativ, genom att bedriva t.ex. en socialpolitik, en arbetsmarknadspolitik och en kulturpolitik som gör att de här företeelserna bekämpas. Vi är många som arbetar med detta, kanske i första hand justitieministern men naturligtvis också jämställdhetsministern och jag som kulturminister.

Anf. 101 ULLA-BRITT HAGSTRÖM (kd):

Herr talman! Detta är ju motsatsen till vad Marita Ulvskog sysslar med som kulturminister. Jag kallar det okultur.

Vi måste bryta det här mönstret, kanske med arbetsmarknadsprojekt för unga tjejer inom det här yrket och med samtal. Skolans arbete och allt

som görs mot mobbning, för värdegrundsarbetet, för allas lika värde bryts ju ned fullständigt av sådant här beteende.

Ett kafé eller en restaurang skulle ju inte kunna visa grova porrfilmer offentligt. Eftersom det på porrklubbar också bedrivs servering, är det ju inget slutet sällskap som porrfilmer visas för. Är detta verkligen tillåtet, och vad gör kulturministern?

Prot. 2000/01:37
30 november

Frågestund

Anf. 102 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Herr talman! Serveringstillstånden beslutar Stockholms kommun om. Jag hoppas att frågeställaren kan tala om detta med sina partikamrater, de kristdemokrater som sitter i ledningen för Stockholms kommun i dag. De borde engagera sig i detta på samma vis som vi gör i regeringen.

I övrigt tror jag att det inom porrindustrin kan handla om svårt utnyttjade kvinnor som har utsatts för sexuella övergrepp vid unga år. Men ytterst och i grunden handlar det om de klassiska sociala klassfrågorna och om att vi har för stora sociala skillnader i den här stan.

Miljöfarligt avfall

Anf. 103 KARIN SVENSSON SMITH (v):

Herr talman! Jag skulle vilja rikta en fråga till Kjell Larsson.

Som vi talat om tidigare ligger det nu ett fartyg vid Igelstaverket i Södertälje. Svenska och holländska myndigheter är överens om att det är fråga om gult avfall, för vilket det krävs tillstånd att föra in i Sverige. Något sådant tillstånd finns inte. Avfallet består bl.a. av kreosotimpregnerade slipers.

Nu har det visat sig att det också krävs tillstånd för att föra ut det. Det kan ta upp till fyra veckor eftersom ansökan måste göras av Icovia i samarbete med Söderenergi.

Jag undrar om miljöministern har någon möjlighet att hjälpa till för att det här fartyget ska föras ut? Man är ju överens om att lastens innehåll gör att fartyget inte ska finnas i Sverige.

Anf. 104 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Herr talman! Det här är en rättslig fråga, eftersom man verkar vara överens om att det krävs tillstånd för detta fartyg att lossa sin last i Sverige. Det är klart att det kan finnas den typen av komplikationer som Karin Svensson Smith pekar på och att det nu krävs tillstånd för att föra i väg lasten från Sverige. Jag har inte ställts inför den frågan. Finns det något som jag kan göra för att få ordning på den här situationen ska jag naturligtvis göra det.

I övrigt tror jag att det här är en välbehövlig varning för dem som inte har uppmärksammat att vi har ganska stränga regler för export och import av avfall.

Anf. 105 KARIN SVENSSON SMITH (v):

Herr talman! Jag tycker också att det är en nyttig påminnelse om att vi kanske inte har så bra grepp på det avfall som importerats till Sverige. I och med att Sverige, till skillnad från många andra länder, har skattebefriad avfallsförbränning finns det onekligen risk för att vi får importerat

avfall och avfallsdumpning i Sverige. Klassificeringen av vad som är miljöfarligt avfall eller ej råder det ju ingen konsensus om internationellt sett.

Därför undrar jag om miljöministern är beredd att ta initiativ så att man får ett bättre grepp om vad det är som importeras till Sverige.

Anf. 106 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Herr talman! Ja, självfallet är jag det. Vi får nu titta på vad det är som har hänt vid Igelstaverket, med exporten och den tilltänkta importen för att se om det finns brister i rapporteringssystem och i uppföljningssystem som vi måste täppa till. Också här är naturligtvis svaret att om sådana förändringar behövs ska vi självfallet genomföra dem.

Eftersom vi har ganska stränga regler för import och export av den här typen av avfall som klassas som farligt – det finns ju olika klasser beroende på hur farligt det är – ska vi naturligtvis ha ett system som gör att vi kan göra en uppföljning. Vi ska också veta att det finns ett rapporteringssystem och vara hyggligt säkra på att reglerna följs.

Skogsbruket

Anf. 107 HARALD NORDLUND (fp):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till statsrådet Ulrica Messing.

Det finns olika forskningsresultat som slår fast att skogsbruket i södra Sverige inte bedrivs på ett uthålligt sätt. Det gäller både markens långsiktiga näringsbalans och biologisk mångfald.

Jag skulle vilja fråga statsrådet: Borde man inte mot den bakgrunden se över nuvarande skogsvårdsplan?

Anf. 108 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! När vi fattade beslut om den nuvarande lagstiftningen – jag tror att det är ungefär sju år sedan – bestämde vi oss för att den skulle ha två tydliga mål, både ett miljömål och ett produktionsmål. Dessa mål ska utvärderas en gång per mandatperiod. Det är dags för Skogsvårdsstyrelsen att göra nästa utvärdering under nästa år, alltså 2001. Skogsvårdsstyrelsen ska återkomma till mig och regeringen senast i december 2001. Då ska vi titta på hur de mål som hittills gällt har följts upp, vilka brister som finns, vilka mål som behöver förtydligas och vad vi behöver göra för att underlätta för små och stora skogsägare att nå upp till målen. Jag avser att återkomma till riksdagen under våren 2002 för att kunna diskutera detta.

Men jag kan berätta att redan i dag är Skogsvårdsstyrelsen uppfattning att det finns tre viktiga saker att fokusera på inför den utvärdering som kommer. Den ena handlar om biotoperna, den andra handlar om återväxten och den tredje handlar om viltfrågan. I alla dessa tre frågor varierar det oerhört mycket, beroende på vilken del av vårt land som man tittar på.

Anf. 109 HARALD NORDLUND (fp):

Herr talman! Skogsvårslagen jämför ju produktionsmålet och miljömålen. Men det gör det svårt att utforma ett praktiskt skogsbruk just för att man jämför målen.

Överväger man i den översyn som man kommer att göra att först fastlägga miljömålen och sedan se till att man anpassar skogsbruket till dessa mål?

Anf. 110 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Det är ju alltid så när man sätter upp nya mål att vägen att nå målen delvis är en lärandeprocess. Skogsvårdsstyrelsen har därför lagt ned både tid och energi på att hitta former där man kan informera och utbilda olika skogsägare om hur de kan nå upp till målen. Jag har ingen avsikt att i dag på något sätt ändra inriktning i den skogspolitik som antogs 1993, för sju år sedan. Jag tycker att det är viktigt att följa upp båda målen, alltså att inte tumma på miljömålet för att förbättra produktionsmålet utan att se till att produktionsmålet kan nås via en god miljövärd.

Nordiska Akvarellmuseet på Tjörn

Anf. 111 MARIANNE ANDERSSON (c):

Herr talman! Jag har en fråga till kulturministern. I går debatterades ju kulturbudgeten här i kammaren, och jag vill ta upp en detalj som har med det att göra. Det handlar om Nordiska Akvarellmuseet på Tjörn. Jag vet att kulturministern väl känner till detta, så jag behöver inte dra upp det så mycket.

Det är ju en lysande framgångshistoria som motsvarar det mesta som man kan förvänta sig av ett kulturprojekt. Det handlar om en nysatsning. Det har arbetsformer med stor professionalism. Det handlar mycket om eldsjälar som har drivit fram det här projektet. Besöksantalet i år har vida överträffat alla förväntningar. Det har varit utställningar, workshopar, stor internationell verksamhet, utbildning, barnverksamhet, forskning och alldeles särskilt den konstpedagogiska verksamheten. Allt detta visar att museet tar ett ansvar som egentligen närmar sig de statliga centrala museernas.

Regionen Västra Götaland ska ge stöd till driften, men staten finns inte med i den långsiktiga finansieringen, och de tillfälliga stöd som har givits ger inte den nödvändiga planeringshorisonten. Då undrar jag om kulturministern ser några möjligheter när det gäller hur staten framöver skulle kunna stödja Nordiska Akvarellmuseet.

Anf. 112 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Herr talman! Jag delar helt Marianne Anderssons lyriska beskrivning av verksamheten vid Nordiska Akvarellmuseet. Det är en väldigt god idé. Det är en idé som dessutom har kunnat realiseras på ett sätt som stämmer överens med alla drömmar som man kan ha om kulturpolitiskt lyckosamma projekt.

Staten har inte varit inne i detta projekt. Vi har följt det. Vi har haft kontakter med Nordiska Akvarellmuseet. Jag vet att man också via Nor-

diska ministerrådet har försökt att göra detta till ett sant nordiskt projekt genom att få en gemensam nordisk finansiering. Jag följer detta projekt noga, men jag kan inte när vi just har antagit en budgetproposition närmare gå in på statens eventuella ekonomiska engagemang i framtiden. Jag delar dock helt Marianne Anderssons bedömning av detta projekt.

Anf. 113 MARIANNE ANDERSSON (c):

Herr talman! Det låter bra. I motiveringen som utskottet hade i går står det att när initiativ till nya museer tas är det initiativtagarnas ansvar att investeringar och drift kan finansieras. Det låter ju intressant, och det kan man förstå. Men om man hundraprocentigt skulle leva efter detta i alla sammanhang här i världen skulle det ju aldrig kunna hända något nytt. Här har det faktiskt hänt något nytt.

Det är ju viktigt och bra om det också kan bli en nordisk finansiering av museet, men det kan aldrig täcka hela driften. Jag tror att det måste vara en regional, statlig och nordisk finansiering för att det här ska fungera i framtiden. Det är ett fantastiskt projekt, precis som kulturministern också säger.

Anf. 114 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Herr talman! Nu tycker jag inte som Marianne Andersson att det aldrig skulle hända något om det inte skedde saker ute i varje kommun eller region. Det är faktiskt så att regering och riksdag tillsammans tar egna initiativ. Det kan börja växa spännande verksamheter ur det också. Men visst sker det mycket runtom i landet som är kolossalt intressant för oss alla som har ett nationellt intresse på kulturens område.

Sedan är det ju så att vi inte kan satsa statliga pengar i allt som sker. Men vi kommer från Kulturdepartementets sida att följa utvecklingen vid Akvarellmuseet noga eftersom det är ett mycket lovligt och också konstpedagogiskt intressant projekt.

Projekt om ek

Anf. 115 KRISTER ÖRNFJÄDER (s):

Herr talman! Jag har en fråga till antingen statsrådet Ulrica Messing eller miljöminister Kjell Larsson. I Kalmar län har man under det här året observerat ekarna, de ekar som är äldre än 60 år, i ett speciellt projekt. Man har då kunnat konstatera att i t.ex. Västerviks kommun är mellan en fjärdedel och en femtedel av samtliga ekar skadade. Vad det här beror på kan man naturligtvis inte säga efter så kort tid.

Jag vill fråga om ministern, eller ministrarna, är beredda att medverka till en finansiering så att projektet kan fortsätta under t.ex. en tioårsperiod och samtidigt vara med och finansiera den forskning som behövs för att få fram bra analyser av sakernas tillstånd.

Anf. 116 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Herr talman! För det första gäller det att se till att vi får bättre kunskap om orsakerna till den här utvecklingen. Jag vågar inte nu gå in på en diskussion om vilka pengar det finns för just det här specifika projektet, det var ett tag sedan jag diskuterade frågan senast. Men allmänt sett är

det klart att det underlättar för en sådan finansiering att vi har kunnat öka resurserna både till miljöforskningen och till miljöövervakningen på ett näst intill dramatiskt sätt under de senaste åren. Sedan gäller det också att på grundval av de nya kunskaper som vi hoppas få fram snabbt sätta in bra, relevanta åtgärder. Det får bli en diskussion i kommande budgetsammanhang, när vi vet lite mer om vilka åtgärder som kommer att behövas.

Jag delar uppfattningen att det här är ett stort och viktigt problem som vi verkligen måste försöka lösa. De gamla, stora träden är en väldigt viktig del av den svenska naturskatten. De är inte minst viktiga eftersom det har tagit hundratals år för dem att växa till den ståtlighet som många av dem uppvisar i dag.

Anf. 117 KRISTER ÖRNFJÄDER (s):

Herr talman! Jag vill tacka för svaret. Jag tycker att det låter väldigt uppmuntrande. Nu är det väl så att Västerviks kommun tyvärr inte är den kommun som är värst drabbad i Kalmar län. Det finns andra exempel som är ännu värre.

Den forskning som har gjorts hittills på träsidan har i första hand varit inriktad mer på tallskog och barrskog. Jag ser framför mig en utveckling som gör det nödvändigt att tillgodose behovet av forskning även när det gäller lövskogen i mycket större omfattning än i dag. Jag hoppas att vi tillsammans ska kunna nå ett sådant resultat.

Anf. 118 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Herr talman! Vi behöver inte förlänga den här diskussionen. Jag är beredd att ta fram ytterligare information om hur läget är just nu. Det kan jag inte göra på rak arm eftersom jag inte har diskuterat den här frågan på länge. Men en skriftlig fråga skulle jag naturligtvis omedelbart kunna besvara.

Sedan förstår jag det också så att vi har en gemensam uppfattning i grundfrågan. Vi vill se till att vi inte utsätter de här träden för någon fara utan att vi också i framtiden ska kunna leva med dem som ett fint inslag i landskapet.

Situationen i Stockholm

Anf. 119 CARL-ERIK SKÅRMAN (m):

Herr talman! Regeringen tycker att den borgerliga majoriteten i Stockholm för en dålig bostadspolitik och en dålig trafikpolitik. På senare tid har ett enskilt statsråd dessutom riktat förvånande och förödande kritik mot den socialdemokratiska ledningen i Stadshuset. Jag vill mot den bakgrunden till statsrådet Sahlin ställa följande fråga: Vilka konstruktiva initiativ kommer statsrådet att ta för att kompensera Stockholm för den påstådda inkompetensen hos Socialdemokraterna och hos majoriteten i Stockholms stadshus?

Anf. 120 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Herr talman! Ibland förundras man över nivån på de frågor som ställs här i kammaren, det måste jag säga. Om det var jag som avsågs, att jag

skulle ha uttryckt stor och förvånande kritik mot den socialdemokratiska ledningen i Stadshuset, är det bara trams. Och det finns bara en grupp som kan göra något åt den i mitt tycke inkompetenta ledningen i Stadshuset. Det är väljarna vid nästa val. Då hoppas jag att både jag och herr Skårman får svar på vilken ledning Stadshuset ska ha i framtiden.

Anf. 121 CARL-ERIK SKÅRMAN (m):

Herr talman! Jag vill bara hänvisa till Dagens Nyheter den 28 oktober. Därutöver vill jag konstatera att det för storstadsfrågor ansvariga statsrådet uppenbarligen inte kommer att ta några konstruktiva initiativ för att förbättra situationen i Stockholm.

Jag vill därför ställa följande fråga: Vad ska vi ha en s.k. storstadsminister till, eftersom det som har föreslagits har föreslagits av statsråd som tidigare hade ansvaret?

Anf. 122 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Herr talman! Den i regeringen ansvariga för bostadspolitiken jobbar mycket hårt med att få fram bättre system för att kunna få fart på bostadsbyggandet i Stockholm. Men ansvarig för detta är också den borgerliga ledningen i Stockholm. Den i regeringen ansvariga ministern för trafiken jobbar hårt med att tillsammans med Stockholms stad och Stockholms län få fram bättre lösningar för trafiken i Stockholm. Den i regeringen ansvariga för segregationen, nämligen jag, och storstadsavtalen, nämligen jag, jobbar hårt för att ibland tillsammans med och ibland på tvärs mot den borgerliga ledningen förändra situationen för många av de arbetslösa och utslagna i Stockholm. Och det är den uppgiften som ett socialdemokratiskt statsråd med ansvar för storstadsfrågorna har. Om man vill göra någonting åt dem som egentligen är ansvariga för det som jag tycker är katastrofalt i Stockholm, nämligen de borgerliga ledningarna i Stockholms stad och i landstinget, så får man som väljare göra det om snart två år.

Integrationsverket

Anf. 123 KERSTIN-MARIA STALIN (mp):

Herr talman! I morgon ska vi ha debatt i kammaren om invandrare och flyktingar och med huvudvikt på integration. Jag trodde att statsrådet Sahlin skulle vara med men fick i går veta att så inte är fallet. Jag passar därför i stället på att nu ställa en fråga till statsrådet.

Miljöpartiet har inte motionerat om Integrationsverkets avskaffande. Men vi var ett av de partier som röstade emot dess bildande 1997. Jag ville ge det en chans, men nu börjar jag undra lite grann.

År 1999 var mitt utskott på besök på bl.a. Integrationsverket. Då fick vi veta att verksamheten hade pågått under bara ett år. Man visste därför inte så väldigt väl vad man skulle arbeta med osv. Sedan besökte vi Integrationsverket efter ytterligare ett år. Då hade man en ny chef, och då hette det att han var så ny att man fortfarande låg i startgroparna. Och nu konstaterar man att en fortlöpande utvärdering bedrivs men att det är för tidigt att göra en samlad bedömning av verkets arbete. Man säger också att arbetet med kommunerna har stött på vissa svårigheter.

Anf. 124 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Herr talman! Integrationsverket är i sammanhanget en relativt ny myndighet som jag tycker undan för undan har funnit sin roll, byggt upp en kompetens och på det stora hela arbetar mycket bra med de ansvarsområden som man har. Jag hoppas verkligen att frågeställaren vill vara lite mer tålmodig och möjligen ge Integrationsverket en chans till, därför att sanningen ju inte är att ingenting har hänt under dessa år. Man har haft ett på många vis svårt och trögt arbete som man, tycker jag, under den senaste tiden har utfört på ett allt bättre och tydligare sätt, också under den nya ledning som Integrationsverket nu har. Jag tror därför att vi har ett bra och kompetent redskap i Integrationsverket för att få fart på integrationspolitiken, en samarbetspartner för många kommuner och myndigheter.

Frågestund

Anf. 125 KERSTIN-MARIA STALIN (mp):

Herr talman! Ja, jag är duktig på att vara tålmodig, så det kan hända att jag kan vara det. Jag håller också med om att det är ett svårt och trögt arbete.

Jag tycker att man ska arbeta med integration på många sätt. Det har ju att göra med sociala frågor, socialförsäkringsfrågor, utrikesfrågor, arbetsmarknadsfrågor, bostadsfrågor, skattefrågor, osv. Jag skulle kunna fortsätta med denna uppräkningslista hur länge som helst. Jag ser att statsrådet nickar, så det verkar som om vi är överens om det. Men jag kanske ändå kan få höra lite grann om hur man skulle kunna kombinera dessa två sätt att arbeta. Vi kommer ju inte så väldigt långt genom att bara skriva handlingsplaner osv. Man kan inte bara använda ord, utan man måste också arbeta integrerat i själva arbetet.

Anf. 126 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Herr talman! Även om det ibland blir en lek med ord så är det precis som frågeställaren säger, att vi måste se till att integrera integrationsarbetet. Det är inte bara Integrationsverket som har ansvaret, utan det ligger på alla myndigheter. Det är inte bara integrationsministern som har ansvaret, utan det ligger på alla departement och på alla olika ministrar. Vi har ändå gjort oändligt mycket mer än att bara prata och göra handlingsplaner när det gäller integrationsfrågorna. Mycket har hänt, men det är oändligt mycket kvar att göra, därför att så länge som den negativa särbehandlingen av människor med olika etniska bakgrunder fortsätter så är det ett samlat misslyckande för Sverige som samhälle.

Integrationsverket är och kan vara en spindel i nätet. Men mycket av det konkreta arbetet måste ske ute i kommuner, ute i landsting och ute på myndigheter. Och det arbetet försöker jag både skynda på och vara en drivande kraft i.

Frågestund

Anf. 127 KENNETH LANTZ (kd):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till statsrådet Ingela Thalén angående försäkringskassans förtroendeläkare. Alla läkare står i sin normala yrkesutövning under Socialstyrelsens tillsyn. Men så är det inte när läkaren går in i sitt uppdrag som försäkringskassans förtroendeläkare.

Försäkringskassans förtroendeläkare gör utlåtanden som det sedermera ska fattas beslut om i försäkringsnämnderna. Av säkert kända skäl väger förtroendeläkarens ord väldigt tungt. Gång på gång har jag fått signaler om att individer har blivit felbedömda.

Nu undrar jag varför försäkringskassans förtroendeläkare inte står under någon myndighets tillsyn.

Anf. 128 Statsrådet INGELA THALÉN (s):

Herr talman! Först kanske vi ska klara ut att försäkringsläkarna inte bedömer patienten som individ, utan försäkringsläkarna granskar det underlag som andra läkare eller experter tillför när de ska göra en avvägning, t.ex. i ett arbetsskadeärende.

När det gäller tillsynen över försäkringsläkarna så pågår det en diskussion t.ex. om man ska ha en särskild granskningsnämnd eller om man på något annat sätt ska ha en tillsyn. Det pågår också en diskussion om försäkringsmedicin som alldeles speciellt område, och vi har under en tid haft en utveckling på detta område genom försöksverksamhet och projekt. Jag kommer i det kommande arbetet som handlar om en utvecklad arbetslivspolitik, en kamp för bättre hälsa och att få ned ohälsotalet också att lyfta in frågan om på vilket sätt som man ska ha en tillsyn över förtroendeläkarkåren.

Anf. 129 KENNETH LANTZ (kd):

Herr talman! Jag vill då förvissa mig om att ministern inser den oro som individen, den enskilda personen, i händelse av ett skadetillfälle ändå kan känna när det inte finns någon granskningsmyndighet.

Nu ser jag med tillfredsställelse fram emot den redovisning som ministern gav alldeles nyss. Jag ska med stort intresse följa det arbete som förhoppningsvis komma ska.

Anf. 130 Statsrådet INGELA THALÉN (s):

Herr talman! Vi får klara ut ytterligare en sak, Kenneth Lantz. Det ställningstagande som t.ex. förtroendeläkaren gör i anslutning till det material som finns att bedöma är inte det absolut sista ställningstagandet för den enskilda individen. Sedan finns det ju möjligheter till överprövning. Och därmed kan man ju säga att också förtroendeläkaren indirekt blir överprövad av t.ex. andra instanser. Den enskilda individen har alltså möjlighet att gå vidare för sin egen sak också efter det att förtroendeläkaren har gjort sin bedömning.

Anf. 131 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Ulrica Messing. Den handlar om barns och ungdomars uppväxtvillkor som kan vara väldigt olika i olika delar av landet. Det handlar om att föräldrar men också skolan ska se till att barn och ungdomar får möjlighet till en bra uppväxt. Men det handlar också om fritiden. Nu kan kommersiella intressen exploatera barns och ungdomars behov av en rik fritid. Men det kan också vara kommuner som ser till att de har bra fritidsaktiviteter. Men det finns en tredje sektor, nämligen den ideella och frivilliga sektorn, med föreningar som gör ett väldigt stort arbete för att barn och ungdomar ska få en rik fritid.

Min fråga till Ulrica Messing är: Vad kan vi göra för att få ledare till både idrottsrörelsen och de ideella organisationerna? Det handlar nämligen ofta om ledarbrist, både när det gäller sommaraktiviteter – barnkollo och annat – och aktiviteter som sker under veckorna.

Anf. 132 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Det här är naturligtvis en oerhört svår fråga. Var och en av oss får väl fundera över hur mycket vi som privatpersoner – som föräldrar, syskon eller grannar – är beredda att vara med och stötta en ideell förening. Kanske ska vi också fundera över vad vi själva har fått av en ideell förening och som vi vill ge tillbaka.

Från regeringens och riksdagens sida tror jag att två tydliga saker kan göras som ändå uppmuntrar vuxna att vara ledare.

Dels gäller det att styra pengar till den lokala barn- och ungdomsverksamheten. Det har vi gjort, både via idrottspolitiken och via ungdomspolitik, när vi nu fick chansen att fördela en del av överskottet från Svenska Spel. Vi lade allt det på barn- och ungdomsorganisationerna. Det betyder att föreningar som har verksamhet för barn och ungdomar kan hålla priset nere så att så många barn som möjligt kan vara aktiva. Det är klart att vi som föräldrar och som ledare blir glada över det.

Dels gäller det att i lagstiftningen inte försvåra för ideella ledare att vara det. Då tänker jag på en sådan sak som möjligheten till reseavdrag – att man, om man t.ex. reser långt för att döma en match eller för att leda ett scoutläger, får en chans inte att tjäna på det men heller inte att behöva betala så mycket för att få vara ideell ledare.

Anf. 133 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Många föreningar har känt av en viss indragning när det gäller möjligheterna att bedriva föreningsverksamhet, nämligen att lokaler som man hyr av kommunen blivit dyrare att hyra. Bidragen från kommunen har också blivit lägre.

Det finns också en annan sak som man kunde göra från statsmakternas sida. För idrottsrörelsen finns det en möjlighet att betala dem som jobbar ideellt för en viss del, upp till ett halvt basbelopp. Då har idrottsrörelsen möjlighet att slippa betala arbetsgivaravgift för det. Den möjligheten finns inte för andra ideella organisationer. Jag undrar om det finns en tanke hos regeringen på att kanske likställa ideella organisationer med idrottsrörelsen framöver.

Frågestund

Anf. 134 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! I dag är ansvarsfördelningen i regeringen sådan att jag ansvarar för idrottsrörelsen och Britta Lejon för ungdomsorganisationer och andra folkrörelser. Men rent generellt kan jag svara, för vi har många gånger resonerat om frågan.

Det finns en svårighet i att dra en gräns när det gäller barn- och ungdomsverksamheten – oavsett hur denna bedrivs, alltså oavsett vilken typ av aktivitet som det är fråga om.

Frågan är om man ska låta de barn- och ungdomsorganisationer som *bara* har barn och ungdomar som medlemmar få den rättigheten eller om man ska låta alla organisationer som är generationsövergripande men som till viss del bedriver barn- och ungdomsverksamhet också få denna rättighet.

Det svar man då kommer fram till betyder självklart att det också kostar pengar. I Regeringskansliet bereder vi frågan om ideella föreningars ställning och där ingår väldigt många saker. Den fråga som Monica Green här tog upp är en av de saker som jag vet att flera organisationer har pekat på. Man har en längtan efter att det ska bli möjligt. Jag kan förmedla frågan till Britta Lejon.

Kärnkraftsreaktor i Ukraina

Anf. 135 LENNART DALÉUS (c):

Herr talman! Den 7 december kommer Europeiska utvecklingsbanken att ta ställning till ett lån till Ukraina för färdigställandet av två kärnreaktorer. Vi är ju med i den banken och kan naturligtvis påverka det som sker – det är rentav svenska pengar som finns med här. Men det rimmar förstås illa med svensk energipolitik att bygga ut kärnkraftverk i andra länder, samtidigt som vi avvecklar i Sverige.

Min fråga till Kjell Larsson är därför: Hur kommer regeringen att agera inför och i samband med mötet den 7 december?

Anf. 136 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Herr talman! Det pågår diskussioner i Regeringskansliet om den här frågan. Det hela kompliceras av att det inte bara handlar om att säga ja eller nej till pengar från Utvecklingsbanken till det här speciella projektet, utan man måste också ta i beaktande vad som blir alternativet om det inte går att få en finansiering av projektet från Europabanken. Detta gör att hela frågan är ganska komplicerad och ganska besvärlig.

Det pågår, som sagt, diskussioner i Regeringskansliet. Såvitt jag vet – jag har under en vecka varit i Haag – har regeringen inte beslutat sin position inför det här viktiga mötet.

Anf. 137 LENNART DALÉUS (c):

Herr talman! Frågan är inte alldeles ny. Vi har ju i ett halvår eller så känt till att frågan skulle komma upp. Frågan har heller inte väckts här i riksdagen av regeringen för att möjligen höra hur andra som är intresserade av energifrågor ställer sig i sakfrågan.

Det är inte fråga om hur man ska minska olycksrisker och höja säkerheten, utan här är det helt klart fråga om svenska pengar som ska använ-

das till uppbyggnad av kärnkraft i andra länder; detta samtidigt som vi avvecklar kärnkraften i Sverige.

Min fråga är ändå hur regeringen har planerat – sedan drygt ett halvår har man ju vetat att frågan nu skulle komma på bordet – och om man ännu inte har någon uppfattning om ifall svenska pengar ska gå till ett sådant här ändamål.

Anf. 138 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Herr talman! Det är riktigt. Som Lennart Daléus säger är frågan aktuell sedan tidigare. Vi har sedan tidigare fört diskussioner om detta men förutsättningarna kring hela frågan har förändrats under den här perioden. Det gör att vi naturligtvis inte ska binda oss vid en uppfattning beroende på hur läget var för ett halvår sedan, utan vi har frihet att inta en annan position.

I själva värderingsfrågan delar jag självklart Lennart Daléus syn att vi ska undvika att med våra pengar, även om det sker indirekt, bidra till att bygga för kärnkraft i andra länder när vi nu mödosamt avvecklar kärnkraften i Sverige.

Det finns också andra omständigheter här som gör att frågan blir knepigare än så både att diskutera och att besvara.

Gruv- och mineralnäringen

Anf. 139 LENNART GUSTAVSSON (v):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Messing.

Sverige är den dominerande gruvnationen i Europa. Gruv- och mineralnäringen har stor betydelse för Sverige som nation. Den satsning som i årets budget görs på geovetenskaplig forskning och utveckling samt på kunskapsutveckling är mycket bra. Inte minst viktig är satsningen i fråga om miljöaspekterna. Den senaste tidens händelser visar på detta.

Min fråga är helt kort om Sverige under ordförandehalvåret kommer att lyfta frågan om gruv- och mineralindustrin; detta kopplat bl.a. till miljöfrågorna.

Anf. 140 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Just nu bereder vi gruv- och mineralfrågorna för oss här hemma i Sverige väldigt seriöst och grundligt. Vi har fått chansen att göra det eftersom vi haft en utredning. Denna är nu ute på remiss och det är många instanser som ska tycka till. Det är klart att vi, när vi tar ställning till hur den nya lagstiftningen ska se ut, också kommer att titta på hur lagstiftningen ser ut i andra europeiska länder. Men i dagsläget är det inte aktuellt att under det svenska EU-ordförandeskapet som en särskild punkt koppla just gruv- och mineralfrågor till miljöfrågorna.

Anf. 141 LENNART GUSTAVSSON (v):

Herr talman! Kunskaper om miljöaspekter kring gruvor och annan tung industri, både när det gäller gamla försyndelser och när det gäller att förebygga nya, är viktiga – inte minst för att kunna ha en fortsatt konkurrenskraftig industri. Ökad kunskap i sig kan skapa nya nischer och nya

Prot. 2000/01:37
30 november

Frågestund

möjligheter, så Sverige borde kunna vara ledande i detta avseende även på miljöområdet.

Slutligen: Delar statsrådet min bedömning i fråga om gruv- och mineralnäringens stora nationella betydelse och vikten av att miljöarbetet inom det här området förstärks?

Anf. 142 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Ja, jag delar Lennart Gustavssons inställning att gruv- och mineralnäringen i vårt land är viktig, och det ska den fortsatt vara. Det är klart att vi också ska ge gruv- och mineralnäringen förutsättningar att växa men vi ska även ställa krav på den därför att vi har gemensamma intressen bl.a. kring miljöfrågorna.

Gruv- och mineralfrågorna, kopplade till industrin och industrins effekter, kommer självklart också med i sammanhanget när vi tittar på vilken betydelse industrins sätt att verka och arbeta har för miljöfrågorna.

Anf. 143 FÖRSTE VICE TALMANNEN :

Ytterligare ett femtontal ledamöter har bett att få fråga men vi måste sluta prick kl. 15, så därmed är frågestunden avslutad. Jag beklagar, som vanligt, att inte alla som velat få ordet har kunnat få det.

Jag tackar regeringens ledamöter för att de har velat komma hit och svara på kammarledamöternas frågor.

*Beskattning av
utländska
nyckelpersoner*

9 § Beskattning av utländska nyckelpersoner

Föredrogs

skatteutskottets betänkande 2000/01:SkU6

Beskattning av utländska nyckelpersoner (prop. 2000/01:12).

Anf. 144 CARL FREDRIK GRAF (m):

Herr talman! Så sent som i går morse diskuterades skattepolitiken i denna kammare i den debatt om den nya fattigdomen som moderaterna hade tagit initiativ till. Med den debatten ville vi visa på alternativen i svensk skattepolitik. På den ena kanten har vi en rödgrön majoritet som med skatter, lagar och regler försöker lägga livet till rätta för allt och alla, medan vi på den andra sidan har en borgerlighet med moderaterna i spetsen som vill skapa möjlighet för social rörlighet och för att alla ska kunna leva på sin lön.

I den debatten, som i så många andra, anklagades vi moderater för att den enda återkommande lösningen är att sänka skatterna enbart för vissa. Att så inte är fallet bevisas väl om inte annat genom att vi moderater yrkar avslag på propositionen i reservation 1 i utskottets betänkande, som jag därmed, herr talman, vill yrka bifall till. Den innebär nämligen att vi säger nej till en skattesänkning. Jag ska snart redovisa att det finns goda skäl för detta.

Regeringen föreslår nämligen i sin proposition att utländska nyckelpersoner ska ges vissa skattelättnader. Denna särskilda ordning innebär att 25 % av dessa nyckelpersoners lön, efter beslut av Forskarskat-

tenämnden, undantas från beskattning om personerna i fråga avser arbeta i Sverige under en viss begränsad tid.

Ett krav som dock måste vara uppfyllt är att den utländska nyckelpersonen innehar en särskild kompetens samt att vederbörande ska vara utländsk medborgare.

Det är intressant att notera vilka personer som regeringen i propositionen beskriver ska kunna ingå i den här personkretsen. Det rör sig om tre kategorier.

- Experter och specialister som inte finns i Sverige. Det kan t.ex. vara sådana som arbetar med ny teknik, produktutveckling m.m.
- Forskare inom både industrin och forskarinstitutioner.
- Personer inom företagsledande funktioner eller andra nyckelpersoner. Dessa kan, om man läser i propositionen, finnas inom områden som rationalisering, administration, logistik, marknadsföring, produktion, *engineering*, ekonomi samt informations- och kommunikationsteknik.

Med denna uppräknning förstår alla att det är en ganska bred träffbild som skapas.

Problemet med detta förslag är egentligen inte att det innehåller en skattesänkning. Tvärtom skulle jag välkomna fler regeringsförslag med den ambitionen. Problemet är att det vi här ser är resultatet av en havereerad skattepolitik. Vi vet sedan tidigare att det fanns relativt ambitiösa planer på en inkomstskattereform som förre finansministern Åsbrink ville genomföra. Men den lades åt sidan av den nuvarande finansministern.

Där den förre finansministern åtminstone sade sig vilja försöka komma till rätta med en del av de många problem som finns i dagens skattesystem verkar Bosse Ringholm nöja sig med att delvis vilja kompensera för egenavgifter.

Vi har tidigare sett hur man från regeringshåll närmast desperat har försökt att minska de höga svenska skatternas förödande effekter på arbete, investeringar och sparande genom att bl.a. införa undantag för vissa kategorier människor i förmögenhetsbeskattningen. Nu är det tydligen dags att fortsätta lappandet av ett allt ihålligare skattesystem genom att införa ett nytt nätt litet undantag, denna gång för vissa utländska experter.

Vi moderater vill dock inte stå i denna klunga av aldrig så välmenande politiker som delar ut principlösa skattelättnader. Motiven bakom denna skattesänkning är inte att den enskilde ska få mer makt över sin vardag. Anledningen är snarare att de berörda utländska experterna har förmånen att vara så pass eftertraktade på en alltmer globaliserad arbetsmarknad att de alltid kan flytta om villkoren inte upplevs vara tillräckligt attraktiva.

Denna tes bekräftas av budgetpropositionen. Där står det: "Det är därför angeläget att upprätthålla en beredskap att vidta åtgärder inom områden som är särskilt känsliga för rörlighet över gränserna, samtidigt som det är viktigt att upprätthålla skatteuttaget på de skattebaser som inte uppvisar samma rörlighet".

Prot. 2000/01:37
30 november

*Beskattningsav
utländska
nyckelpersoner*

Regeringen agerar med förslaget om utländska experter helt i enlighet med denna strategi. Samtidigt har Riksskatteverket i dag fattat beslut om nya omräkningstal i fastighetstaxeringen. Det leder till taxeringsvärdesförändringar på 100 % i sydöstra Täby, över 100 % i södra Stockholm, 43 % i Luleå och 38 % i Umeå för att ta några exempel. Det är ett uttryck för konsekvensen av att slå vakt om svårörliga skattebaser.

Herr talman! Det är intressant att studera motiven för det föreliggande förslaget. Motivet för att vissa ersättningar ska vara skattefria är enligt propositionen följande: "Också arbetstagares utgifter till följd av att han eventuellt föredrar privata tjänster framför offentligt subventionerade eller helt avgiftsfria tjänster – t.ex. privatsjukvård och undervisning för barn i privatskolor – kan räknas till dessa utgifter. Genom att beakta dessa utgifter ges kompensation för den 'välfärdsförlust' i vid mening som är förbunden med att avstå från hemlandets förmåner."

Vilka slutsatser ska man dra av denna formulering? Är detta en öppning för att man ska kunna betala skatt efter hur man vill finansiera sin sjukvård eller undervisning? Det kunde ju vara intressant att få den aspekten belyst i dagens debatt. Den kanske är tillämplig också i andra sammanhang. I så fall vore det intressant att veta om majoriteten tycker att det här är bra eller dåligt.

Herr talman! Vi moderater vill sänka skatten för alla. Vi tror att alla i Sverige skulle må bra av att få bestämma lite mer över sin vardag, sitt eget liv och sina egna pengar, inte bara de utländska nyckelpersoner som berörs i den här propositionen.

Utöver de allmänna bristerna i regeringens lappa-och-laga-strategi har vi allvarliga invändningar mot denna proposition.

Den första är att den bryter mot principen om likabehandling i beskattning. Två personer, den ene svensk och den andre utländsk, med samma kompetens, samma erfarenheter och samma värde för arbetsgivaren behandlas olika efter skatt. Det tycker vi är fel.

Förslaget är dessutom utmanande för de svenskar som utför liknande arbeten hos samma eller andra arbetsgivare. Regeringens argumentation i propositionen om varför förslaget enligt deras mening inte bryter mot grundlagen och lagen om Ombudsmannen mot etnisk diskriminering är inte övertygande. Att särskilt gynna en grupp människor enbart på grund av deras etniska ursprung är de facto ett missgynnande av människor som inte tillhör samma grupp, oavsett gruppernas inbördes storlek.

Regeringen ger skattelindringar till en grupp individer på grund av deras betydelsefulla insatser för samhället. Här tycker jag att man har all anledning att ifrågasätta principen. Det blir inte lättare att motivera detta när man dessutom gör det omöjligt för svenskar att någonsin kunna få ingå i denna av socialdemokraterna särbehandlade grupp.

Det finns därför anledning att ställa några viktiga frågor till Lena Sandlin-Hedman i denna debatt.

Vilka signaler tror hon att detta ger till svenska experter och svenska företagsledare?

Men den allra viktigaste frågan är: Vilka åtgärder avser socialdemokraterna att vidta för att göra det intressant för svenska medborgare att utbilda och förkovra sig i avsikt att arbeta i ledande befattningar i Sverige inom svenskt näringsliv och i svensk forskning?

Herr talman! Vi moderater föreslår i stället att de personer av annan nationalitet som utför ett viktigt arbete i Sverige borde få sänkt skatt precis som alla andra som arbetar eller bor i Sverige. I stället för att lägga fram ett förslag om särregler för utländska nyckelpersoner borde regeringen ha dragit konsekvenserna av sitt erkännande av att de höga skatterna är ett problem för Sverige och föreslagit en sänkning för alla oavsett medborgarskap.

Vad vi nu riskerar att få är ett undantagens och avdragens skattesystem där den med särskilda möjligheter, kontakter, kunskaper och kompetens ges möjlighet att få lägre skatt. På det här sättet kommer vårt skattesystem att alltmer likna det vi hade på 70- och 80-talen och som på goda grunder kritiserades.

I stället för den Åsbrinkska fortsättningen på den stora skattereformen verkar vi ha fått den Ringholmska reträtten, i stället för ett steg mot framtiden ett återtag till forntiden.

Sverige behöver ett skattesystem som är enkelt, enhetligt och rättvist. Detta ställer krav på likformighet i skattesystemet och att reglerna inte leder till att grupper diskrimineras eller till allt större kontroll- och grändsdragningsproblem. Det vi vill göra i stället är att genomföra en stor inkomstskattereform som bl.a. syftar till att på sikt helt avskaffa den statliga inkomstskatten.

Där regeringen med dagens förslag vill särbehandla och krångla till det, vill vi förenkla och göra det möjligt för alla att leva på sin lön, såväl vanliga inkomsttagare som utländska och svenska experter som arbetar i Sverige.

Återigen ser vi avgörande skillnader mellan regeringens politik och den politik vi moderater vill föra.

Herr talman! Jag inser att det är ett problem för den rödgröna majoriteten att verkligheten springer ifrån dem och deras politik. Det är glädjande att vissa av majoritetens företrädare vågar erkänna detta, som till exempel Vänsterpartiets Siv Holma. Det hon sade i kammaren under finansdebatten den 22 november var: "Det är klart att man också måste ta hänsyn till hur det ser ut i omvärlden för att klara av saker och ting." Hon kanske kan ha lite svårt att försvara förslaget om expertskatten, "eftersom den principiellt sett inte går ihop med vad jag tycker".

Det ska bli intressant att se om Marie Engström i dagens debatt instämmer i att förslaget inte är bra, och hur hon i så fall förklarar att hon ändå ställer upp på det.

Men vad Siv Holma och övriga i majoriteten också måste inse är att felet inte ligger i hur verkligheten ser ut, utan att felet ligger just i vad de själva faktiskt tycker. Det är den rödgröna politiken och de höga skatterna som skapar problemen och det är denna den egna röran som måste städas upp.

Herr talman! Jag vill till slut ta upp utskottsmajoritetens förslag avseende den s.k. skadliga skattekonkurrensen. Utskottet föreslår ett tillkännagivande till regeringen med anledning av en motion från Birger Schlaug. I motionen skriver Birger Schlaug att det är olyckligt att länder inom EU konkurrerar genom att erbjuda skattefrälse för experter.

Utskottsmajoriteten skriver att det är viktigt att Sverige vid en översyn av uppförandekoden arbetar för att även skadlig skattekonkurrens som avser löntagare behandlas.

Först ställer majoriteten således upp på regeringens förslag om sänkt skatt för vissa, sedan samlar man ihop sig till ett tillkännagivande där man talar om att det rör sig om skadlig skattekonkurrens, och man beställer en översyn i samband med uppförandekoden. Är det någon som tycker att detta är motsägelsefullt? Jag tycker det, i alla fall.

Samtidigt har jag anledning att tro att detta är en positionsförändring. Därför vill jag fråga om detta tillkännagivande är förankrat i kanslihuset. Om så är fallet, är avsikten att frågan på förslag av finansministern ska läggas fram för EU-nämnden? Jag bedömer att det är väldigt ovanligt, herr talman, att riksdagen på det här viset i ett utskottsbetänkande beställer en positionsförändring hos regeringen. Normalt sett brukar det ju gå till så att den typen av positionsförändringar läggs fram inför EU-nämnden. Det är onekligen så. I sin motion påpekar ju också Birger Schlaug att regeringen inte har tagit upp det. Det är därför han har skrivit motionen.

Det här har samtliga partier utom Moderaterna gått på. Jag är överraskad över detta, och konstaterar att det är en nyhet som är värd att diskutera. Utskottsmajoritetens företrädare ska senare få chansen att klara ut huruvida den här positionsförändringen är förankrad eller inte.

Anf. 145 HELENA HÖIJ (kd):

Herr talman! Det betänkande vi nu debatterar handlar om att låta utländska experter och andra nyckelpersoner undanta 25 % av sin lön från beskattning. Är detta klokt, kan man fråga sig.

Ja, man kan å ena sidan hävda att i en global ekonomi där företag, kapital och kompetens rör sig över nationsgränserna så tvingar oss konkurrensen om arbetskraft med speciell kompetens – i kombination med våra höga skatter – till särskilda lösningar för den här gruppen.

Många forsknings- och utvecklingsenheter och företag, inte minst inom den s.k. nya ekonomin, som är beroende av personer från utlandet i olika projekt, måste naturligtvis räkna efter vad den totala kostnaden för en anställd blir, och överväga att lägga verksamheten i andra länder. I Sverige utgör så mycket som 45 % av den totala kostnaden för en anställd skatt.

På samma sätt som regeringen tidigare befriat 17 av landets 18 aktiemiljardärer från förmögenhetsskatt, för att de inte ska flytta utomlands och ta sitt kapital med sig, kan vi genom att sänka skatten för utländska experter bidra till att olika verksamheter förläggs här och till att vi kan attrahera kompetens utifrån. Regeringens bedömning är att ungefär 400 personer kommer att omfattas av skattelättnaderna.

Å andra sidan är detta knappast en långsiktig lösning, eller en lösning som ter sig särskilt attraktiv för alla svenska experter och nyckelpersoner som inte omfattas av skattelättnaderna. Svaret på frågan om det är klokt ur ett långsiktigt perspektiv att skapa särskilda lättnader för en liten grupp människor, oavsett vilken grupp vi pratar om, måste bli nej.

Därför, herr talman, har Kristdemokraterna med anledning av regeringens proposition motionerat om att riksdagen ska lägga fast att vi successivt behöver sänka skatten på arbete. Det gäller för alla.

Som jag nyss antydde är den här särlösningen en utmaning för alla svenskar som satsar på utbildning och yrkeskarriär. De åtgärder som krävs, inte bara för att locka hit, utan inte minst för att behålla företag,

kapital och kompetens i Sverige är inte en rad krångliga särregler och undantag utan ett generellt sänkt skattetryck, inte minst genom sänkta inkomst- och kapitalskatter. Jag skulle särskilt vilja nämna behovet av att avskaffa den s.k. värnskatten – den skatt som direkt slår mot den typ av arbetskraft som vi här diskuterar.

Förslaget om lägre skatter för en viss grupp är ett av många bevis på att Sveriges höga skattetryck är omöjligt att upprätthålla, och jag beklagar att utskottets majoritet inte vill inse detta.

Med detta, herr talman, vill jag yrka bifall till reservation 5 under mom. 2.

Anf. 146 ROLF KENNERYD (c):

Herr talman! De särregler för utländska nyckelpersoner som i det här betänkandet tillstyrks är en främmande fågel i det svenska skattesystemet.

Reglerna frångår de principer som gäller och bör gälla, nämligen att reglerna ska vara enkla, enhetliga och rättvisa. Vi anser att de principerna ska gälla även framgent.

Förslaget om att 25 % av lönen ska undantas från beskattning och från skyldigheten att betala sociala avgifter leder till att skattesystemet blir olikformigt och behandlar individer med likartade arbets- och löneförhållanden på ett olikartat sätt.

I sin tur innebär detta att svenska experter och kolleger indirekt diskrimineras i förhållande till sina utländska kolleger. Dessutom ökar gränsdragnings- och kontrollproblematiken.

Nej, herr talman, den här främmande fågeln bör inte släppas in i det svenska skattesystemet. Vi yrkar därför avslag på propositionens förslag i den här delen. Jag yrkar därför bifall till reservation nr 3.

Låt mig kort tillägga att när det gäller sänkta inkomstskatter är vår uppfattning att dessa i första hand ska riktas till människor som har låga och normala inkomstlägen. Det är också i dessa inkomstlägen, alltså i de låga och normala, som de stora marginaleffekterna finns; de som Helena Höij vill åtgärda genom att i första hand ta bort den s.k. värnskatten.

Detta hade vi tillfälle att debattera här i kammaren för en tid sedan, och vi lär säkert återkomma till detta. Jag tycker att det är värdefullt att i den här debatten, som har kommit att röra sig inte bara om det vi diskuterar i dag, utan ett vidare fält av skattepolitiken, markera att vår uppfattning är alldeles klar. Det är de som bäst behöver inkomstskattesänkningar som ska ha dem framöver.

Anf. 147 JOHAN PEHRSON (fp):

Herr talman! Vi ska nu debattera förslaget om att sänka inkomstskatten för kvalificerade löntagare. Socialdemokratiska företrädare kommer kraftfullt att argumentera för att det är viktigt att Sverige sänker skatteuttaget på experter, forskare och andra nyckelpersoner. Det är personer som vi måste locka till oss för att vi ska kunna säkra en långsiktigt hållbar tillväxt. Det är genom att vi utvecklar arbetstillfällen med högt kunskapsinnehåll i Sverige som vi säkrar välfärden. Problemet är dock att de skattesänkningar som vi diskuterar gäller endast utländska medborgare men att vi debatterar dem i Sveriges riksdag.

Prot. 2000/01:37
30 november

*Beskattning av
utländska
nyckelpersoner*

För att råda bot på allvarliga svårigheter med att locka hit och behålla kompetent personal i Sverige har regeringen alltså presenterat ett förslag till skattelättnad för s.k. utländska experter. Av förslaget, som en gång bordlagts av utskottet, framgår att utländska experter, forskare och företagsledare som arbetar tillfälligt i Sverige ska få lägre skatt. Bara 75 % av lönen ska beskattas och beläggas med sociala avgifter. Också vissa ersättningar föreslås bli skattefria för dessa utländska experter.

Motivet är att nyckelpersoner inte på grund av hög skatt ska dra sig för att verka i vårt land. Företag och universitet antas på detta vis få hjälp att locka till sig goda förmågor. Det är bra att regeringen erkänner att Sverige har bristande konkurrenskraft när det gäller det internationellt lätttrörliga humankapitalet. Som jag sagt ska skatteförmånen enligt regeringen göra det lättare att rekrytera. Det är lätt att instämma i den prognosen. Självklart kommer Sverige att bli mer attraktivt för de ca 400 kvalificerade arbetstillfällen som det rör sig om. Bara 400 – så snäva är reglerna.

Frågan är dock om inte denna slutsats borde leda regeringen till att även se över skatterna för svenska experter och för svenskt kunnigt folk. Det framstår som ett mysterium att regeringen inte tar sitt förnuft till fånga och även lägger fram ett förslag om t.ex. sänkta marginalskatter på bredare front, i likhet med det som så gott som varenda socialdemokratisk f.d. skattepolitiker i dag anger sig stå för. Sänkta marginalskatter är en stor utmaning och en viktig reform för att Sverige ska kunna stå starkt på lång sikt. Det brukar man säga sedan man har lämnat Regeringskansliet eller riksdagen.

De dynamiska effekterna av att tiotusentals människor finner Sverige mer attraktivt att leva och arbeta i har vi kanske underskattat. Då detta förslag trots allt är nödvändigt i det korta perspektivet för flera viktiga näringar och forskningsverksamheter, kommer Folkpartiet att välja att acceptera denna extrema lösning, dock under protest, eftersom den diskriminerar svenska experter och annat kunnigt svenskt folk.

Dessutom måste man fråga sig om inte regeringen nyligen avvisat tankarna på positiv särbehandling. Det gäller av någon konstig anledning inte mina värderade kolleger och socialdemokrater i skatteutskottet. Där är det okej med positiv särbehandling.

Jag ska också nämna något om den skattekonkurrens som finns i Europa. Utskottets vice ordförande Carl Fredrik Graf tog upp frågan om lojal och illojal skattekonkurrens. Som jag ser det ska alla skattefråsen motverkas, och det är något som man bör se över även inom EU. Det är en helt annan sak än de låga marginalskatter som vi kan se i andra länder. Det är någonting som Folkpartiet visserligen har synpunkter på, men det är något positivt och inget som vi vill motverka. Lojal skattekonkurrens är bra, illojal är dålig.

Avslutningsvis yrkar jag bifall till reservation nr 6.

Anf. 148 BIRGER SCHLAUG (mp):

Herr talman, ni som lyssnar här nere och ni som lyssnar där uppe! Man kan ha ganska många uppfattningar om den här propositionen från regeringen, och det finns mycket som man kan kritisera i den. Jag skulle om det här betänkandet vilja säga: "Härtill är jag nödd och tvungen",

eftersom situationen inte minst i Europa ser ut på ett speciellt sätt. Flera andra länder agerar på samma vis, och det är inte bra.

Jag instämmer i en del av de principer som Carl Fredrik Graf och även andra på den borgerliga sidan skisserar. Det är inte en speciellt lysande ordning att ha höga skatter på arbete och höga arbetsgivaravgifter. Det är ett av skälen till att vi i vårt parti driver kravet på en grön skatteväxling väldigt hårt. Denna får dock genomföras stegvis, och innan den har slagit igenom får man acceptera vissa akuta åtgärder. Jag ser det här som en akut nödåtgärd, inte som en långsiktig lösning.

Jag reagerar också lite grann mot flera av de borgerliga talarna som säger att folk inte vill vistas i Sverige enbart beroende på att skatterna är höga. Jag tror inte att Sverige någonsin vare sig kan eller ska konkurrera med extremt låga skatter. Vi måste konkurrera med annat: en bra skola, en bra vård, en bra miljö och ett samhälle som inte har så mycket av konflikter. Vi ser att konflikter mellan rika och fattiga tenderar att öka både i Europa och i övriga delar av världen, vilket leder till oro och mycket annat. Ett land som Sverige ska kanske försöka konkurrera med livskvalitet.

I övrigt delar jag Centerpartiets uppfattning att skattesänkningar som görs principiellt inriktas på låg- och medelinkomsttagare.

Att införa sänkt skatt på utländska nyckelpersoner är, som sagt, långsiktigt en tveksam åtgärd. Jag uppfattar det inte som långsiktigt. Vi får väl pröva det här, inte minst beroende på att ett antal socialdemokratiska regeringar i Europa har infört principen om sänkt skatt för nyckelpersoner. Vi befinner oss i en svår situation.

Jag är dock väldigt glad över att utskottets majoritet har gått Miljöpartiet till mötes och stött min motion om att regeringen ska uppmanas att ta initiativ inom EU för att få stopp på dessa ”konkurrerande dumheter”. Det ska ske som en del av det mellanstatliga samarbetet. Jag tycker att det här är en bra och viktig markering. Jag delar inte moderaternas ilska över att riksdagen kan ta ett sådant beslut, som är en liten spark i baken på regeringen. Det gäller här att agera. Det är utmärkt och ger en bättre förankring än ett beslut i Sveriges riksdag i denna fråga.

Det har varit dåligt med sådana här initiativ både från Sverige och från andra länder i EU. Det framgick vid en EU-information i skatteutskottet att det faktiskt inte tagits några sådana initiativ, även om frågan varit uppe i den s.k. skattepolitiska gruppen för ganska många år sedan. Nu ska det alltså bli en ändring. Regeringen tvingas nu aktivt ta frågan på allvar i stället för att bara spela med i den illojala skattekonkurrensens nyliberala cirkus. Det är alldeles utmärkt.

Att skapa skattefrälsen är ju inte långsiktigt hållbart. Vi har historiska exempel på sådana. Också i gamla kommunistiska diktaturer skapade man skattefrälsen. Den som i vissa av dessa diktaturer var medlem i partiet fick lägre skatt. EU-byråkrater som är anställda av EU-kommissionen slipper betala nationella skatter och får i stället betala en speciell och oftast lägre EU-skatt.

Sådana frälsen är inte bra, men när fick vi höra moderaterna ifrågasätta EU-frälset? Det vore roligt att få höra. När hörde vi förresten Vänsterpartiet, på den tiden när det var kommunistiskt, ifrågasätta det synsätt som kommunisterna i öststaterna hade?

Prot. 2000/01:37
30 november

*Beskattning av
utländska
nyckelpersoner*

Utländska nyckelpersoner ska nu alltså få sänkt skatt när de jobbar i Sverige. Det gäller dock inte alla utländska nyckelpersoner. De utländska medborgare som tidigare vistats i Sverige som flyktingar kan nämligen inte komma i fråga för skattelindringar, inte ens efter att under en ganska lång tid ha vistats i sitt hemland. Förslaget bygger på att man inte ska få sänkt skatt om man har varit bosatt eller vistats stadigvarande i Sverige under de senaste fem kalenderåren.

Detta innebär att de som har arbetat för mänskliga rättigheter i en diktatur, blivit förföljda, tvingats fly, hamnat i Sverige under några år och flyttat tillbaka till sitt hemland, kanske sedan diktaturen har fallit, får en sämre behandling än de som inte tagit samma ansvar för demokratiutvecklingen i sitt eget land. Det här synes mig vara fullständigt oacceptabelt, och Miljöpartiet har krävt en förändring på denna punkt.

Vi har i skatteutskottet fått medhåll från Folkpartiet och Kristdemokraterna. De har uppenbarligen en etisk hållning i frågan när de sett konsekvenserna, vilket är bra. Förmodligen kommer också ett annat parti att ansluta sig. Men resten? Jag har inte hört någonting från Centerpartiet, Moderaterna eller Socialdemokraterna.

Med anledning av detta yrkar jag bifall till reservation 2.

När jag skrev min motion som handlar om denna fråga med krav på undantag för flyktingar, dvs. att man ska ha kunnat vara flykting i Sverige och ändå kunna räknas som nyckelperson och få den här fördelen, kunde jag inte drömma om att en majoritet skulle säga nej, att en majoritet vill diskriminera dem som kämpat för demokrati och mänskliga rättigheter och för icke-diskriminering i Irak, Kuba eller i andra länder när vi alla så vackert talar om vikten av att stödja människors kamp för fri- och rättigheter.

Av historien kan vi lära. Om den här lagstiftningen hade gällt på 70-talet hade alla de chilenare som flydde till Sverige och vars flykt underlättades av en svensk ambassad diskriminerats jämfört med de chilenare som stödde regimen. Hade den här lagstiftningen gällt under Sovjettiden hade demokratikämpar diskriminerats jämfört med regimen medlöpare.

Jag tror att var och en ser det absurda i en lagstiftning som gör att de som kämpat för sina liv och mänskliga rättigheter, för allt det som vi tar för givet i vårt eget land, ska behandlas sämre än andra. Går vi tillbaka till 40-talet borde var och en kunna räkna ut vad som hade hänt då om denna lagstiftning hade gällt. Kanske beror det här synsättet från regeringen på att det är Finansdepartementet som kommer med förslaget. Kanske beror det på att skattepolitik ses som någonting isolerat från allt annat. Kanske beror det på att flyktingar av kött och blod inte riktigt finns i skattejuristers och skattepolitikers värld – vad vet jag.

Begreppet flykting finns inte i skattelagstiftningen, har jag fått höra som ett argument mot att man inte kan göra undantag för flyktingar. Begreppet flyktingstatus finns inte heller i skattelagstiftningen, som om det vore viktigare med dessa begrepp än att se till människor av kött och blod som har kämpat för demokrati och mänskliga rättigheter, människor till vilka vi säger: *Sorry* att ni råkat fly till Sverige. I det här fallet är ni diskriminerade jämfört med dem som var medlöpare.

Hur ska Göran Persson, statsministern, kunna försvara detta? Är Göran Persson villig att skriva under och försvara att skattetekniska detaljer väger tyngre än kampen för mänskliga rättigheter? Vad var alla vackra

ord under Förintelsekonferensen värda om man i nästa sekund fattar beslut som medför att de som flydde gaskamrarna diskrimineras jämfört med dem som ville skicka dit dem? Det är faktiskt konsekvensen av detta. Jag ser att några från olika partier skrattar lite hånfullt åt detta. Det är faktiskt så att demokrati inte är vunnen i Europa för evigt. Demokrati är inte vunnen för världen i övrigt. Vi kan se flera gaskammare i världen. Det är ingenting att skratta åt. Det är definitivt ingenting att skratta åt när man ena dagen står i talarstolen och talar vackert om mänskliga rättigheter och demokrati och säger att man vill hjälpa och understödja människor i länder som har diktatur och i nästa säger att det i skattelagstiftningen inte finns någonting som heter flyktingar.

Jag yrkar bifall till reservation 2.

Anf. 149 CARL FREDRIK GRAF (m) replik:

Herr talman! Några reflexioner och klarlägganden. Jag hade ingen värdering när jag konstaterade att utskottet ger ett tillkännagivande till regeringen. Även om tillkännagivandet i det här fallet var fel kan jag tycka att det är bra att utskottet tar den här typen av initiativ i olika EU-frågor. Det har jag absolut ingenting emot. Det anmärkningsvärda är att det har gått tämligen obemärkt förbi och att det inte har hanterats parallellt i EU-nämnden. Min fråga – och den återkommer jag till när Lena Sandlin-Hedman går in på banan – gällde mera om det här var förankrat i Regeringskansliet.

Synen på EU-skatter är kristallklar från vår sida. Skattepolitiken ska vara nationell. Det innebär t.ex. att EU-parlamentariker, svenska sådana, ska betala sin inkomstskatt i Sverige och tyska parlamentariker i Tyskland. Det är vår syn.

Vi har den principiella hållningen att har vi yrkat avslag på en proposition i dess helhet deltar vi inte i besluten i dess olika delar, utan avslaget är det som gäller.

Anf. 150 BIRGER SCHLAUG (mp) replik:

Herr talman! Jag talade inte när det gäller skattefråse i första hand om EU-parlamentarikerna, för det gäller inte riktigt än, utan jag talade om EU-tjänstemännen som är anställda av EU-kommissionen, modell Linda Steneberg.

Anf. 151 JOHAN PEHRSON (fp) replik:

Herr talman! Jag tycker, med anledning av den gemensamma reservationen, att Birger Schlaug drar lite väl hårda växlar. Jag har lyssnat på våra värderade kolleger i skatteutskottet. De har ingen avsikt att på något sätt stämpla ut flyktingar när det gäller att få den här möjligheten, det extrema undantaget. Det handlar snarare om att man kanske bedömt att det inte skulle röra sig om så många människor. Jag har fullt förtroende för att vi och utskottet, om problemet dyker upp, kommer att agera. Där emot vill jag understryka att både jag och Birger Schlaug är så klarsynta att vi redan nu vill vidta ett förtydligande, att även flyktingar ska omfattas av detta. Jag tycker att Birger Schlaug lite ska hålla tillbaka dessa enorma misstänkliggöranden.

Prot. 2000/01:37
30 november

*Beskattnings-
utländska
nyckelpersoner*

Anf. 152 BIRGER SCHLAUG (mp) replik:

Herr talman! Nej, jag tänker inte göra det därför att det argument som jag fått inte minst från regeringen är att begreppet flykting inte finns i skattejuridiken. Jag tycker att det är ett dåligt argument, ett ohållbart argument. Vi kanske kan få bättre argument när den socialdemokratiska företrädaren kommer upp här.

Johan Pehrson säger att det inte är skatteutskottets avsikt. Nej, men frågan har ju diskuterats. Vi är väl medvetna om att situationen kan uppstå. Det har Folkpartiet, vi och Kristdemokraterna förstått. Jag tror att förståndsgåvorna är väl så goda hos de andra partierna. Så det är ett medvetet beslut. Av tekniska skäl säger man att flyktingar inte får undantas.

Johan Pehrson säger att det inte är så många. Det tycker jag är irrelevant. Det är principen det handlar om. Där tror jag att vi egentligen är överens. Om det dyker upp kan vi hantera frågan, säger Pehrson. Men problemet är att det kanske inte dyker upp därför att de som har varit flyktingar i Sverige blir utsorterade redan innan anställningsintervjun därför att de inte har den här chansen. Det är det som är problemet. De kanske inte dyker upp därför att de blivit utsorterade innan de kan dyka upp.

Anf. 153 JOHAN PEHRSON (fp) replik:

Herr talman! Vi är överens om principen. Det är lite konstigt att ta replik för vi står på samma reservation. Jag tyckte att det var lite grov retorik, och det är mest det jag gick på.

Det senaste Schlaug sade är inte riktigt korrekt. Det är ju individerna som får skattelättnader. De avgör själva om de vill söka anställning i vårt land. Om de bedömer att de får betala mycket mer skatt än någon annan kollega har det ingenting med själva ansökningsförfarandet att göra. Det ligger på individbasis.

Anf. 154 BIRGER SCHLAUG (mp) replik:

Herr talman! Jo, men det gör också att arbetsgivaren tjänar på det, för man slipper betala sociala avgifter.

Anf. 155 LENA SANDLIN-HEDMAN (s):

Herr talman! De svenska bolagsskattereglerna är internationellt sett konkurrenskraftiga. Den låga svenska bolagsskatten och ett väl utvecklat skatteavtalsnät gör Sverige till ett intressant investeringsland. Vi kan i dag se att direktinvesteringarna till Sverige från andra länder är större än till övriga EU-länder.

Några av våra grannländer har infört en lagstiftning som tar hänsyn till de problem som kan uppstå vid tillfälliga anställningar av utländsk personal. Våra grannländers lagstiftning kan för oss i Sverige innebära att de länderna ter sig mer attraktiva när internationella företag väljer land för nyetablering. Det är viktigt att inte svenska skatteregler gör att det lönar sig för företag att förlägga verksamheter i andra länder.

I enskilda fall, där utländska medborgares inkomster beskattas i Sverige, kan det finnas skäl att medge undantag. Det handlar om när den enskilde inte får del av det svenska välfärdssamhället. De förmåner som motiverar nivån på det svenska skatte- och avgiftsuttaget kommer i

många fall inte utländska nyckelpersoner till del under deras tillfälliga vistelse i Sverige.

Utskottsmajoriteten menar, liksom regeringen, att högt kvalificerade utländska nyckelpersoner som arbetar i Sverige under en kortare period ska kunna få vissa skattelättnader. Syftet med detta är naturligtvis att underlätta för företag i Sverige att rekrytera spetskompetens och öka utbytet med andra länder. Det här är alldeles särskilt viktigt för små tillväxtföretag.

Vi vet att många personer med spetskompetens har en mycket stark förhandlingsposition i dag. De kan kompensera sig för ett lands höga skatter genom att kräva att nettolönen blir densamma som i länder med lägre skatter och socialavgifter. Deras starka förhandlingsposition leder till att det blir företagen som får bära stora kostnader för att kunna ta del av den mycket specifika kompetens som den här personen besitter och som företaget behöver.

Det förslag till skattelättnad som nu utskottsmajoriteten ställer sig bakom är utformat för att gynna företag som rekryterar högt kvalificerade utländska nyckelpersoner som det är svårt att rekrytera i Sverige.

Herr talman! Förslaget som riksdagen i dag har att ta ställning till innebär att utländska högt kvalificerade personer ska kunna få en skattefri lönedel på 25 % under högst tre år. Vissa ersättningar från arbetsgivaren för utgifter som är relaterade till den tidsbegränsade vistelsen i Sverige eller som har föranletts av flytten hit undantas också från beskattning. För att ersättningen för utgifterna ska vara skattefri krävs det att den motsvarar arbetsgivarens faktiska kostnader.

Det krävs naturligtvis också att de personer som ska kunna tillämpa dessa bestämmelser har en särskild kompetens. En annan förutsättning för att reglerna ska tillämpas är att personen inte är svensk medborgare och att personen inte har varit bosatt eller stadigvarande vistats i Sverige under de närmast föregående fem kalenderåren innan det tillfälliga arbetet påbörjades.

Herr talman! Professor Stefan Svallfors vid sociologiska institutionen vid Umeå universitet har genom omfattande forskning pekat på det starka förtroendet som finns för den skattefinansierade svenska välfärdsstaten. Svallfors visar i sin forskning på att en påfallande stor majoritet vill ha en gemensam finansiering över skattsedeln, och han slår fast att det i stort sett saknas stöd för olika former av avgiftsfinansiering. Vi har alltså lätt att motivera höga inkomstskatter i Sverige, och vi har en stor acceptans för höga inkomstskatter hos dem som stadigvarande bor i vårt land och som tar del av välfärdssamhället.

Men det är däremot svårare att motivera höga skatter för utländska medborgare som inte har för avsikt att stanna mer än ett par år i vårt land. De människorna får ju inte del av vår generella välfärd, vår fria utbildning, vår goda vård och omsorg och våra trygghetssystem.

Regeringens förslag om en skattelättnad för personer med spetskompetens under en treårsperiod är faktiskt ganska logiskt. De här människorna tar inte del av den svenska välfärden. Därför ska de inte heller behöva vara med och finansiera den till 100 %. För personer som väljer att stanna i Sverige i mer än tre år försvagas argumenten att de inte får del av den svenska välfärden. Därför är det också ganska logiskt att skattelättnaden upphör efter tre år.

Prot. 2000/01:37
30 november

*Beskattningsav
utländska
nyckelpersoner*

Herr talman! Att de svenska nettolönerna är lägre än i många andra länder är även det ganska logiskt. I vårt land behöver ju inte nettolönerna räcka till lika mycket som i andra länder. Vår gemensamma finansiering av grundläggande nyttigheter gör ju att vi själva, privat, inte behöver använda nettolönen till detta.

Ett ganska tydligt exempel på det är vår offentligt finansierade utbildning. Finansiering av våra barns skolgång är en "icke-fråga" i vårt land. I många andra länder, t.ex. USA, är barnens skolgång en av de absolut största privatekonomiska frågorna. Man börjar tidigt planera och spara till barnens utbildning. Vissa familjer har naturligtvis bättre förutsättningar att ge till sina barn än andra, vilket i sin tur avspeglas i olika socialgruppers utbildningsnivå och därför också befäster klassamhället.

Jag har själv erfarenhet av hur stor frågan om finansieringen av barnens skolgång är i USA. Jag bodde under en period i slutet av 80-talet och början av 90-talet i USA, hos en amerikansk medelklassfamilj. Innan familjen bestämde sig för att skaffa ett andra barn hade man långa, ingående samtal om ifall, och i så fall hur, man skulle ha möjlighet att finansiera ett andra barns skolgång. För mig, med svensk utgångspunkt, var detta en väldigt märklig diskussion – men den var också väldigt lärorik. Jag förstod styrkan och grunden i den svenska modellen på ett helt annat sätt än tidigare.

Herr talman! Jag sade inledningsvis att det är viktigt att inte svenska skatteregler gör att det lönar sig för företag att förlägga verksamheten i andra länder. Våra grannländers lagstiftning om skattelättnader för utländsk spetskompetens gör att det finns anledning att se över vår lagstiftning just på det området.

Men jag vill betona att det är fel att tro att Sverige alltid har höga skatter på arbete i en internationell jämförelse. Om vi t.ex. tittar på OECD:s jämförelse av marginalskatten för medelinkomsttagare i olika länder kan vi snabbt konstatera att Belgien, Tyskland, Finland, Irland, Österrike, Italien och Frankrike har högre marginaleffekt av inkomstskatt, arbetsgivaravgifter och egenavgifter som andel av arbetskraftskostnaden än vad vi har i Sverige.

Herr talman! Som vanligt slår högern i sina reservationer och särskilda yttranden på stora trumman för att vi måste erkänna att skatten är ett konkurrensproblem. Skattetrycket måste sänkas väsentligt eftersom det ger negativa effekter på svensk ekonomi i stort, skriver de.

Jag har lite svårt för snacket om skattetryck. Jag pratar hellre om skattekvot eller skattenivå. Men okej, jag skulle kunna sträcka mig till att säga "skattetryck" om man med det menar att det är ett härligt tryck i skatterna eftersom de skapar så bra välfärd! Beträffande påståendet att skatterna skulle ge en negativ effekt på den svenska ekonomin vill jag bara uppmana mina kolleger på högerflanken att lämna den tomma retoriken och komma tillbaka till verkligheten. Det går bra för Sverige – bättre än för många andra länder. Och det är mycket tack vare vårt moderna skattesystem.

Herr talman! Med detta vill jag yrka bifall till utskottets hemställan i betänkandet i dess helhet och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 156 CARL FREDRIK GRAF (m) replik:

Herr talman! I sitt inlägg svarade inte Lena Sandlin-Hedman på några av de frågor som jag tog upp i mitt anförande. Jag ska därför upprepa ett par av dem, och först göra en kommentar.

Lena Sandlin-Hedman öppnade faktiskt för att det på något sätt är fritt för vissa människor att välja olika sjukvårdssystem. Men vad jag förstår är det så att om man är expert och kommer från ett annat europeiskt land så har man samma rättigheter att få del av den svenska sjukvården, skolan osv. som svenska medborgare trots att man betalar en lägre skatt. Det finns ju ingen koppling mellan den lägre skatten och att man får mindre rättigheter i Sverige under den tid man vistas här. Den argumentationen haltar alltså.

Jag frågade vilka åtgärder Socialdemokraterna avser att vidta för att skapa förutsättningar för att svenska medborgare ska kunna arbeta i Sverige på samma villkor som utländska medborgare. Det fick jag inget svar på.

Nästa fråga är: Hur motiverar Lena Sandlin-Hedman att två personer med samma jobb, samma kompetens, samma arbetsgivare och samma lön ska betala olika skatt?

Jag undrar också vad den principiella skillnaden är mellan det system som gör att utländska företag får lägre skatt än inhemska som man tillämpat på Irland och det förslag som gör att utländska enskilda personer får lägre skatt än motsvarande inländska medborgare. Jag skulle vara tacksam om Lena Sandlin-Hedman ville lägga ut principerna för hur hon har tänkt när hon bestämde sig för att yrka bifall till det här förslaget.

Anf. 157 LENA SANDLIN-HEDMAN (s) replik:

Herr talman! Carl Fredrik Graf har missat hela poängen med hur vi ser på det här betänkandet. För mig är skatter och välfärd två sidor av samma mynt. Utländska experter som kommer hit får inte del av den svenska välfärden under den korta period som de är här. Då tycker jag inte heller att de ska behöva betala för den.

Jag förstår vad Carl Fredrik Graf menar när han säger att vi har vissa överenskommelser inom Europeiska unionen. Men i grund och botten är det så att de människor som kommer från ett annat land har ett annat välfärdssystem, ofta med privata inslag. Dessa människor har, fram till den dag de kommer till Sverige, finansierat den delen med privata medel eller med andra välfärdssystem. När de sedan vistas en kortare period i Sverige blandar man välfärdssystem. Det är klart att de har rätt till pension under den korta period de är i Sverige, men den blir ett komplement till den ursprungsmodell som finns i det land som de kommer ifrån. Därför tycker jag inte att Carl Fredrik Grafts argumentation håller.

Han frågar vad vi ska göra för att locka ungdomar att studera och bedriva verksamhet i Sverige och jobba i svenska företag i dag. Jag tycker att vi har en väldigt god politik på det området. Internationella bedömare visar att Sverige är ett land som har väldigt god utbildning och forskning och väldigt goda tillväxtpotentialer.

Innan min repliktid är slut vill jag ta chansen att svara på en av de frågor som Carl Fredrik Graf ställde i sitt anförande. Det handlar om förankringen av det tillkännagivande som utskottsmajoriteten står bakom. Vi har en djup förankring av det tillkännagivandet i Finansdepar-

tementet, men det är ju inte det som är viktigt, Carl Fredrik Graf. Det som är viktigt är ju vad vi här i Sveriges riksdag tycker. Vi tycker att vi ska ge detta till känna, och då gör vi det. Sedan är faktiskt förankringen i Finansdepartementet underordnad detta.

Anf. 158 CARL FREDRIK GRAF (m) replik:

Herr talman! Rebellerna i Lena Sandlin kom ju fram här på slutet. Hon struntar i vad Finansdepartementet tycker. Här är det vi som bestämmer. Jag ser fram emot att samma rebellister finns kvar i den socialdemokratiska utskottsmajoriteten när vi ska ta utskottsinitiativ om sänkt fastighetskatt. Det gläder jag mig redan nu åt.

Det finns ingenting i den här lagstiftningen som förbjuder de utländska experterna som vistas i Sverige under tre år att sätta sina barn, om de har några sådana, i svenska skolor eller utnyttja svensk sjukvård. Jag tycker att resonemanget haltar.

Nu upprepar jag mina två frågor igen, Lena Sandlin. Nu finns det en chans kvar att svara på dem. Hur motiverar Lena Sandlin att två personer med samma jobb, samma kompetens, samma arbetsgivare och samma lön ska betala olika skatt? Vilken är den principiella skillnaden mellan att utländska företag får lägre skatt än inhemska på det viset som tillämpades på Irland och detta förslag där utländska enskilda personer får lägre skatt än, i det här fallet, svenska medborgare?

Anf. 159 LENA SANDLIN-HEDMAN (s) replik:

Herr talman! Jag tycker att jag mycket grundligt gick igenom detta i mitt anförande. Hur kan man motivera att två människor med samma jobb betalar olika skatt? Utgångspunkten för detta är just att skatt och välfärd är två sidor av samma mynt. Om man bor i Sverige och tar del av den svenska välfärden, ska man också vara med och solidariskt finansiera den svenska välfärden. Om man vistas som utländsk expert i vårt land under ett par år, har man oftast ett annat välfärdssystem i grunden, ofta med privata lösningar där man själv redan har betalat. Det är inte rimligt att man ska ha samma skatteuttag för dessa människor. De kommer att befinna sig i vårt land i högst tre år med den här skattelättnaden. Vi kommer att beskatta deras lön till 75 %. Jag ser ingenting konstigt i det.

Eftersom detta är den sista repliken med Carl Fredrik Graf vill jag också kommentera lite grann av det han sade i sitt inledningsanförande. Jag måste säga att det är ganska trööstlöst att höra Moderaternas gamla raspiga skiva börja spela igen. Det är samma gamla skattevals som de alltid har dragit. Det är samma visa år ut och år in. Skattetrycket är för högt, och det är orsaken till att det går dåligt för Sverige. Men jag undrar om ni verkligen tror på det själva i dag.

I jämförelse med andra rika länder går det väldigt bra för Sverige. Vi har högre tillväxt, högre sysselsättning, lägre arbetslöshet, lägre inflation och starkare statsfinanser än flertalet länder med lägre skatter. Ta en funderare till, Carl Fredrik Graf!

(forts. 11 §)

Kammaren beslutade kl. 15.54 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då voteringen skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

10 § Beslut om utskottsbetänkanden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

KU1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Mom. 1 (anslag m.m. under utgiftsområde 1 Rikets styrelse)

1. utskottet

2. res. 1 (c)

Votering:

173 för utskottet

14 för res. 1

110 avstod

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 114 s, 2 m, 36 v, 2 kd, 7 fp, 12 mp

För res. 1: 14 c

Avstod: 68 m, 36 kd, 6 fp

Frånvarande: 17 s, 12 m, 7 v, 4 kd, 4 c, 4 fp, 4 mp

Mom. 3 (avveckling av presstödet och Presstödsnämnden fr.o.m. år 2002)

1. utskottet

2. res. 2 (m)

Votering:

227 för utskottet

70 för res. 2

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 115 s, 36 v, 38 kd, 14 c, 13 fp, 11 mp

För res. 2: 70 m

Frånvarande: 16 s, 12 m, 7 v, 4 kd, 4 c, 4 fp, 5 mp

Mom. 6 (särskilt presstöd till tidningen Samefolket)

1. utskottet

2. res. 4 (mp)

Votering:

213 för utskottet

13 för res. 4

72 avstod

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 114 s, 2 m, 37 v, 34 kd, 14 c, 12 fp

För res. 4: 1 kd, 12 mp

Avstod: 68 m, 3 kd, 1 fp

Frånvarande: 17 s, 12 m, 6 v, 4 kd, 4 c, 4 fp, 4 mp

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

SkU1 Anslagen till Skatteförvaltningen och Tullverket, m.m.

Kammaren biföll utskottets hemställan.

*Beskattnings-
utländska
nyckelpersoner*

11 § (forts. från 9 §) **Beskattnings-
utländska nyckelpersoner** (forts.
SkU6)

Anf. 160 JOHAN PEHRSON (fp) replik:

Fru talman! Man kan få för sig att Lena Sandlin-Hedman är handelsresande i kulisser. Hon berättar gärna halva sanningen.

Hon nämnde bolagsskatten. Vi har en mycket konkurrenskraftig bolagsbeskattnings i vårt land, tack vare Socialdemokraterna och Folkpartiet. Det var bra. Men vi har kanske världens högsta ägarbeskattnings. Det är den andra delen av sanningen. Följden av detta är naturligtvis att det görs väldigt mycket investeringar i Sverige av utlänningar och mycket investeringar av svenskar i utlandet. Utlänningar in och svenskar ut.

Nu vill man uppmuntra denna princip ytterligare genom att undanta utländska nyckelpersoner från beskattnings. Utlänningar in och svenskar ut. Det är som bekant väldigt många människor som har flyttat från vårt land med sina förmögenheter. Ikea är ett stort företag som kunde ha legat i Sverige, men nu ligger det i Holland, eller hur?

Detta är synnerligen olyckligt. Ägarstruktur är någonting som jag tror är ganska viktigt i en globaliserad värld. Därför binder vi ris åt egen rygg med nuvarande extremt höga ägarbeskattnings. Det är hela sanningen.

Dessutom haltar principen utlänningar och utlänningar. De välbeställda utlänningarna, de med goda kunskaper, som har hela världen som arbetsfält, ska få lägre skatt. Men hur är det med de vanliga normalinkomsttagarna som hamnar här på grund av studier eller på grund av att de har träffat någon på en semesterresa och sedan flyttat hit? De ska inte få någon lägre skatt. Det är bara vissa.

Det är en princip som jag verkligen inte kan förstå. Men jag skulle gärna vilja ha förklarat för mig hur Lena Sandlin-Hedman ser på detta.

Anf. 161 LENA SANDLIN-HEDMAN (s) replik:

Fru talman! Jag tycker att jag i mitt anförande har gått igenom de här frågorna ganska genomgripande. Jag kan bara kort kommentera den skillnad som gäller om man träffar en partner från utlandet som sedan kommer och bor i Sverige. Den personen kommer att beständigt bo i vårt land och ta del av vår svenska välfärd.

Jag ser att ni fnissar lite i bänken. Men vad det här förslaget i grunden handlar om är faktiskt om man ska ta del av den svenska välfärden eller inte. Den som tar del av det offentligt finansierade välstånd som vi har i vårt land ska också vara med och solidariskt finansiera det. Är det så att svenska företag eller företag som har sitt säte i Sverige har behov av en specifik kompetens som innehas av experter från andra länder och de kommer hit ett fåtal år, finns det faktiskt ingen rim och reson i att de fullt ut ska betala den svenska välfärden. Därför föreslår vi nu ett undantag på 25 % i den här propositionen.

Anf. 162 JOHAN PEHRSON (fp) replik:

Fru talman! Det behöver inte vara fråga om att man är stadigvarande boende här. Det är många företag som har vissa utbytesprogram och uppmuntrar rörlighet för att lära sig nya saker och få nya impulser, osv. Man kan komma och jobba på Volvo i Lindesberg. Då får man ingen lägre skatt. Men jobbar man som kärnfysiker i t.ex. Uppsala då får man undantag. Det är fullständigt orimligt med denna särbehandling.

En tid före Lena Sandlin-Hedmans och min närvaro i skatteutskottet fanns det en viss överenskommelse, en pakt, mellan socialdemokrater och liberaler som gick ut på 30–50. Det var rimliga nivåer för inkomstbeskattning i vårt land. De flesta skulle betala 30 % i skatt, och de som hade höga inkomster skulle betala 50 % i marginalskatt. Det tyckte man då var, och jag tycker fortfarande att det är, bra. Varför tycker Lena Sandlin-Hedman att de socialdemokraterna har fel i dag?

Anf. 163 LENA SANDLIN-HEDMAN (s) replik:

Fru talman! Jag är inte säker på att jag förstod Johan Pehrsons resonemang på slutet.

Vi jobbar efter vissa grundläggande principer i skatteöverenskommelsen som gjordes tillsammans med Folkpartiet. Tiden och de förändringar som sker i samhället har gjort att vissa delar inte längre ligger fast, men vi jobbar ändå efter samma principer.

Jag vill än en gång slå fast att det är de utländska personer med specifik kompetens som ska få skattelättnaden. Det är de som vårt land och våra svenska företag har behov av. Folkpartiet pratar om yngre personer som kommer hit som t.ex. utbytesstudenter eller som jobbar som *trainees* på företag. Vi menar att de personerna inte är de som vi vill gynna via den här skattelagstiftningen. Då tycker vi hellre att vi ska gynna våra svenska ungdomar som får en god utbildning på universitet och högskolor i vårt land och kommer rustade till arbetslivet med en hög kompetens.

Tittar vi på den satsning som görs på utbildning i Sverige och jämför med övriga EU-länder, finner vi att Sverige satsar mest per person på utbildning. Vid en jämförelse av satsning på forskning och utveckling finner vi att vi satsar mer än USA, Japan och EU i andel av BNP.

Prot. 2000/01:37
30 november

*Beskattningsav
utländska
nyckelpersoner*

Jag nämnde tidigare för Carl Fredrik Graf att utländska bedömare, t.ex. Merrill Lynch och ett nätverk inom World Economic Forum, anser att Sverige ligger i topp när det gäller tillväxtförutsättningar och beredskap inför framtiden. Vi bör prioritera att våra svenska ungdomar kommer till nytta på dessa företag. När den specifika kompetensen inte finns i vårt land finns det anledning att faktiskt göra vissa undantag.

Anf. 164 HELENA HÖIJ (kd) replik:

Fru talman! Lena Sandlin-Hedman uppmanar oss att lämna retoriken men avslutar samtidigt sitt eget anförande: Det går bra för Sverige. Det är en slogan vi har hört många gånger som jag inte uppfattar som någonting annat än just tom retorik.

Häromdagen debatterades den nya fattigdomen i kammaren. I dag är det många svenskar eller boende i Sverige som varje månad tampas med ekonomin och som inte kan leva på sin lön efter skatt utan är beroende av bidrag. Samtidigt är det många i Sverige med hög och specifik kompetens som bl.a. – inte endast, det tror jag ingen hävdar – på grund av höga skatter och en dålig valfrihet lämnar landet. Då är det inte särskilt förtroendeingivande med slagord som att det går bra för Sverige.

Lena Sandlin-Hedman menar vidare att det finns ett stöd för en gemensamt finansierad välfärd. Där håller jag med henne. Men jag måste reagera för att man därifrån drar slutsatsen att höga inkomstskatter är ett självändamål och att det är bra med höga inkomstskatter. Det system som växer fram är att personer med låga inkomster utan specifik och unik kompetens men som, enligt min mening, ändå gör oerhört värdefulla insatser i samhället, inte minst inom vården, får fortsätta att betala de höga skatterna, medan utländska personer med specifik kompetens kommer hit till Sverige och får betala låga skatter och många svenskar med motsvarande kompetens flyttar utomlands.

Nej, Lena Sandlin-Hedman, det är inget självändamål med höga skatter.

Anf. 165 LENA SANDLIN-HEDMAN (s) replik:

Fru talman! Nej, det finns inga självändamål med skatter. Skatter har vi för att finansiera en välfärd. Möjligtvis finns det några miljöskatter som har ett självändamål. Generellt sett har vi ett skattesystem i vårt land för att finansiera den generella välfärden. Det är det som skattepolitiken har som grund.

Helena Höij säger att vi diskuterade den nya fattigdomen i kammaren i går. Det var en bra diskussion och debatt. Det är en riktig vänsterdebatt.

Det är klart att det går bra för Sverige i dag. Vi har högre tillväxt. Vi har högre sysselsättning. Vi har lägre arbetslöshet, lägre inflation och starkare statsfinanser än flertalet andra länder med lägre skatter. Men jag kan faktiskt till viss del hålla med Helena Höij om att man kan säga att välförbättringen ännu inte har nått ut till alla kommuner och landsting. Så ser det ut i dag, dvs. välförbättringen har inte nått ut till alla kommuner och landsting i dag. Men för att det ska bli möjligt behövs det i så fall mera skatter och mera välfärd, inte mindre.

Jag och Helena Höij har helt olika utgångspunkter för vad som skapar välförbättring i ett samhälle. För mig är den generella välförbättringspolitiken det allmänna rådet.

Anf. 166 HELENA HÖIJ (kd) replik:

Fru talman! Vi har nog olika utgångspunkter. Höga skatter är ingenting som skapar välfärd om det inte finns någonting att beskatta. Det är det vi måste göra långsiktigt. Vi måste vårda våra skattebaser. Vi diskuterar inkomstskatter, och det finns inget självändamål att ha höga inkomstskatter. Kan vi bidra till att öka tillväxten med ett skattesystem där inkomstskatterna är en del, kan vi på det viset öka skatteinkomsterna. Det är de som genererar välfärd, inte några procentsatser. Det är fråga om hur mycket pengar framför allt kommuner men också staten får in. Då är det viktigt att vi vårdar dem.

Det finns en skiljelinje mellan oss kristdemokrater och socialdemokrater om hur man ska ta ut inkomstskatter. En så hög skatt på låginkomsttagare att de därefter blir tvungna att söka bidrag är inte ett tillfredsställande skattesystem för oss kristdemokrater. Vi vill se ett skattesystem där man kan leva på sin lön.

Anf. 167 LENA SANDLIN-HEDMAN (s) replik:

Fru talman! Det svenska välfärdssystemet är ett av de mest framgångsrika systemen när det handlar om att skapa jämlikhet och jämställdhet. Naturligtvis har det blivit brister i vår välfärd under 90-talet. Det är inte tu tal om annat, men den svenska välfärdsmodellen är ändå det mest moderna politiska projekt som ändå klarar av att skapa jämlikhet och jämställdhet.

Jag håller med Helena Höij att det inte finns något självändamål i inkomstskatterna, men däremot har skatterna ett syfte att finansiera välfärden. Jag noterar att Helena Höij i sitt inlägg sade att hon prioriterade att ta bort värnskatten. För mig är det inte något alternativ. För mig är grunden att vi ska betala skatt efter bärkraft, inte att höginkomsttagare ska få slippa. Skatt efter bärkraft är grunden för mig som socialdemokrat och försvarare av den generella välfärdspolitiken.

Anf. 168 BIRGER SCHLAUG (mp) replik:

Fru talman! Det var mycket av det som Lena Sandlin-Hedman sade som var bra, nämligen att skatten ger någonting. Hon betonar kraftfullt och bra att det inte är skattetrycket vi ska diskutera utan skatte- och avgiftstryck. Några borgerliga partier missbrukar begreppet avsevärt och låtsas inte om att det finns obligatoriska avgifter i andra länder.

Nu kommer den fråga som jag förstår att Lena Sandlin-Hedman förväntar sig och ska få: Jag förstår inte hur hon och andra i Finansdepartementet resonerar när ni säger följande. Har man varit flykting ett tag under de senaste fem åren och åker tillbaka till sitt hemland, kanske för fyra år sedan, ska man inte omfattas av reformen. Kan Lena Sandlin-Hedman förklara varför ni tar den ställningen?

Anf. 169 LENA SANDLIN-HEDMAN (s) replik:

Fru talman! Anledningen till att det finns en begränsning av den tid som man får ha befunnit sig i landet innan man tillträder en sådan här experttjänst är just att ju längre tid man stannar i Sverige, desto större del av den svenska generella välfärden tar man del av. Det är därför vi vill ha den här begränsningen. Man ska inte ha varit i Sverige beständigt fem år innan man tillträder en tjänst som får vara högst tre år. Det är hela tiden

kopplingen till hur man tar del av välfärden som är grunden för resone-
manget.

Efter att ha lyssnat på Birger Schlaugs anförande här och läst den debattartikel som han hade i Sydsvenskan häromdagen, vill jag passa på att säga att det är tråkigt med hans misstänkliggörande. Jag tror att alla väl känner till det stora engagemang som arbetarrörelsen har haft och fortfarande har när det gäller internationell solidaritet. Vi skulle naturligtvis inte lägga fram det här förslaget om vi trodde att det skulle diskriminera eller missgynna hedervärda människor som har arbetat för mänskliga rättigheter i en diktatur och sedan haft flyktingstatus i Sverige. Det är inte syftet med den här propositionen och det här betänkandet.

Anledningen till att jag i dag inte är beredd att biträda Birger Schlaugs yrkande är att om vi skulle göra en sådan utvidgning av reglerna måste det föregås av ordentliga överväganden. Det måste finnas tydliga regler för att vi ska kunna undvika tillämpningsproblem.

Jag kan säga så här till Birger Schlaug: Vi följer utvecklingen på det här området. Det som Birger Schlaug befarar vill varken han eller jag eller någon annan i kammaren. Vi följer utvecklingen. Om Birger Schlaug skulle få rätt, om att flyktingar kommer att diskrimineras och stängas ute, tar vi en diskussion om det här. Då är jag beredd att se över möjligheterna att utvidga reglerna.

Anf. 170 BIRGER SCHLAUG (mp) replik:

Fru talman! Vi hade inte behövt ta ett annat beslut än att i utskottet tillkännage till regeringen att man skulle omarbete lagstiftningen så att flyktingar kunde undantas från den här regeln.

Det enda argument jag har hört från Finansdepartementet och från andra är att begreppet flykting inte finns i skattejuridiken. Jag tycker att det är ett konstigt begrepp. Det finns ju flyktingar.

Vad innebär den här lagstiftningen om vi ser på 70-talet? Sverige tog då emot många chilenska flyktingar som kämpade mot regimen. Jag undrar varför de inte skulle få tillgodoräkna sig den här reformen om de hade varit här som flyktingar, hade åkt hem till Chile och varit där fyra år. De hade ändå inte fått tillgodoräkna sig reformen, medan däremot deras grannar, som varit medlöpare till regimen, skulle kunna tillgodogöra sig den. Förstår inte Lena Sandlin-Hedman problematiken?

Hur ska problemet kunna uppstå om man utesluter vissa människor från att i realiteten komma till anställningsintervjuerna över huvud taget, eftersom arbetsgivaren inte får rabatt på arbetsgivaravgiften om han ens försöker anställa någon flykting. Förstår inte Lena Sandlin-Hedman problematiken?

Anf. 171 LENA SANDLIN-HEDMAN (s) replik:

Fru talman! Birger Schlaug drar väldigt stora växlar på det här. Jag tror inte att det är ett reellt problem. När det gäller Birger Schlaugs diskussioner med Finansdepartementet och vad de har sagt till honom, har jag inte deltagit i de diskussionerna och tänker inte kommentera dem.

Jag tänker kommentera en annan sak. Anledningen till att vi vill ha en gräns för den tid som man får ha varit i landet innan man går in i den treåriga perioden med skattelättnad är just att ju längre tid man stannar i

landet, desto större del av den generella välfärden använder man sig av. Det är bakgrunden till att lagstiftningen ser ut som den gör.

Jag säger att om Birger Schlaug får rätt, att flyktingar kommer att diskrimineras och stängas ute från den här möjligheten, är jag och socialdemokraterna villiga att föra ett resonemang om att utveckla lagstiftningen. Det är inga problem. Men vi tror inte att det är ett bekymmer, som det ser ut. Jag är beredd att erkänna mitt misstag och göra någonting åt saken om det visar sig att Birger Schlaug har rätt.

Anf. 172 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! Ett förslag om beskattning av utländska nyckelpersoner, som många av näringslivets företrädare har hälsat välkommet, kallar moderaterna ett återtåg till forntiden. Det noterade jag i ett tidigare replikskifte.

Jag tänker inte göra något långt inlägg utan snarare bara kommentera några av de reservationer som finns i betänkandet.

Det finns t.ex. reservationer från Centern och Folkpartiet som hyllar principerna om likformighet och enhetlighet i skattesystemet. Jag kan hålla med om att det är viktiga principer. Men faktum är att vi i 15 år har haft regler som gäller utländska forskare som till vissa delar liknar de regler som vi i dag fattar beslut om. De är naturligtvis mycket färre än de 400–500 som kan komma i fråga när det gäller utländska experter, men jag betraktar även de reglerna som avsteg från likformighet i beskattningen. Jag har ännu inte under den tid som jag har varit i riksdagen sett några motioner från nämnda partier i den frågan. Folkpartiet accepterar dessutom förslaget, med reservation för att man är kritisk, och vill t.o.m. utöka förslaget till att gälla ungdomar. Det noterar jag också.

När det gäller reservation 2 kommer Vänsterpartiet vid en votering att ställa sig bakom den. Vi gör det utifrån att vi vill sätta kraft bakom orden för att komma till rätta med den situation som kan uppstå om någon har blivit förföljd, tvingats fly och återvänt till sitt hemland och därefter kommer tillbaka till Sverige. Vi ser det som ett sätt att försöka påskynda hanteringen av den här frågan.

Fru talman! Jag slutar mitt anförande här, för jag tycker att den här diskussionen har dragit ut på tiden. Jag har bl.a. fått frågor om partikamrater till mig och deras inställning i denna fråga. Jag vill bara säga till Carl Fredrik Graf att jag står bakom detta betänkande.

Anf. 173 CARL FREDRIK GRAF (m):

Fru talman! Anledningen till att jag för ovanlighetens skull begär ett anförande till är den debatteknik som Lena Sandlin-Hedman tillämpar. I sin sista replik, när jag inte har någon möjlighet att begära ny replik, börjar hon kommentera mitt inledningsanförande och har en massa synpunkter på det jag har sagt. Det gör att jag vill förlänga debatten. De efterföljande replikskiftena gav mig ytterligare anledning.

Skatt efter bärkraft, sade Lena Sandlin-Hedman, och gjorde sig till tolk för detta. 571 000 kr i snitt är vad de här personerna tjänar, enligt propositionen, och de ska då ha lägre skatt.

Hon glädde sig åt den vänsterdebatt vi hade i kammaren i går. Det var ju bra att den kom till på moderat initiativ, för annars hade den inte blivit av.

Prot. 2000/01:37
30 november

*Beskattning av
utländska
nyckelpersoner*

Den viktiga punkten, som är poängen med mitt anförande, är den vilseledande retorik som Lena Sandlin-Hedman ägnar sig åt. Bor man i Sverige har man samma rättigheter avseende utbildning, vård, skola och sådana saker, oavsett om man är utländsk medborgare eller svensk medborgare. I Socialdemokraternas Sverige kommer den utländske företagsledaren att få samma förmåner som den utländske jobbaren i samma företag, men skillnaden blir att den utländske jobbaren, som kanske inte betraktas som expert enligt det här förslaget, kommer att behöva betala full skatt, om båda vistas i Sverige under tre år.

Detta tycker jag är en märklig konsekvens som Lena Sandlin försvarar. Men den principiella fråga som hon väcker är ändå om vi i Sverige ska ha ett system där man så småningom kan börja välja. Jag säger att jag accepterar att betala skatt, och då tar jag del av alla välfärdsförmåner, men någon kanske säger att han eller hon vill betala mindre skatt och ordna mycket på annat sätt. Detta väcker onekligen en hel del intressanta frågor.

Var lite varsam med retoriken, Lena Sandlin, och försök att koncentrera inläggen på de konsekvenser som blir av detta förslag.

Anf. 174 LENA SANDLIN-HEDMAN (s):

Fru talman! Jag ska göra detta väldigt kort. Jag inser att vi drar ut på kammarens tid.

I det svenska generella välfärdssystemet går det inte att välja att delta i vissa delar och sköta andra delar privat. Jag trodde att Carl Fredrik Graf kände mig såpass väl att han förstod att den generella välfärden är den traditionella generella välfärd som vi socialdemokrater alltid har stått för.

Jag vill be Carl Fredrik Graf om ursäkt om han uppfattade att jag i sista skedet började argumentera emot honom. Jag menade inte att ställa några frågor, utan jag ville snabbt bara kommentera några av de saker som Carl Fredrik Graf hade tagit upp i sitt anförande.

Den svenska välfärden är en omfördelning genom hela livet. Man betalar största delen när man är vuxen och medelålders. Man får tillbaka stora delar ur systemet när man är barn och när man är gammal. De människor som befinner sig i vårt land under några få år får naturligtvis viss del av den generella välfärden, men de betalar också skatt på 75 % av sin inkomst. Jag ser inga konstigheter i detta, utan jag tycker att det är ett logiskt och mycket bra förslag.

Anf. 175 CARL FREDRIK GRAF (m):

Fru talman! Jag såg på fru talmans kroppsspråk att hon tyckte att detta borde vara det sista anförandet i denna debatt, och det ska det bli.

Jag vill bara sammanfattningsvis konstatera att försvaret för detta förslag, som leder till att olika individer med samma kompetens och samma utbildning får betala olika skatt för samma jobb på samma företag, haltar. Det håller inte. Men det är väl ett uttryck för den nödlösning som regeringen här lägger fram för att lägga till en del i det svenska skattesystemet för att reparera de skadliga konsekvenser som de höga skatterna trots allt ger.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 5 december.)

Föredrogs

skatteutskottets betänkande 2000/01:SkU3

En ny tullag (prop. 1999/2000:126, prop. 1999/2000:124 delvis, prop. 2000/01:8 delvis och prop. 2000/01:12 delvis).

En ny tullag

Anf. 176 CATHARINA HAGEN (m):

Fru talman! I skatteutskottets betänkande nr 3 behandlas nya tullagen. Den har tillkommit för att anpassa den svenska lagstiftningen till EG-rätten. I betänkandet ingår också lagen om tullkontroll av varumärkesintrång. Moderaterna har till detta betänkande fogat tre reservationer.

Den första berör tullkontroll av piratkopierade varor. Bakgrunden är det ökade behovet av att kunna skydda sig från intrång i immateriella rättigheter. Orsaken står bl.a. att finna i att handeln med varor som är varumärkesskyddade har ökat explosionsartat och att det för många företag är av avgörande betydelse att kunna skydda sina immateriella rättigheter. I går kunde man t.ex. i tidningen Dagens Industri läsa om telekombolaget Ericsson, som skärper kampen mot piratkopiering. Olovlig kopiering kostar nämligen ägarna stora summor inte bara i form av förlorad försäljning utan också i form av dåligt rykte som uppstår när kopior med sämre kvalitet än originalprodukterna förväxlas med dessa. Ovanpå allt detta tar själva jakten på piratkopierarna också stora resurser i anspråk.

Allt detta visar att investeringar i varumärken och andra immateriella rättigheter är dyrbara både när det gäller tid och pengar. I ett rättssamhälle är det därför nödvändigt att det finns rimliga och effektiva möjligheter att skydda sig mot olagliga intrång i den immateriella äganderätten, precis på samma sätt som det är nödvändigt att skydda sig från stölder av annat slag. Inte minst de mindre företagen är beroende av att vi har en rättsordning och ett regelverk som är utformade för att skydda dem.

Därför är det oacceptabelt att som majoriteten i utskottet föreslår ha en ordning som innebär att rättighetsinnehavaren, dvs. ägaren av varumärket, kan drabbas av kostnaderna av en tullkontroll även om skälig misstanke om intrång föreligger.

För att det ska föreligga en rimlig chans att kunna beivra intrång anser vi att ett litet företag måste vara säkert på att inte själv drabbas av kostnaderna för kontrollen.

Vi anser också att rättighetsinnehavaren inte ska behöva riskera sin ekonomi för att få till stånd en förstöring om ett parti varor har befunnits vara piratkopierade och därför ska förstöras. Därför vill vi att regeringen återkommer med ett förslag som innebär att staten ska stå för kostnaderna om inte svaranden kan göra det. Om en sådan ordning skulle strida mot EG-rätten vill vi att regeringen arbetar för att EG-rätten ändras på denna punkt.

Våra andra två reservationer är också viktiga inte minst för mindre företag. Den reservation som rör tulltilläggen innehåller ett krav på att man tar bort tulltilläggen i den nya tullagen. Tulltilläggen är ofta mycket kännbara för små företag, och de är orsakade av ouppsåtliga fel beroende på tidsbrist och många nya regler. I dagsläget är det dessutom osäkert om skattetilläggen är förenliga med de mänskliga rättigheterna enligt Europakonventionen. Samma osäkerhet gäller också tulltilläggen.

Vår tredje reservation rör dröjsmålstalan, som också är en angelägen reform inte minst för de mindre företagen, som kan vara mycket beroende av snabba myndighetsbeslut. Enligt EG-rätten finns det faktiskt inom tullområdet en rätt för en person att driva dröjsmålstalan, men eftersom den svenska regeringen inte har lagt fram några förslag om hur det ska gå till tvingas förvaltningsdomstolen improvisera fram nödvändiga principer. Regeringens avsikt att återkomma i denna fråga räcker inte, tycker vi, utan vi vill att regeringen snarast tillsätter en utredning för att få fram regler för dröjsmålstalan.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation nr 1.

Anf. 177 KENNETH LANTZ (kd):

Fru talman! Kristdemokraterna har motionerat om tulltillägget, och jag vill omgående yrka bifall till reservation 2 under mom. 3.

För många företagare som arbetar med import är det lätt gjort att missa tillämpningen av de svenska tullreglerna. Detta får till följd att man kan drabbas av ett tulltillägg, och detta är orimligt. Det kostar enligt vårt förmenande alldeles för mycket att inte minutiöst följa reglerna.

Företagarna gör inte dessa misstag med uppsåt. Det kan vara ett enkelt misstag som är begånget, och det får då stora ekonomiska konsekvenser. Därför vill vi yrka avslag vad gäller tulltillägget.

Kristdemokraterna anser det vara värdefullt om tullen snarare upplevs som en hjälpande hand än som en stjälpande myndighet. Företagen bör mötas av förståelse, och när ouppsåtliga fel trots allt begåtts borde det ligga i båda parter intresse att rätta till det begångna felet på ett så smidigt sätt som möjligt.

Vi har visst stöd för våra tankar, eftersom regeringen vill återkomma med förslag omkring just skattetillägget efter den 31 december 2000. Då ska nämligen en översyn av just skattetillägget vara avslutad. Det hörde vi beröras alldeles nyss. Likheten mellan dessa två bestraffningar är stora. Det är därmed logiskt att invänta synpunkter från nämnda översyn.

Vår grunduppfattning är emellertid att vi ska avslå och klara oss utan tulltillägget. Men om nu detta kommer att påverkas i en positiv riktning av översynen, som är på gång, ser vi med tillfredsställelse fram emot rapporten och regeringens kommande förslag. Till dess att vi får nya förslag vill vi arbeta vidare med målsättningen att tulltillägget ska borttagas.

Vad beträffar dröjsmålstalan står vi självklart bakom reservation 3, men för tids vinnande yrkar jag bifall bara till reservation 2 under mom. 3.

Jag vill helt kort bara nämna något om dröjsmålstalan. Även när det gäller den lovar ju regeringen att återkomma. Detta är bra, men låt oss inte vänta för länge. Företagarna väntar på klara besked.

Anf. 178 JOHAN PEHRSON (fp):

Fru talman! Tullagsutredningen, som låg till grund för det betänkande som vi nu delvis håller på att diskutera, hade ett förslag om att det ska finnas möjlighet till dröjsmålstalan. Tanken med detta var att det skulle finnas en möjlighet att under vissa omständigheter föra dröjsmålstalan om Tullverket inte fattar beslut i ett ärende inom rimlig tid.

Regeringen har valt att i den aktuella propositionen, som ligger till grund för vårt betänkande, inte lägga fram något förslag om dröjsmålstalan. Man pekar i stället på alla de problem som man anser är förknippade med frågan.

Lagrådet kommenterade detta särskilt i sitt remissvar och anförde att det är bättre att i författning ange vad som ska gälla i fråga om dröjsmålstalan än att överlåta detta helt åt någon sorts praxis. Man påpekade vidare att dröjsmålstalan har funnits inom det finansiella området under en längre tid, och man ansåg att det var lämpligt att under det fortsatta lagstiftningsarbetet utarbeta de nödvändiga reglerna för tillämpningen av just rättsinstitutet dröjsmålstalan.

Jag har en viss förståelse för att ett klarläggande av regler när det gäller ett begrepp som dröjsmålstalan lämpligen bör utarbetas i ett vidare sammanhang, inte bara i samband med just tullagen. Det gäller ju flera områden och inte minst flera myndigheter.

Ett tydligt regelsystem för vilka möjligheter till dröjsmålstalan, vid myndigheters handläggning, som bör föreligga är av ett stort värde, inte minst för många småföretag, som vi har hört tidigare. Hela deras existens kan hänga på ett enda myndighetsbesked, ett besked som kan dröja avsevärt.

Utskottsmajoriteten säger bara obestämt att man avser att återkomma i frågan. Utredningsarbetet borde i stället omgående starta i syfte att få fram de regler som ska gälla vid en dröjsmålstalan.

När det sedan gäller tulltilläggen är det väl sannolikt att det är en attitydfråga som skiljer oss från majoriteten. Jag menar att utgångspunkten är orimlig, att en administrativ avgift, som i praktiken är böter, inte underställs domstolsprövning i vederbörlig ordning.

Fru talman! För tids vinnande yrkar jag härmed bifall till reservation nr 3.

Anf. 179 ULLA WESTER (s):

Fru talman! Inom loppet av bara två veckor är detta betänkande det tredje i ordningen som berör tullens verksamhetsområde. Kammaren har tidigare antagit förslaget om en svensk anslutning till den europeiska tullkonventionen och också till en ny smugglingslag. I dag är det alltså förslaget om en ny tullag som står på dagordningen.

Jag vill börja med att citera en mening ur propositionen: "Tullagstiftningen är en komplex och tämligen tung materia." Jag måste säga, fru talman, att jag instämmer i den beskrivningen, och jag kan tillfoga att det inte är så där alldeles enkelt att presentera det här betänkandets innehåll och samtidigt göra det intressant. Jag ska göra mitt bästa.

Vad som är alldeles klart är att den nya tullagen är både viktig och efterlängtd. Den lag som har varit gällande fr.o.m. EU-inträdet kom till under så stor tidspress att det inte ens fanns tid för ett yttrande från Lagrådet, vilket ju annars är praxis vid en stor omdaning. EU-inträdet är ju ett bra exempel på just stora förändringar, och Tullverket är en av de myndigheter som har påverkats mest. Förändringskraven på den organisationen har, vågar jag påstå, varit exceptionellt stora.

Det är EG-rättens regelverk som utgör kärnan i medlemsländernas tullagstiftningar. EG-förordningarna är alltså direkt tillämpliga men ska sedan kompletteras av nationella bestämmelser. De här nationella be-

stämmelserna får inte strida mot EG-regelverket. Bara för att påvisa komplexiteten vill jag som exempel nämna att den gemensamma tullkodexen innehåller 252 artiklar och tillämpningskodexen 915 artiklar och 113 bilagor. Jag ska inte redogöra närmare för detta.

Tullagsutredningen, vars betänkande ligger till grund för lagförslaget, har gjort ett stort arbete just i syfte att harmonisera våra nationella bestämmelser till EG-rättens. Men på en punkt råder fortfarande oklarhet. Kvar ligger nämligen frågan om dröjsmålstalan; utredningsförslaget har inte kunnat accepteras av flertalet av remissinstanserna.

Jag tycker att Folkpartiet har skrivit en bra och ganska nyanserad motion i frågan. Moderaterna och kristdemokraterna har sedan hängt med på den. Reservationen har nr 3 i utskottsbetänkandet.

Svårigheten med dröjsmålstalan är att den möjligheten är en främmande fågel i vårt svenska rättssystem. Vi har vår förvaltningslag som skydd för den enskilde. Vi har JO och JK som tillser att förvaltningslagen följs. Det har också i praktiken visat sig att det är sällsynt med påpekanden från kontrollmyndigheterna vad gäller just långa handläggningstider. Icke desto mindre innehåller den gemensamma tullkodexen stadgar om möjlighet till dröjsmålstalan, och bestämmelser som möjliggör utnyttjandet av den här rättigheten ska därmed tillföras svensk lag. Regeringen uttrycker i propositionen att den avser att återkomma, och enligt Finansdepartementet kommer en arbetsgrupp att tillsättas redan nu under hösten.

Majoriteten och reservanterna är alltså överens i sak, och Folkpartiets motion ansågs också vara tillgodosedd vid utskottsbehandlingen.

I reservation 1 står däremot moderaterna helt ensamma. Den reservationen handlar, som vi hörde, om varumärkesförfälskning och pirattillverkade varor, alltså immateriell äganderätt.

Vårt att notera är att moderaterna, precis som vanligt, tolkar EG-regelverket som de behagar. I den förra reservationen som jag berörde, om dröjsmålstalan, var det väldigt viktigt för reservanterna att följa EU:s regelverk. Det skrev moderaterna under på. I den här reservationen är det däremot inte alls viktigt, utan Sverige ska, enligt moderaterna, införa en regel som strider mot EG-rätten och sedan försöka påverka alla de andra medlemsländerna, så att de till sist ska tycka som moderaterna gör.

Fru talman! Det är nämligen så att EG-reglerna inte medger att en stat tar kostnadsansvar vid förstöring av varor som är märkesförfälskade eller pirattillverkade. På den punkten är texterna mycket tydliga. Vad som däremot inte anges lika klart är vem som har kostnadsansvaret när ett varuprov förstörs vid en äkthetsanalys. Man måste hålla i minnet att det i dessa fall inte är fråga om sedvanliga tullkontroller. Tullverkets ingripande, genom att t.ex. stoppa en varuleverans i ett sådant här sammanhang, är i stället ett led i ett civilrättsligt förfarande.

När sedan rättighetsinnehavaren lånar ett varuprov för analys är inte det en sak mellan honom och staten utan ett civilrättsligt förhållande mellan rättighetsinnehavaren och den som har kränkt hans rättighet. Därmed är det naturligt, om man följer praxis, att staten inte ska ha något kostnadsansvar för varuprovet. En sådan ordning skulle inte alls stämma överens med vad som annars är normalt vid civilrättsliga tvister. Det moderata förslaget skulle alltså helt bryta den gängse ordningen.

Sist men inte minst har jag reservation 2 kvar att kommentera. Den handlar om tulltillägg. Här har kristdemokraterna, moderaterna och Folkpartiet återigen gått samman och yrkar på att denna sanktion ska avskaffas den 31 december – utan att ersättas av någonting.

Det är intressant att notera att reservanterna alltså inte lämnar något motförslag. Det tycks vara helt i sin ordning att tulldeklARATIONER kan lämnas till Tullverket när den enskilde får tid och lust att göra det – för det blir ju konsekvensen.

Det yttersta syftet med tulltillägg är att få in tull och skatter i rätt tid och på ett korrekt sätt. Inget land saknar heller sanktionsmöjligheter mot förseningar och mer eller mindre avsiktliga fel. Däremot är det inte bra om tulltilläggen används på ett onyanserat sätt. Reservanterna tar upp hur sanktionen kan drabba oskyldiga deklareranter, och detta har tyvärr säkert inträffat. Tullverket har emellertid i dag lagstöd för att inte påföra tulltillägg när det gäller oavsiktliga skrivfel, missförstånd och felräkningar. En tulldeklARATION är mycket mer komplicerad än en skattedeklARATION, och det tas hänsyn till det. Dessutom är faktiskt klimatet mellan näringslivet och Tullverket i dag helt annorlunda och mycket bättre.

Men ingenting är så bra att det inte kan bli bättre, som det brukar heta. Det pågår för närvarande en översyn, som vi hörde från Kenneth Lantz, vad gäller både skatte- och tulltilläggen. Det betänkandet kommer i nästa månad. Vi får se vad som kommer ut av det. Men att lämna fältet fritt för individuella deklarationslösningar fram till dess att vi har utarbetat de nya reglerna kan väl ändå inte vara rimligt.

Fru talman! Jag har överskridit min talartid. Jag ber om ursäkt.

Jag vill till sist be att få yrka bifall till hemställan i skatteutskottets betänkande 3 och avslag på de tre reservationerna.

Anf. 180 CATHARINA HAGEN (m):

Fru talman! Tullens uppgift, Ulla Wester, är ju bl.a. att stoppa stöldgods som förs över gränserna. Ett parti med piratkopierade varor är ju att anse som rent stöldgods. Därför är det viktigt att tullen kan fullgöra sin uppgift, och för att kunna göra det på ett effektivt sätt måste man göra kontroller. Därför är det också ur den här synpunkten orimligt att ägaren av ett varumärke ska riskera att stå för både kontrollen och, i de fall det blir aktuellt, förstöring av de piratkopierade varorna.

Därför vill jag fråga Ulla Wester: Varför anser ni att det är rimligt att ett litet företag som äger ett varumärke ska riskera att stå för kostnaderna vid den här typen av stöld? Detta är ju stöld i lika hög grad som stöld av en fysisk vara.

Anf. 181 ULLA WESTER (s):

Fru talman! Det blir mycket tydligt i den här debatten hur oppositionen kan tillåta sig att ta ut svängarna och plocka ut enskildheter ur en helhet, och det kanske är meningen. Det är t.ex. enkelt att strunta i EU:s regelverk när man tycker att det är lämpligt och att göra tvärtom när det passar de egna syftena bättre. Lika enkelt är det att peta i vår civilrätt och vilja sätta hela den i gungning – och detta till priset av en cd-skiva eller ett par jeans. Det är nämligen på den ekonomiska nivån vi rör oss i diskussionen. Det handlar väldigt sällan om andra ekonomiska värden på de här omtalade varuproven.

Helt allmänt tycker jag att om jag lånar någonting och förstör det är det jag själv och ingen annan som bör ta ansvaret för det. Delar inte Catharina Hagen den enkla moraluppfattningen?

Anf. 182 CATHARINA HAGEN (m):

Fru talman! Ulla Wester! Jag delar inte den uppfattningen i det här sammanhanget. Det måste nämligen föreligga skälig grund för misstanke för att en sådan kontroll ska göras som jag pratar om. Handeln med varumärkesskyddade produkter har också ökat mycket och kommer att öka i framtiden. Det är ju många gånger på så sätt man försöker profilera sig i dag när det gäller handel med varor. Detta kanske inte var lika betydelsefullt förr i tiden som det är i dag, och därför anser vi att lagen bör ändras.

När Ulla Wester säger att vi struntar i EG-rätten kan jag bara läsa in-
nantill i vår reservation: Skulle vårt förslag komma i konflikt med EG-
rätten bör regeringen försöka se till att EG-rätten ändras på denna punkt.
Vi försöker alltså inte alls sätta oss över EG-rätten.

Jag vill upprepa min fråga till Ulla Wester: Vad finns det för sakliga skäl för att ägaren just när det gäller varumärkesintrång ska stå för dessa kontroller? I annat fall brukar man ju inte ålägga den som är utsatt för en stöld att betala t.ex. för en polisutredning.

Anf. 183 ULLA WESTER (s):

Fru talman! Det sakliga skälet heter civilrätt. Jag tyckte att jag gick väldigt noga in på detta i mitt anförande.

Jag håller med om att det är ett stort bekymmer att denna handel har ökat. Och den kommer förmodligen att öka; där har Catharina Hagen rätt. Men när jag står här och lyssnar slår det mig att moderaterna väldigt ofta kritiserar oss socialdemokrater för att misstro företagare. Jag tycker nog att det börjar bli dags att ge den beskyllningen tillbaka med råge, så att säga.

Jag tycker att Catharina Hagen ställer den här saken på sin spets. Hon ställer upp ett motsatsförhållande. Vilken seriös företagare vill sälja märkesförfälskade eller piratkopierade varor med berått mod? När en seriös företagare väl blir varse att det parti varor han har köpt kanske inte är äkta förutsätter jag att han samarbetar med rättighetsinnehavaren och tullen. Ganska självklart överlåter han ett varuprov för analys. Det här ligger ju i hans intresse också. Han kommer naturligtvis att se till att han i sin tur får ut ekonomisk ersättning av den som han i sin tur köpte varorna av, om nu dessa måste förstöras i slutändan.

Men det är klart: Har man den här mer misstänksamma ingången i frågan tycker jag att reservationen blir mer begriplig.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 5 december.)

13 § Bordläggning

Prot. 2000/01:37
30 november

Anmälades och bordlades

Proposition

2000/01:42 Kommuner och landsting i internationell samverkan

Utrikesutskottets betänkanden

2000/01:UU1 Utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan

2000/01:UU2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

2000/01:UU5 Svenskt medlemskap i Interamerikanska investeringsbolaget

14 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 28 november

2000/01:153 av *Rigmor Stenmark* (c) till näringsminister Björn Rosengren

Trängseln på tåget från Uppsala till Stockholm

2000/01:154 av *Ingegerd Saarinen* (mp) till statsminister Göran Persson

Produktionskrav vid offentlig upphandling

2000/01:155 av *Per Lager* (mp) till miljöminister Kjell Larsson

Formalinspridning vid begravningar

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 5 december.

15 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 28 november

2000/01:311 av *Marina Pettersson* (s) till statsrådet Ingela Thalén

Bilstöd för handikappade

2000/01:312 av *Mats Odell* (kd) till finansminister Bosse Ringholm

Byte av premiepensionsfond

2000/01:313 av *Rolf Gunnarsson* (m) till försvarsminister Björn von Sydow

Ersättning till hemvärnet

2000/01:314 av *Sten Tolgfors* (m) till statsrådet Ingegerd Wärnersson

Skolor som saknar anti-mobbningsplaner

2000/01:315 av *Gudrun Lindvall* (mp) till miljöminister Kjell Larsson

Import av avfall för förbränning

2000/01:316 av *Olle Lindström* (m) till statsrådet Lars-Erik Lövdén
Bostadsrivning och kommunala förköp

den 29 november

2000/01:317 av *Tomas Eneroth* (s) till statsrådet Mona Sahlin
Försämringar i arbetsmiljön

2000/01:318 av *Agneta Ringman* (s) till kulturminister Marita Ulvskog
Ölands väderkvarnar

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 5 december.

16 § Anmälan om skriftligt svar på fråga

Anmälades att skriftligt svar på följande fråga inkommit

den 30 november

2000/01:264 av *Inger Strömbom* (kd) till statsrådet Mona Sahlin
Ekonomi i Stockholm

Svaret redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 5 december.

17 § Kammaren åtskildes kl. 16.59.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdet början t.o.m. 5 § anf. 10
(delvis),
av tredje vice talmannen därefter t.o.m. 7 § anf. 73,
av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.54 och
av talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

TOM T:SON THYBLAD

/Barbro Nordström

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Hänvisning av ärende till utskott.....	1
3 § Förnyad bordläggning	1
4 § Beslut om utskottsbetänkande som slutdebatterats den	
29 november	1
KrU1 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och	
fritid.....	1
5 § Rikets styrelse.....	5
Konstitutionsutskottets betänkande 2000/01:KU1	5
Anf. 1 NILS FREDRIK AURELIUS (m).....	5
Anf. 2 INGVAR SVENSSON (kd)	6
Anf. 3 ÅSA TORSTENSSON (c)	8
Anf. 4 HELENA BARGHOLTZ (fp).....	9
Anf. 5 PER LAGER (mp)	11
Anf. 6 INGVAR SVENSSON (kd) replik	13
Anf. 7 PER LAGER (mp) replik	13
Anf. 8 INGVAR SVENSSON (kd) replik	13
Anf. 9 PER LAGER (mp) replik	13
Anf. 10 BRITT-MARIE LINDKVIST (s).....	13
Anf. 11 NILS FREDRIK AURELIUS (m) replik	15
Anf. 12 BRITT-MARIE LINDKVIST (s) replik.....	15
Anf. 13 NILS FREDRIK AURELIUS (m) replik	16
Anf. 14 BRITT-MARIE LINDKVIST (s) replik.....	16
Anf. 15 HELENA BARGHOLTZ (fp) replik.....	16
Anf. 16 BRITT-MARIE LINDKVIST (s) replik.....	17
Anf. 17 HELENA BARGHOLTZ (fp) replik.....	17
Anf. 18 BRITT-MARIE LINDKVIST (s) replik.....	17
Anf. 19 INGVAR SVENSSON (kd) replik	17
Anf. 20 BRITT-MARIE LINDKVIST (s) replik.....	18
Anf. 21 KENNETH KVIST (v).....	18
(Beslut fattades under 10 §.).....	19
6 § Anslagen till Skatteförvaltningen och Tullverket, m.m.....	19
Skatteutskottets betänkande 2000/01:SkU1	19
Anf. 22 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	19
Anf. 23 KENNETH LANTZ (kd)	20
Anf. 24 JOHAN PEHRSON (fp).....	21
Anf. 25 PER ERIK GRANSTRÖM (s).....	22
Anf. 26 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	
replik.....	23
Anf. 27 PER ERIK GRANSTRÖM (s) replik.....	23
Anf. 28 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	
replik.....	24
Anf. 29 PER ERIK GRANSTRÖM (s) replik.....	24
Anf. 30 JOHAN PEHRSON (fp) replik	24
Anf. 31 PER ERIK GRANSTRÖM (s) replik.....	25

Anf. 32	JOHAN PEHRSON (fp) replik	25
Anf. 33	PER ERIK GRANSTRÖM (s) replik.....	25
Anf. 34	MARIE ENGSTRÖM (v)	25
Anf. 35	MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	26
Anf. 36	MARIE ENGSTRÖM (v)	27
Anf. 37	MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	27
Anf. 38	MARIE ENGSTRÖM (v)	28
	(Beslut fattades under 10 §.)	28
Ajournering.....		28
Återupptagna förhandlingar		28
7 § Information från regeringen om förhandlingarna i Haag		
om FN:s klimatkonvention.....		28
Anf. 39	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	28
Anf. 40	LENNART DALÉUS (c)	31
Anf. 41	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	32
Anf. 42	LENNART DALÉUS (c)	32
Anf. 43	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	32
Anf. 44	HARALD NORDLUND (fp).....	33
Anf. 45	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	33
Anf. 46	HARALD NORDLUND (fp).....	33
Anf. 47	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	34
Anf. 48	BIRGER SCHLAUG (mp)	34
Anf. 49	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	34
Anf. 50	BIRGER SCHLAUG (mp)	35
Anf. 51	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	35
Anf. 52	PER LAGER (mp)	36
Anf. 53	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	36
Anf. 54	PER LAGER (mp)	37
Anf. 55	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	37
Anf. 56	ESKIL ERLANDSSON (c).....	37
Anf. 57	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	38
Anf. 58	ESKIL ERLANDSSON (c).....	38
Anf. 59	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	38
Anf. 60	INGEGERD SAARINEN (mp)	39
Anf. 61	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	39
Anf. 62	INGEGERD SAARINEN (mp)	39
Anf. 63	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	39
Anf. 64	KIA ANDREASSON (mp)	39
Anf. 65	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	40
Anf. 66	KIA ANDREASSON (mp)	40
Anf. 67	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	41
Anf. 68	MARIE ENGSTRÖM (v)	41
Anf. 69	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	41
Anf. 70	BJÖRN VON DER ESCH (kd).....	42
Anf. 71	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	42
Anf. 72	BJÖRN VON DER ESCH (kd).....	43
Anf. 73	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	43
8 § Frågestund		43
Anf. 74	FÖRSTE VICE TALMANNEN	43

<i>Digitala sändningar</i>	44	Prot. 2000/01:37
Anf. 75 AGNE HANSSON (c).....	44	30 november
Anf. 76 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	44	
Anf. 77 AGNE HANSSON (c).....	44	
Anf. 78 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	44	
<i>De funktionshindrades rättigheter</i>	44	
Anf. 79 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	44	
Anf. 80 Statsrådet INGELA THALÉN (s)	45	
Anf. 81 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	45	
Anf. 82 Statsrådet INGELA THALÉN (s)	45	
<i>Skatt på förbränning av avfall</i>	46	
Anf. 83 BIRGER SCHLAUG (mp).....	46	
Anf. 84 Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	46	
Anf. 85 BIRGER SCHLAUG (mp).....	46	
Anf. 86 Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	47	
<i>Tillväxten i Stockholmsregionen</i>	47	
Anf. 87 FREDRIK REINFELDT (m)	47	
Anf. 88 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	47	
Anf. 89 FREDRIK REINFELDT (m)	47	
Anf. 90 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	48	
<i>Opus Dei</i>	48	
Anf. 91 CARINA HÄGG (s).....	48	
Anf. 92 Statsrådet INGELA THALÉN (s)	48	
Anf. 93 CARINA HÄGG (s).....	49	
Anf. 94 Statsrådet INGELA THALÉN (s)	49	
<i>Arbetslösheten bland ungdomar</i>	49	
Anf. 95 HELENA BARGHOLTZ (fp).....	49	
Anf. 96 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	49	
Anf. 97 HELENA BARGHOLTZ (fp).....	50	
Anf. 98 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	50	
<i>Porrindustrin</i>	50	
Anf. 99 ULLA-BRITT HAGSTRÖM (kd)	50	
Anf. 100 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	50	
Anf. 101 ULLA-BRITT HAGSTRÖM (kd)	50	
Anf. 102 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	51	
<i>Miljöfarligt avfall</i>	51	
Anf. 103 KARIN SVENSSON SMITH (v).....	51	
Anf. 104 Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	51	
Anf. 105 KARIN SVENSSON SMITH (v).....	51	
Anf. 106 Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	52	
<i>Skogsbruket</i>	52	
Anf. 107 HARALD NORDLUND (fp).....	52	
Anf. 108 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	52	
Anf. 109 HARALD NORDLUND (fp).....	53	
Anf. 110 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	53	
<i>Nordiska Akvarellmuseet på Tjörn</i>	53	
Anf. 111 MARIANNE ANDERSSON (c).....	53	
Anf. 112 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	53	

Anf. 113	MARIANNE ANDERSSON (c)	54
Anf. 114	Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	54
<i>Projekt om ek</i> 54		
Anf. 115	KRISTER ÖRNFJÄDER (s)	54
Anf. 116	Miljöminister KJELL LARSSON (s)	54
Anf. 117	KRISTER ÖRNFJÄDER (s)	55
Anf. 118	Miljöminister KJELL LARSSON (s)	55
<i>Situationen i Stockholm</i> 55		
Anf. 119	CARL-ERIK SKÅRMAN (m)	55
Anf. 120	Statsrådet MONA SAHLIN (s)	55
Anf. 121	CARL-ERIK SKÅRMAN (m)	56
Anf. 122	Statsrådet MONA SAHLIN (s)	56
<i>Integrationsverket</i> 56		
Anf. 123	KERSTIN-MARIA STALIN (mp)	56
Anf. 124	Statsrådet MONA SAHLIN (s)	57
Anf. 125	KERSTIN-MARIA STALIN (mp)	57
Anf. 126	Statsrådet MONA SAHLIN (s)	57
<i>Försäkringskassans förtroendeläkare</i> 58		
Anf. 127	KENNETH LANTZ (kd)	58
Anf. 128	Statsrådet INGELA THALÉN (s)	58
Anf. 129	KENNETH LANTZ (kd)	58
Anf. 130	Statsrådet INGELA THALÉN (s)	58
<i>Ideell barn- och ungdomsverksamhet</i> 59		
Anf. 131	MONICA GREEN (s)	59
Anf. 132	Statsrådet ULRICA MESSING (s)	59
Anf. 133	MONICA GREEN (s)	59
Anf. 134	Statsrådet ULRICA MESSING (s)	60
<i>Kärnkraftsreaktor i Ukraina</i> 60		
Anf. 135	LENNART DALÉUS (c)	60
Anf. 136	Miljöminister KJELL LARSSON (s)	60
Anf. 137	LENNART DALÉUS (c)	60
Anf. 138	Miljöminister KJELL LARSSON (s)	61
<i>Gruv- och mineralnäringen</i> 61		
Anf. 139	LENNART GUSTAVSSON (v)	61
Anf. 140	Statsrådet ULRICA MESSING (s)	61
Anf. 141	LENNART GUSTAVSSON (v)	61
Anf. 142	Statsrådet ULRICA MESSING (s)	62
Anf. 143	FÖRSTE VICE TALMANNEN	62
9 § Beskattning av utländska nyckelpersoner 62		
Skatteutskottets betänkande 2000/01:SkU6		62
Anf. 144	CARL FREDRIK GRAF (m)	62
Anf. 145	HELENA HÖIJ (kd)	66
Anf. 146	ROLF KENNERYD (c)	67
Anf. 147	JOHAN PEHRSON (fp)	67
Anf. 148	BIRGER SCHLAUG (mp)	68
Anf. 149	CARL FREDRIK GRAF (m) replik	71
Anf. 150	BIRGER SCHLAUG (mp) replik	71
Anf. 151	JOHAN PEHRSON (fp) replik	71
Anf. 152	BIRGER SCHLAUG (mp) replik	72

Anf. 153 JOHAN PEHRSON (fp) replik	72
Anf. 154 BIRGER SCHLAUG (mp) replik	72
Anf. 155 LENA SANDLIN-HEDMAN (s)	72
Anf. 156 CARL FREDRIK GRAF (m) replik.....	75
Anf. 157 LENA SANDLIN-HEDMAN (s) replik.....	75
Anf. 158 CARL FREDRIK GRAF (m) replik.....	76
Anf. 159 LENA SANDLIN-HEDMAN (s) replik.....	76
(forts. 11 §)	76
Ajournering	77
Återupptagna förhandlingar	77
10 § Beslut om utskottsbetänkanden som slutdebatterats vid	
dagens sammanträde	77
KU1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	77
SkU1 Anslagen till Skatteförvaltningen och Tullverket,	
m.m.	78
11 § (forts. från 9 §) Beskattning av utländska nyckelpersoner	
(forts. SkU6)	78
Anf. 160 JOHAN PEHRSON (fp) replik	78
Anf. 161 LENA SANDLIN-HEDMAN (s) replik.....	79
Anf. 162 JOHAN PEHRSON (fp) replik	79
Anf. 163 LENA SANDLIN-HEDMAN (s) replik.....	79
Anf. 164 HELENA HÖIJ (kd) replik	80
Anf. 165 LENA SANDLIN-HEDMAN (s) replik.....	80
Anf. 166 HELENA HÖIJ (kd) replik	81
Anf. 167 LENA SANDLIN-HEDMAN (s) replik.....	81
Anf. 168 BIRGER SCHLAUG (mp) replik	81
Anf. 169 LENA SANDLIN-HEDMAN (s) replik.....	81
Anf. 170 BIRGER SCHLAUG (mp) replik	82
Anf. 171 LENA SANDLIN-HEDMAN (s) replik.....	82
Anf. 172 MARIE ENGSTRÖM (v).....	83
Anf. 173 CARL FREDRIK GRAF (m).....	83
Anf. 174 LENA SANDLIN-HEDMAN (s).....	84
Anf. 175 CARL FREDRIK GRAF (m).....	84
(Beslut skulle fattas den 5 december.)	84
12 § En ny tullag	85
Skatteutskottets betänkande 2000/01:SkU3	85
Anf. 176 CATHARINA HAGEN (m).....	85
Anf. 177 KENNETH LANTZ (kd)	86
Anf. 178 JOHAN PEHRSON (fp).....	86
Anf. 179 ULLA WESTER (s)	87
Anf. 180 CATHARINA HAGEN (m).....	89
Anf. 181 ULLA WESTER (s)	89
Anf. 182 CATHARINA HAGEN (m).....	90
Anf. 183 ULLA WESTER (s)	90
(Beslut skulle fattas den 5 december.)	90
13 § Bordläggning	91
14 § Anmälan om interpellationer	91
15 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	91

Prot. 2000/01:37
30 november

16 § Anmälan om skriftligt svar på fråga.....	92
17 § Kammaren åtskildes kl. 16.59.	92

Elanders Gotab, Stockholm 2001